

Program Ochrony Środowiska
dla powiatu wolsztyńskiego
na lata 2017 – 2020,
z perspektywą do roku 2024

Zamawiający:

Zarząd Powiatu Wolsztyńskiego
Starostwo Powiatowe w Wolsztynie
ul. 5 Stycznia 5
64-200 Wolsztyn

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Program Ochrony Środowiska dla powiatu wolsztyńskiego na lata 2017 – 2020, z perspektywą do roku 2024

Właściciel Firmy

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego
mgr Andrzej Karkowski - Specjalista ds. ochrony środowiska
mgr Wojciech Pająk – Specjalista ds. ochrony środowiska

Listopad, 2016 r.

SPIS TREŚCI

I.	STRESZCZENIE	7
II.	WSTĘP	11
2.1.	PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA	11
2.2.	POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA	12
2.3.	METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU	13
2.4.	PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI	13
III.	OCENA STANU ŚRODOWISKA	17
3.1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	17
3.1.1.	Klimat.....	17
3.1.2.	Stan jakości powietrza atmosferycznego.....	18
3.1.3.	Sieć gazowa.....	20
3.1.4.	System zaopatrzenia w ciepło.....	21
3.1.5.	Źródła energii odnawialnej.....	21
3.1.6.	Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego.....	23
3.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	24
3.2.1.	Ruch drogowy jako źródło hałasu.....	35
3.2.2.	Ruch kolejowy jako źródło hałasu.....	36
3.2.3.	Inne środki transportu.....	36
3.2.4.	Analiza SWOT – zagrożenia hałasem.....	36
3.3.	POLA ELEKTROENERGETYCZNE	37
3.3.1.	Sieci elektroenergetyczne.....	37
3.3.2.	Stacje nadawcze telefonii komórkowej.....	37
3.3.3.	Monitoring pól elektromagnetycznych.....	38
3.3.4.	Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne.....	38
3.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	39
3.4.1.	Wody powierzchniowe.....	39
3.4.2.	Monitoring wód powierzchniowych.....	40
3.4.3.	Wody podziemne.....	44
3.4.4.	Monitoring wód podziemnych.....	45
3.4.5.	Systemy melioracyjne i urządzenia wodne.....	46
3.4.6.	Zagrożenie powodziowe.....	47
3.4.7.	Analiza SWOT – gospodarowanie wodami.....	47
3.5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	48
3.5.1.	Zaopatrzenie w wodę.....	48
3.5.1.1.	Sieć wodociągowa.....	52
3.5.2.	Gospodarka ściekowa.....	53
3.5.2.1.	Oczyszczalnie ścieków.....	54
3.5.2.2.	Sieć kanalizacji sanitarnej.....	55
3.5.2.3.	Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych.....	56
3.5.2.4.	Ścieki przemysłowe.....	56
3.5.2.5.	Systemy indywidualne gospodarki ściekowej.....	57
3.5.3.	Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa.....	57
3.6.	ZASOBY POWIERZCHNI ZIEMI	58
3.6.1.	Regionalizacja fizycznogeograficzna.....	58
3.6.2.	Zasoby geologiczne.....	58
3.6.3.	Zagrożenia powierzchni ziemi.....	62
3.6.4.	Analiza SWOT – zasoby powierzchni ziemi.....	63
3.7.	GLEBY	63
3.7.1.	Analiza SWOT – gleby.....	65
3.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	65
3.8.1.	System gospodarki odpadami komunalnymi.....	65
3.8.2.	System gospodarki odpadami gospodarczymi.....	74
3.8.3.	Położenie w regionie gospodarki odpadami.....	69
3.8.4.	Składowiska odpadów.....	74
3.8.5.	Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów ..	77

3.9. ZASOBY PRZYRODNICZE	78
3.9.1. Flora i fauna	78
3.9.2. Przyroda chroniona i jej zasoby	79
3.9.2.1. NATURA 2000	80
3.9.2.2. Park krajobrazowy	88
3.9.2.3. Rezerwat przyrody	89
3.9.2.4. Obszar chronionego krajobrazu	93
3.9.2.5. Użytki ekologiczne	94
3.9.2.6. Pomniki przyrody	95
3.9.3. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze	96
3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	96
3.10.1. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami	97
IV. ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE.....	98
4.1. DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE.....	98
4.2. DOKUMENTY KRAJOWE.....	99
4.3. DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE.....	105
4.4. DOKUMENTY LOKALNE.....	107
4.5. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	108
4.6. SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE.....	114
4.7. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	118
V. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	136
VI. KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ.....	145
6.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE	145
6.2. POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ.....	145
6.3. DZIAŁANIA W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ PROWADZONE NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO	146
VII. SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI	147
7.1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO.....	147
7.2. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO.....	148
7.3. PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH.....	149
7.4. PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ ŚRODOWISKA I KLIMATU LIFE	149
7.5. FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ	150
7.6. BANK OCHRONY ŚRODOWISKA	151
VIII. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	152
8.1. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA.....	152
8.1.1. Instrumenty prawne	154
8.1.2. Instrumenty finansowe	154
8.1.3. Instrumenty społeczne	154
8.1.4. Instrumenty strukturalne	155
8.2. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	156
WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA.....	160
SPIS TABEL.....	162
SPIS RYCIN	163
SPIS WYKRESÓW.....	164

SPIS SKRÓTÓW

As	– arsen	Ni	– nikiel
BaP	– benzo(a)piren	NIB	- Nordycki Bank Inwestycyjny (<i>Nordic Investment Bank</i>)
BZT ₅	– pięciodobowe biochemiczne zapotrzebowanie na tlen	NOx	– tlenki azotu
C ₆ H ₆	– benzen	O ₃	– ozon
Cd	– kadm	OGP	- Operator Gazociągów Prześlutowych
ChZTCr	– chemiczne zapotrzebowanie na tlen oznaczane metodą dwuchromianową	OSChR	- Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
CO	– tlenek węgla	OZE	– odnawialne źródła energii
dam ³	– tys. m ³	Pb	– ołów
dB	– decybel	PCK	- Polska Czerwona Księga
DK	- droga krajowa	PEM	- promieniowanie elektromagnetyczne
DW	- droga wojewódzka	PGK	- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej
Dz. U.	– Dziennik Ustaw	pH	– odczyn
Dz. Urz. Woj. Wlkp.	- Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego	PIG-PIB	– Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy
GDDKiA	- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	PLB –	- <i>PL</i> – obszar na terenie Polski, <i>B</i> - skrót od ang. bird, czyli ptak
GPZ	– główny punkt zasilania	PLH –	- <i>PL</i> – obszar na terenie Polski, <i>H</i> - skrót od ang. habitat, czyli siedlisko
GPR	- Generalny Pomiar Ruchu	PM 2,5	- pył zawieszony zawierający cząstki mniejsze niż 2,5 mikrometrów
GUS	– Główny Urząd Statystyczny	PM 10	– pył zawieszony zawierający cząstki mniejsze niż 10 mikrometrów
GZWP	– główny zbiornik wód podziemnych	PMS	- państwowy monitoring środowiska
IMGW	– Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej	PO ₄	- fosforany
JCW	- jednolita część wód	PO liś	- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
JCWP	– jednolita część wód powierzchniowych	POŚ	– program ochrony środowiska
JCWpd	– jednolita część wód podziemnych	poś	– przydomowa oczyszczalnia ścieków
KfW	- niemiecki państwowy bank rozwoju (<i>Kreditanstalt für Wiederaufbau</i>)	poz.	– pozycja
KPOŚK	- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	PROW	- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
m-b	- mechaniczno-biologiczna	psd	- poniżej stanu dobrego
MBP	- mechaniczno-biologiczne przetwarzanie	PSG	- Polska Spółka Gazownictwa
M.P.	- Monitor Polski	PSZOK	- punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
MPZP	– miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	RDLP	- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
Mg	– megagram = tona	RDOŚ	– Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
MWh	– megawatogodzina		
NAT	- naturalna		
NFOŚiGW	– Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie		

RIPOK	– regionalna instalacja przetwarzania odpadów komunalnych	WIOŚ	– Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
RP	– Rzeczpospolita Polska	Woj. Wlkp.	- Wojewoda Wielkopolski
SO ₂	– dwutlenek siarki	WSO	- Wojewódzki System Odpadowy
SOPO	- system osłony przeciwosuwiskowej	WZDW	- Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich
SSP	– Strategia Spójne Państwo	ZDR	- zakład dużego ryzyka
SUW	- stacja uzdatniania wody	ZEUK	- Zakład Eksploatacji Urządzeń Kanalizacyjnych
SWOT	- technika analityczna SWOT polega na posegregowaniu posiadanych informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych): S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse, T (Threats) – zagrożenia	ze zm.	– ze zmianami
		ZGM	- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej
		ZM	- związek międzygminny
		WZMiUW	– Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
		ZSRiT	- Zespół Szkół Rolniczych i Technicznych
UE	– Unia Europejska	ZZR	- zakład zwiększonego ryzyka
WE	- Wspólnoty Europejskiej		
WFOŚiGW	– Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej		

I. STRESZCZENIE

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2017 – 2020, z perspektywą do roku 2024 jest dokumentem, który analizuje istniejący stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego oraz przedstawia cele i zadania konieczne do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji. Mają one zachować dobry stan środowiska, a tam gdzie konieczna jest poprawa – przedstawić zadania naprawcze.

Program ochrony środowiska z założenia zakłada szeroko pojętą ochronę środowiska. Omawiany projekt jest kontynuacją dokumentu opracowanego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019. Dotąd POŚ aktualizowany był jeszcze w roku 2010 i stanowił wówczas aktualizację projektu uchwalonego na lata 2004 – 2011.

Podczas opracowania dokumentu korzystano z dostępnych danych, kierując się zasadą, że powinny być one zestandaryzowane i porównywalne pomiędzy gminami. Przy sporządzaniu programu posługiwano się metodą opisową, która polegała na charakterystyce zasobów środowiska Powiatu, określeniu stanu środowiska przyrodniczego i jego zagrożeń (zagrożeń wewnętrznych oraz zewnętrznych). Do opisu posłużono się danymi pochodzącymi ze Starostwa Powiatowego w Wolsztynie, poszczególnych gmin oraz z innych jednostek i podmiotów działających na tym terenie. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane również dane zgromadzone przez WIOŚ, GUS, dostępną literaturę tematu oraz ustalenia własne.

Cele ekologiczne oraz kierunki interwencji określono na podstawie zdiagnozowanego stanu środowiska przyrodniczego oraz stwierdzonych aktualnych presji na zasoby przyrodnicze występujących po stronie wykorzystania środowiska przez człowieka.

Podstawą diagnozy było określenie stanu aktualnego środowiska, który warunkuje odporność systemu przyrodniczego na jego zagospodarowanie i użytkowanie.

Powiat Wolsztyński znajduje się w zachodniej części województwa wielkopolskiego i jest jednostką o powierzchni 679,74 km². Podstawową formą użytkowania terenu Powiatu Wolsztyńskiego jest użytkowanie rolnicze. Użytki leśne również zajmują znaczną powierzchnię (ok. 1/3 powierzchni). Pozostałe tereny w strukturze użytkowania gruntów zajmują kolejno: tereny związane z wodami, tereny komunikacyjne, zabudowane oraz różne (w skład terenów różnych zaliczono użytki ekologiczne, tereny kopalniane, nieużytki).

Krajobraz Powiatu podobnie jak na całym Niżu Polskim, jest pochodzenia polodowcowego. Powiat Wolsztyński znajduje się na obszarze należącym do najmłodszego zlodowacenia (tzw. Bałtyckiego). Z tego powodu występują tu żywe i urozmaicone formy ukształtowania powierzchni. Najważniejszym elementem krajobrazu tego terenu jest Pradolina Warciańsko – Odrzańska (Warszawsko – Berlińska) – szeroka dolina, o płaskim i często zabagnionym dnie, przeważają tu łąki przeplatające się z wilgotnymi zadrzewieniami. Kiedyś był to wielki bagnisty łąg, który wskutek prac melioracyjnych został zamieniony na użytki rolne. Jedynym urozmaiceniem wysokościowym są wydmy, powstałe w skutek działalności wiatru bezpośrednio po ustąpieniu lodowca i wznoszące się nawet na 27 m ponad przylegający teren (na Górze Kaplicznej 87 m n.p.m. między Obrą, a Świętnem – kulminacji wielkiego piaszczystego pola na tarasie wydmowej Pradoliny).

Zasoby wodne Powiatu Wolsztyńskiego należą głównie do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 150 – Pradolina Warszawa – Berlin, jest to zbiornik czwartorzędowy. Rozprzestrzenia się on na obszarze 1 904 km². Szacunkowa wielkość zasobów dyspozycyjnych zbiornika wynosi 456,0 tys. m³/d, a średnia głębokość 25 – 35 m. Zbiornik ma charakter porowy. Południowa część gminy Przemęt należy do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 304 – Zbiornik morenowy Zbąszyń – zbiornik czwartorzędowy.

Rozprzestrzenia się on na obszarze 164 km². Szacunkowo wielkość zasobów dyspozycyjnych zbiornika wynosi 19 tys. m³/d, a średnia głębokość 25 m. Zbiornik ma charakter porowy.

Obszar Powiatu Wolsztyńskiego należy do dwóch systemów wodnych rzeki Obry (część północna i wschodnia) oraz rzeki Obrzycy (część południowa i południowo zachodnia). W granicach Powiatu znajduje się wiele jezior (ponad 30). Wszystkie jeziora są powiązane ze sobą licznymi ciekami.

Obszar Powiatu Wolsztyńskiego położony jest w granicy wielkopolsko - pomorskiej krainy przyrodniczo - leśnej. Do największych kompleksów leśnych zaliczane są trzy obszary:

- pierwszy na północy od Wolsztyna między miejscowościami Chorzemin, Kuźnica Zbąska, Jabłonna, Wioska, Głodno,
- drugi rozciąga się pomiędzy Kębłowem, Obrą, Świętnem, Rudnem i Wilczem,
- trzecią grupą są lasy w rejonie Jezior Przemęckich w obrębie miejscowości Mochy, Kaszczor, Olejnica, Perkowo.

Na szczególną uwagę zasługują parki zlokalizowane w powiecie, które w dużej mierze są pozostałością dawnych dworskich założeń parkowych. Na terenie Powiatu są ustanowione następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerваты przyrody „Wyspa Konwaliowa”, „Torfowisko nad Jeziorem Świętym”, „Jezioro Trzebidzkie”, „Wyspa na Jeziorze Chobienickim”, „Bagno Chorzemińskie”,
- obszar chronionego krajobrazu pod nazwą „Przemęcko - Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice”, „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”,
- Przemęcki Park Krajobrazowy,
- 84 pomniki przyrody,
- 10 użytków ekologicznych,
- obszary NATURA 2000:
 - a) Wielki Łęg Obrzański PLB 300004 (obszar specjalnej ochrony ptaków),
 - b) Pojezierze Sławskie PLB 300011 (obszar specjalnej ochrony ptaków),
 - c) Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB 080005 (obszar specjalnej ochrony ptaków),
 - d) Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLH 080002 (specjalny obszar ochrony siedlisk),
 - e) Barłóżnia Wolsztyńska PLH 300028 (specjalny obszar ochrony siedlisk – poza terenem Powiatu, ale bezpośrednio z nim graniczy),
 - f) Ostoja Przemęcka PLH 300041 (specjalny obszar ochrony siedlisk).

W zakresie istniejącej infrastruktury, która może mieć wpływ na stan środowiska przyrodniczego (szczególnie na jakość wód powierzchniowych i podziemnych) należy zwrócić uwagę na funkcjonujące na tym terenie obiekty oczyszczalni ścieków. Innym elementem wpływającym na stan środowiska przyrodniczego są eksploatowane na terenie Powiatu komunalne ujęcia wód oraz ujęcia wód dla celów innych niż komunalne, ze względu na występujące obszary GZWP.

Aktualnie funkcjonującym składowiskiem odpadów jest obiekt w Powodowie, pozostałe, zamknięte już składowiska odpadów są na bieżąco rekultywowane i monitorowane. Składowiska nieeksploatowane położone są w Siekówku, Kaszczorze, Kopanicy, Reklinku. W Powodowie zamknięto dotąd dwie kwatery składowiska. Składowiska stanowią duże obciążenie dla środowiska, jednak jak wynika z przekazywanych informacji nie stanowią one zagrożenia dla środowiska.

Czynnikami, które mogą zagrażać jakości środowiska są głównie czynniki antropogeniczne, w tym przede wszystkim rozwijający się przemysł oraz działalność gospodarcza (rolnictwo, gospodarstwa hodowlane, gospodarowanie odpadami), rozwijająca się zabudowa, korzystanie z zasobów środowiska (eksploatacja kopalin).

Liczba mieszkańców stałych zamieszkujących Powiat wynosiła na koniec roku 2015, 57 012 osób. Od roku 2011 liczba ludności analizowanego obszaru systematycznie wzrasta (migracje ludności z terenów sąsiednich oraz dodatni przyrost naturalny). Obszary miejskie Powiatu wyludniają się, kosztem wzrostu liczby mieszkańców na terenach wiejskich. Najwięcej mieszkańców zamieszkuje w gminie miejsko – wiejskiej Wolsztyn, a najmniej w gminie wiejskiej Siedlec.

Biorąc pod uwagę zarejestrowane podmioty gospodarcze (stan na rok 2015), na terenie Powiatu działało 6 547 podmiotów. Najbardziej rozwiniętą działalnością gospodarczą jest handel hurtowy i detaliczny. Istotne znaczenie mają również takie działalności, jak budownictwo czy przetwórstwo przemysłowe oraz rolnictwo.

W powiecie wolsztyńskim zaopatrzenie w wodę pitną oraz na potrzeby gospodarcze opiera się głównie na ujęciach wód podziemnych, które ze względu na jakość są najlepszym źródłem zaopatrzenia w wodę. Zapotrzebowanie na wodę do celów produkcyjnych pokrywane jest przede wszystkim z ujęć własnych, zarówno ujęć wód powierzchniowych, jak i wód podziemnych. Ogólnie stopień zwodociągowania jednostki wyniósł ponad 91 %.

Na terenie Powiatu funkcjonuje system zbiorowego odprowadzania ścieków komunalnych poprzez system kanalizacji sanitarnej, uzupełniony w niektórych miejscach o system kanalizacji deszczowej. Stopień skanalizowania kształtuje się na poziomie ok. 73 %. Oznacza to, że Powiat, a w nim poszczególne gminy będą jeszcze rozwijać system kanalizacyjny dla obszarów, które będą spełniać warunki do objęcia ich systemem zbiorczym.

Ważnym punktem zrzutu oczyszczonych ścieków na terenie Powiatu są oczyszczalnie ścieków komunalnych i przemysłowych. System odprowadzania ścieków komunalnych uzupełniony jest zbiornikami bezodpływowymi oraz przydomowymi oczyszczalniami ścieków. Na terenie Powiatu przedsiębiorcy wytwarzający ścieki przemysłowe objęci są zbiorczym systemem odprowadzania ścieków (nieczystości powstające w zakładach kierowane są na oczyszczalnię ścieków poprzez kanalizację, gdzie podlegają podczyszczeniu przed ich wprowadzeniem do środowiska).

Niepełna kanalizacja obszaru, prowadzona działalność gospodarcza, użytkowanie rolnicze gruntów, a także wpływ czynników przyrodniczych ma swoje odzwierciedlenie w niezadowalającej jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Na terenie analizowanej jednostki zorganizowana sieć ciepłownicza występuje głównie w mieście Wolsztyn. Na pozostałych obszarach dominują indywidualne systemy grzewcze, co może jednostkowo skutkować pojawieniem się problemów z tzw. niską emisją. Mocną stroną jest natomiast rozwijający się system sieci gazowniczej. Mimo prowadzonych licznych prac związanych z modernizacją zabudowy, wymianą źródeł ogrzewania oraz rozwojem odnawialnych źródeł ciepła na terenie strefy wielkopolskiej nadal notuje się przekroczenia dopuszczalnych norm emisji benzo(a)pirenu oraz pyłu zawieszonego PM10.

Emisja zanieczyszczeń pochodzi również z ruchu komunikacyjnego. Główny ruch samochodowy skupiony jest w ciągu drogi krajowej oraz na drogach wojewódzkich. Ruch na drogach Powiatu ma charakter głównie gospodarczy choć zmianę jego specyfiki powodują obserwowane w ostatnich latach trendy osiedleńcze polegające na zasiedlaniu terenów wiejskich co powoduje konieczność dojazdów do pracy w samym mieście Wolsztyn. Sieć drogową na terenie Powiatu uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne, a także ścieżki

rowerowe oraz kolej. Wzrastające natężenie ruchu pojazdów warunkuje również lokalne problemy związane z emisją hałasu.

Istotnym elementem mającym wpływ na jakość środowiska jest także rozwijany system gospodarowania odpadami komunalnymi oraz przemysłowymi. Odpady komunalne z terenu Powiatu przekazywane są poprzez Związek Międzygminny Obra do regionalnej instalacji jaką jest dla tego obszaru Centrum Zagospodarowania Odpadów SELEKT Sp. z o.o., Piotrowo Pierwsze.

Aktualnie funkcjonującym jeszcze składowiskiem odpadów komunalnych jest obiekt w Powodowie. Stanowi on obiekt, na którym składowane są odpady niestanowiące odpadów komunalnych, czyli spoza grupy kodów 20 (zgodnie z katalogiem odpadów). Odpady te będą składowane w tym miejscu do czasu wypełnienia ostatniej kwatery.

Ostatnimi dwoma elementami stanowiącymi zagrożenie dla środowiska na terenie Powiatu są instalacje mogące powodować przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych oraz zakłady dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii i miejsca mogące być źródłem poważnej awarii (gazociągi).

Na tle powyższych wskazań oraz założeń dokumentów wyższego szczebla określono dla Powiatu Wolsztyńskiego następujące kierunki interwencji, w ramach których przez kolejne lata będzie zachodzić konieczność podejmowania działań w celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego:

- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji powierzchniowej,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji punktowej,
- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji liniowej,
- zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego,
- zmniejszenie emisji hałasu przemysłowego,
- ograniczanie zagrożenia polami elektro-magnetycznymi,
- ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi,
- zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony przeciw-powodziowej,
- zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń do wód,
- racjonalne zużycie zasobów wód,
- zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód,
- wymiana infrastruktury,
- ograniczanie presji na wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi,
- ochrona zasobów gleb przed degradacją mechaniczną,
- poprawa świadomości ekologicznej wśród mieszkańców,
- dostosowanie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi,
- intensyfikacja działań związanych z unieszkodliwianiem odpadów pozakomunalnych,
- ochrona obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym,
- ograniczenie do minimum wycinki drzew,
- ochrona zasobów leśnych przed ich nadmiernym użytkowaniem i szkodnikami,
- zminimalizowanie możliwości wystąpienia poważnych awarii,
- zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnej.

W odniesieniu do Programu ochrony środowiska jednostkami, na których spoczywać będą zadania wskazane do realizacji w ramach określonych kierunków interwencji będą gminy, Powiat Wolsztyński oraz podmioty korzystające ze środowiska i zarządcy infrastruktury działający na terenie obszaru. Całościowe zarządzanie środowiskiem w jednostce będzie odbywać się na kilku szczeblach. W stosunku do niektórych zadań Powiat będzie pełnił tylko rolę monitorującą realizację danego zadania.

Każda jednostka wskazana w harmonogramie realizacyjnym programu ma do dyspozycji różne drogi finansowania poszczególnych zadań. Do najważniejszych programów zalicza się Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Program Działań Na Rzecz Środowiska i Klimatu Life. Środki finansowe mogą być kierowane z Urzędu Marszałkowskiego, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu, a także Banku Ochrony Środowiska.

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Program wskazuje konieczność raportowania realizacji założeń dokumentu co dwa lata.

II. WSTĘP

2.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2017 – 2020, z perspektywą do roku 2024 (zwany dalej Programem lub POŚ).

Pierwszy tego typu dokument dla Powiatu opracowany był na lata 2004 - 2011 i jest jak dotąd regularnie aktualizowany.

Ostatnia aktualizacja dokumentu, zgodnie z ówczesnie obowiązującymi podstawami prawnymi (ustawą Prawo ochrony środowiska) obejmowała lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019 (uchwała Nr XXIX/187/2013 Rady Powiatu Wolsztyńskiego z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie aktualizacji programu ochrony środowiska dla Powiatu Wolsztyńskiego). W związku z upływem czteroletniego okresu programowania niniejszego POŚ w roku 2015 zaszła konieczność dokonania kolejnej aktualizacji tego strategicznego dokumentu (podpisano wówczas umowę na opracowanie projektu, prace rozpoczęły się w roku 2016).

Zmiany wprowadzone ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1101) określiły, że programy ochrony środowiska uchwalone w celu realizacji Polityki ekologicznej państwa na lata 2009–2012 z perspektywą do roku 2016 (w tym obecnie obowiązujący Program ochrony środowiska na lata 2012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019) zachowują ważność na czas, na jaki zostały uchwalone, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2016 r.

W przypadku konieczności aktualizacji dokumentu (jak to ma miejsce w odniesieniu do Powiatu), art. 14 ust. 2 ww. ustawy zmieniającej ustawę Prawo ochrony środowiska z roku 2014 wskazuje następująco: „Jeżeli program ochrony środowiska, o którym mowa w ust. 1, wymaga aktualizacji, odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy uchwała nowy program ochrony środowiska uwzględniający cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju”.

Programy ochrony środowiska są nadal wymaganym dokumentem, zgodnie z brzmieniem art. 14. ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska:

„Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”.

Sporządzając dokument Programu należało uwzględnić wymagania także innych dokumentów strategicznych wyższego szczebla, w tym przypadku dokumentacji wojewódzkich i krajowych, określić rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno - ekonomiczne i środki finansowe. Program musi być zbieżny z założeniami najważniejszych projektów na różnym szczeblu programowania regionalnego.

Opracowanie Programu pozwala na przeanalizowanie zmian, jakie zaszły w środowisku przyrodniczym w porównaniu z poprzednimi latami oraz uzupełnienie zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska Powiatu, utrzymania jego stanu na dobrym poziomie, o ile taki wynika z badań monitoringu środowiska oraz kontynuowania działań, które zmierzają do jego poprawy, w sektorach, gdzie standardy jakości środowiska są nadal przekraczane.

2.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka, wyznaczają obszary interwencji oraz wyznaczają cele ekologiczne i kierunki działania, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Ważne jest również, aby prowadzić ciągłą aktualizację i weryfikację zamierzonych działań, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i mierzyć ich stopień wykonania. Przeprowadzanie analiz czasowych pozwala określić obszary, które faktycznie się rozwijają, oczywiście w kierunku ekologicznego rozwoju, oraz nad którymi trzeba nadal pracować. Służą temu raporty z realizacji programów ochrony środowiska, które należy sporządzać co dwa lata i przedstawiać je radzie powiatu.

Program ochrony środowiska jest dokumentem, który analizując stan aktualny środowiska życia człowieka, proponuje w konsekwencji zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, wskazuje kierunki interwencji i hierarchię działań zmierzających do ich wprowadzenia na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.

Celem niniejszego Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego jednostki, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w nim rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjne i informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany projekt jest wypełnieniem obowiązku Powiatu w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów powiatowych, co pozwala władzom Powiatu na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska, a także daje wytyczne dla poszczególnych gmin.

Przyjęcie Programu ochrony środowiska jest formą podejmowania strategicznej decyzji umożliwiającej realizację kierunków rozwoju tego zakresu działalności w określonej perspektywie czasowej. Wynikiem procesu planowania jest dokument zawierający wizję rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, określający opcje i warunki rozwiązań. Jest on także ważnym środkiem informacji, narzędziem kontroli i materiałem wykorzystywanym do rozwoju systemu w przyszłości. Właściwy system zarządzania ochroną

środowiska musi opierać się na strategicznych wnioskach, które w tym przypadku są przedstawione w postaci dokumentów programowych.

2.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU

Analiza istniejącego stanu środowiska przyrodniczego ma na celu identyfikację problemów, które dotyczą Powiatu Wolsztyńskiego i określenia jaka jest presja człowieka na to środowisko w aspekcie wykorzystywania zasobów przyrodniczych lub rozwijania działalności, która oddziałuje na środowisko.

Niniejszy Program stanowi szczegółową diagnozę stanu środowiska przyrodniczego, a na podstawie określonych zagrożeń (w formie analizy SWOT), przedstawia konkretne działania zmierzające do poprawy jego stanu i ustala harmonogram ich realizacji.

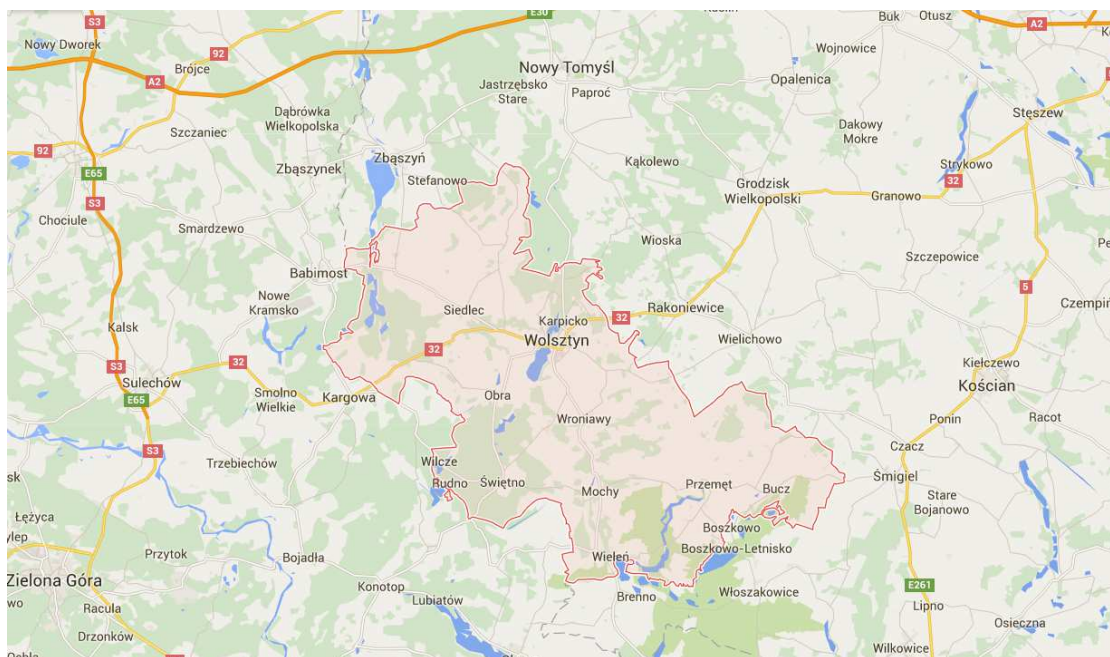
Przy opracowywaniu Programu korzystano z zapisów zawartych w dokumentach strategicznych obowiązujących dla kraju i województwa oraz dokumentach strategicznych związanych z rozwojem lokalnym jednostki (o czym mowa szerzej także w rozdziale IV). Opracowując strategię działania dla Powiatu opierano się głównie na założeniach następujących dokumentów (w mniejszym stopniu o cele wytyczone w pozostałych strategiach wskazanych w rozdziale IV):

1. Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”.
2. Strategia Rozwoju Kraju 2020.
3. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016–2020,
4. Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku,
5. Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej ze względu na ozon,
6. Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej,
7. Plan działań krótkoterminowych w zakresie B(a)P dla strefy wielkopolskiej,
8. Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025,
9. dokumenty strategiczne poszczególnych gmin: plany zaopatrzenia w ciepło, strategie rozwoju, programy ochrony środowiska, plany gospodarki niskoemisyjnej.

Niniejszy dokument opiera się na dostępnej bazie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu, Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, Starostwa Powiatowego w Wolsztynie, a także materiałach przekazanych przez poszczególne gminy Powiatu. Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze województwa wielkopolskiego (zarządców dróg, eksploatatorów sieci infrastruktury, zarządców instalacji).

2.4. PODSTAWOWA CHARAKTERYSTYKA JEDNOSTKI

Powiat Wolsztyński położony jest w zachodniej części województwa wielkopolskiego. Jednostka zajmuje obszar o powierzchni 679,74 km² (w tym poszczególne gminy zajmują powierzchnię: gmina miejsko – wiejska Wolsztyn – 249,95 km², gmina wiejska Przemęt – 225,14 km² oraz gmina wiejska Siedlec 204,65 km²).

Ryc. 1. Położenie Powiatu Wolsztyńskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie maps.google.pl

Na koniec roku 2015 liczba ludności zamieszkująca Powiat wynosiła 57 012 osób (dane GUS, 2015).

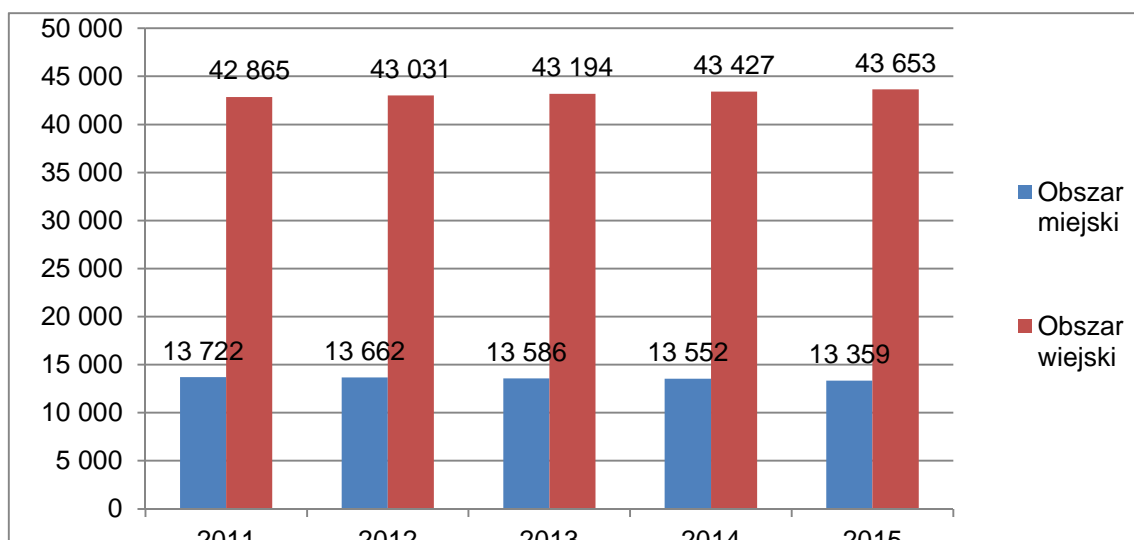
Od roku 2011 liczba ludności analizowanego obszaru systematycznie wzrasta. W 2015 r. liczba mieszkańców Powiatu była wyższa o ponad 420 osób niż w 2011 r. Spowodowane jest to napływem mieszkańców (migracjami) na tereny o mniejszym natężeniu ruchu i zagospodarowania niż ma to miejsce w pobliskim Grodzisku Wielkopolskim czy Nowym Tomyślu.

Zauważa się ponadto, że same obszary miejskie Powiatu wyludniają się, kosztem wzrostu liczby mieszkańców na terenach wiejskich. Ludność napływowa osiedla się na terenach wiejskich.

Tabela 1. Liczby ludności Powiatu w latach 2011-2015

Rok	Liczba ludności (osoby)		
	Obszar miejski	Obszar wiejski	Razem Powiat
2011	13 722	42 865	56 587
2012	13 662	43 031	56 693
2013	13 586	43 194	56 780
2014	13 552	43 427	56 979
2015	13 359	43 653	57 012

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych, 2011-2015

Wykres 1. Zmiany liczby ludności w latach 2011-2015

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych, 2011-2015

Zmiany w strukturze demograficznej ludności obszaru zawsze prowadzą do konieczności podejmowania działań w zakresie rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej poprzez: przygotowywanie terenów pod zabudowę mieszkaniową, rozbudowę lub modernizację sieci komunikacyjnej, sieci handlowej, infrastruktury łączności, edukacji, czy związanej z rekreacją itp. Napływ mieszkańców na tereny Powiatu będzie mieć niewątpliwie wpływ na stan środowiska.

Analizując przyrost naturalny jednostki należy stwierdzić, że w roku 2015 jego wartość była dodatnia i wyniosła 174 osoby. Dodatni przyrost naturalny (wzrastający od lat) także przyczynia się do zwiększania się liczby ludności obszaru.

W strukturze użytkowania gruntów największy udział zajmują powierzchnie rolnicze, które stanowią ponad 59 % całej jednostki (40 333 ha). W dalszej kolejności znajdują się użytki leśne, obejmując ponad 31 % powierzchni Powiatu. Grunty pod wodami zajmują ponad 3,6 % powierzchni, a grunty zabudowane – ponad 4,81 %. Udział pozostałych form użytkowania gruntów jest nieznaczący.

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółową strukturę użytkowania gruntów.

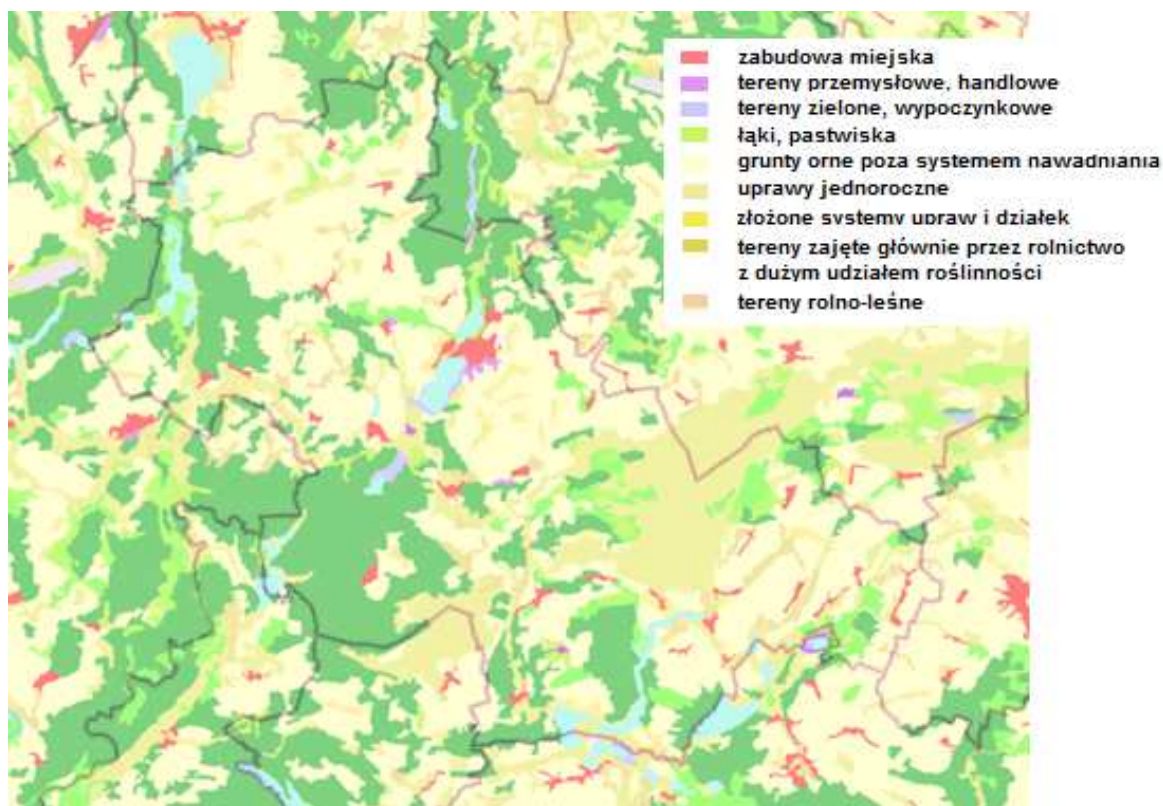
Tabela 2. Szczegółowa struktura użytkowania gruntów

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia w ha	Udział %
użytki rolne razem	40 333	59,34
użytki rolne - grunty orne	29 429	43,30
użytki rolne - sady	131	0,19
użytki rolne - łąki trwałe	8 554	12,58
użytki rolne - pastwiska trwałe	1 097	1,61
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	1 033	1,52
użytki rolne - grunty pod stawami	29	0,04
użytki rolne - grunty pod rowami	60	0,09
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	21 293	31,33
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	21 168	31,14
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	125	0,18
grunty pod wodami razem	2 444	3,60
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	2 439	3,59
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	5	0,01
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	3 268	4,81

Rodzaj użytkowania	Powierzchnia w ha	Udział %
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	531	0,78
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	148	0,22
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	244	0,36
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	74	0,11
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	247	0,36
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	1 830	2,69
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	152	0,22
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	1	0,00
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	41	0,06
użytki ekologiczne	32	0,05
nieużytki	570	0,84
tereny różne	33	0,05

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych, 2014 (brak danych GUS za rok 2015)

Obszar Powiatu jest wyraźnie podzielony pod względem użytkowania terenu. Część północna i wschodnia to tereny głównie rolnicze, terenów leśnych jest tam zdecydowanie najmniej. tereny leśne skupione są bardziej w części południowej i zachodniej oraz centralnej, wokół wód powierzchniowych. Obszary zajęte pod zabudowę są skupione w większości wzdłuż najważniejszych ciągów komunikacyjnych oraz wokół największych miejscowości.

Ryc. 2. Użytkowanie terenu Powiatu Wolsztyńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie geoservis.gdos.gov.pl/mapy – Corine Land Cover 2006 r.

Biorąc pod uwagę dane GUS dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (stan na 31.12.2015 r.), na terenie Powiatu Wolsztyńskiego działało 6 547 podmiotów gospodarczych. Najbardziej rozwiniętymi rodzajami działalności gospodarczej prowadzonymi na terenie analizowanej jednostki są działalności z sekcji G – handel hurtowy i detaliczny oraz z sekcji A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo. Nieco mniej jest podmiotów zarejestrowanych w sekcji budownictwo (F), a jeszcze mniej w sekcji C – przetwórstwo przemysłowe. Typowymi podmiotami gospodarczymi na tym terenie są betoniarnie, tartaki, podmioty zajmujące się złomowaniem pojazdów, przedsiębiorstwa z grupy przemysłu spożywczego i rolnictwa (np. chlewnie i kurniki, hodowla ryb, uprawy roślinne)

III. OCENA STANU ŚRODOWISKA

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (Ministerstwo Środowiska, wrzesień 2015 r.) niniejszy Program opracowany został z uwzględnieniem 10 obszarów interwencji.

3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

3.1.1. Klimat

Pod względem klimatycznym, Powiat Wolsztyński położony jest w strefie klimatu umiarkowanego, przejściowego od klimatu oceanicznego Europy Zachodniej do kontynentalnego Azji oraz Europy Wschodniej.

Według regionalizacji klimatycznej jest to obszar położony w regionie Śląsko – Wielkopolskim. Występują tu mniejsze od przeciętnych w Polsce amplitudy temperatur, wiosny i lata są ciepłe i wczesne, a zimy łagodne z nietrwałą i niewielką pokrywą śnieżną.

Według innej klasyfikacji obszar ten należy do regionu klimatycznego zachodniopomorskiego i północno – wielkopolskiego, subregionu VIII Zbąszyńsko – Kościańskiego.

Na tym terenie, podobnie jak w całym kraju, przeważają ruchy mas powietrza z kierunku zachodniego. Inne kierunki ruchu powietrza są efektem zakłóceń lokalnych lub pojawienia się okresowego systemu krążenia. Powiat znajduje się najczęściej pod wpływem mas powietrza polarnomorskiego chłodnego, średnioprzejrystego, napływającego z północnego Atlantyku. Natomiast masy powietrza suchego i przejrzystego, napływające zimą z północnej Syberii, a latem z Półwyspu Bałkańskiego, to masy polarno – kontynentalne. Mają one znacznie mniejszy udział. Na tym obszarze rzadko pojawiają się wiatry z kierunków południowych. Dominujące wiatry z kierunków zachodnich to wiatry raczej słabe, 2 – 5 m/s.

Okres wegetacyjny jest nieco dłuższy od średniego dla Polski. Okres wegetacyjny trwa przeciętnie 214 dni, choć przymrozki zdarzają się w okresie od 10 października do 15 maja.

Opady należą do najniższych w kraju. Opadów jest nie tylko mało (rocznie zaledwie tylko 500 mm), ale także ich rozkład jest niekorzystny i wykazuje zróżnicowanie w poszczególnych latach (ostatnio od 300 do 830 mm).

Średnia wieloletnia temperatura roczna wynosi 7,8°C (najzimniejszy styczeń ma temperaturę -1,7°C, a najcieplejszy lipiec +17,7°C).

Według strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020¹, do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

Na terenie Powiatu w badanych latach 1998-2010² nie zanotowano wystąpienia trąby powietrznej. Zjawisk tego rodzaju nie można jednak wykluczyć, gdyż obserwuje się wzrost ilości notowanych ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Obszary zurbanizowane ze względu na zagęszczenie zabudowy zagrożone są ponadto powstawaniem tzw. wyspy ciepła, która jest efektem nadmiernej emisji energii z różnych źródeł. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stagnacji powietrza nad obszarami zabudowanymi i wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza. W związku z tym obszary miejskie silnie zurbanizowane, w szczególności miasto Wolsztyn, powinny podejmować działania zmierzające do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza poprzez rozwijanie odnawialnych źródeł energii oraz właściwe planowanie przestrzenne.

3.1.2. Stan jakości powietrza atmosferycznego

Powiat Wolsztyński znajduje się w wielkopolskiej strefie badania oceny jakości powietrza atmosferycznego.

Zgodnie z tak przyjętą zasadą, Powiat podlegał rocznej ocenie jakości powietrza jako jeden z obszarów strefy wielkopolskiej.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672 ze zm.), wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w strefach województwa. Odrębnie, dla każdej substancji dokonano klasyfikacji stref, w których poziom odpowiednio:

- przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji - klasa C,
- mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym, a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji - klasa B,
- nie przekracza poziomu dopuszczalnego - klasa A,
- przekracza poziom docelowy - klasa C,
- nie przekracza poziomu docelowego - klasa A,
- przekracza poziom celu długoterminowego - klasa D2,
- nie przekracza poziomu celu długoterminowego - klasa D1.

Roczna ocena jakości powietrza za rok 2015 wykonana według kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia wykazała występowanie stężeń benzo(α)pirenu oraz pyłu PM_{2,5} przekraczających wartości dopuszczalne, w kontekście całej strefy wielkopolskiej, którą zaliczono do klasy C.

Dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego kadmu, arsenu, niklu pozwoliły na zakwalifikowanie strefy do klasy A. W przypadku poziomu docelowego dla ozonu strefę zaliczono do klasy A.

¹ Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, www.mos.gov.pl/g2/big/2013_03/e436258f57966ff3703b84123f642e81.pdf

² brak aktualnych danych, dane zaczerpnięte z projektu Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Ze względu na przekroczenia poziomu dopuszczalnego stężenia pyłu PM10 strefa została zaliczona do klasy C.

Do oceny jakości powietrza w strefie wielkopolskiej pod kątem ochrony roślin wykorzystano pomiary wykonywane na podstawie pomiarów automatycznych prowadzonych w stałych punktach pomiarowych oraz dla zbadania ozonu wykorzystano wyniki modelowania matematycznego. Wartości SO₂, NO_x otrzymane w roku 2015 w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i poziomu docelowego pozwoliły na zaklasyfikowanie Powiatu, będącego składową strefy wielkopolskiej do klasy A. Oznacza to, że w województwie nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu tych substancji.

Również wyniki modelowania matematycznego przeprowadzonego dla ozonu pod kątem ochrony roślin nie wskazują przekroczeń poziomu docelowego w województwie wielkopolskim. Strefę zaliczono do klasy A.

Tabela 3. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie wielkopolskiej w 2012-2015

ROK	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarach strefy											
	SO ₂	NO ₂	CO	PM 10	PM 2,5	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃
2012	A	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C
2013	A	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A
2014	A	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A
2015	A	A	A	C	C	A	A	A	A	A	C	A

Źródło: WIOŚ Poznań, 2012, 2013, 2014, 2015

Monitoring jakości powietrza w strefie wielkopolskiej w okresie 2012-2015 wskazuje na ciągłe przekroczenia norm pyłu PM10 oraz B(a)P. Wieloletnie obserwacje pokazały wyraźną tendencję sezonowej zmienności pyłu PM10, którego udział w sezonie letnim nie przekracza dopuszczalnego poziomu substancji, natomiast zimą (w sezonie grzewczym) powodem przekroczeń jest niska emisja z sektora komunalno-bytowego wpływająca na wyraźne pogorszenie warunków aerosanitarnych w miastach. Duży wpływ na sytuację aerosanitarną ma położenie geograficzne, charakter zabudowy, a także jej lokalizacja.

Na terenie jednostki lokalne zanieczyszczenia pochodzą z emisji energetycznych z gospodarstw domowych korzystających sporadycznie z tradycyjnych źródeł ogrzewania, głównie na terenach wiejskich (samo miasto Wolsztyn jest w dużym stopniu zgazyfikowane). Uciążliwość jednakże charakteryzuje się wahaniami sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla i potencjalnie odpadów w paleniskach domowych.

Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego ma także emisja ze źródeł mobilnych. Dotyczy to bezpośredniego otoczenia dróg, zwłaszcza na terenie zawartej zabudowy miejscowości. Istotny wpływ na wzrost emisji z transportu drogowego ma wzrost liczby pojazdów zarejestrowanych w ostatnich latach na terenie Powiatu, co także przekłada się na wzrost natężenia hałasu.

Uciążliwe mogą być także emisje odorów z gospodarstw rolnych, czy oczyszczalni ścieków.

Na stan powietrza atmosferycznego na terenie Powiatu istotny wpływ mają także działające tu podmioty gospodarcze.

Poziom celu długoterminowego ozonu ($6\ 000\ \mu\text{g}/\text{m}^3\text{h}$) dla kryterium ochrony roślin, który ma być osiągnięty do roku 2020 na wszystkich stanowiskach pomiarowych został przekroczony. Stąd całą strefę wielkopolską zaliczono do klasy D2.

Zestawienie wyników jakości powietrza ze względu na ochronę roślin przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 4. Klasyfikacja strefy wielkopolskiej ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin w 2015 r.

Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarach strefy			
SO ₂	NO ₂	O ₃ - poziom docelowy	O ₃ – poziom celu długoterminowego
A	A	A	D2

Źródło: WIOŚ, Poznań, 2015

W związku z zanotowanymi przekroczeniami dla całej strefy wielkopolskiej Sejmik Województwa Wielkopolskiego przyjął uchwałę XXXIX/769/13 z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie określenia „Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej” ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego z dnia 23.12.2013 r. poz. 7401. Integralną częścią Programu ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej stanowi Plan działań krótkoterminowych.

3.1.3. Sieć gazowa

Rozbudową systemu gazociągów średniego i niskiego ciśnienia oraz przyłączami do odbiorców zajmuje się Polska Spółka Gazownicza. Powiat posiada nieznaczny stopień zgazyfikowania, osiągający ponad 56 % ludności, w tym to ponad 99 % terenów miejskich jest zgazyfikowanych (głównie miasto Wolsztyn i Siedlec).

Natomiast Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ System S.A. oddział we Wrocławiu i w Poznaniu zajmuje się eksploatacją gazociągów wysokiego ciśnienia. Przez teren Powiatu przebiegają gazociągi następujących relacji:

- Nowe Tłoki – Sulechów,
- odgałęzienie Wolsztyn,
- odgałęzienie Chorzemin,
- odgałęzienie Powodowo,
- odgałęzienie Kargowa – odgałęzienie Jaromierz,
- odgałęzienie Jaromierz,
- odgałęzienie Jaromierz – Kargowa,
- odgałęzienie Siedlec,
- odgałęzienie Zbąszyń,
- odgałęzienie Chobienice,
- Rakoniewice – Nowe Tłoki.

Eksploatator ten zarządza stacjami gazowymi zlokalizowanymi w miejscowościach: Komorowo (przepustowość $6\ 000\ \text{m}^3/\text{h}$), Chorzemin (przepustowość $1\ 500\ \text{m}^3/\text{h}$), Kiełpiny (przepustowość $1\ 500\ \text{m}^3/\text{h}$), Jaromierz (przepustowość $650\ \text{m}^3/\text{h}$), Siedlec (przepustowość $1\ 000\ \text{m}^3/\text{h}$), Chobienice (przepustowość $1\ 000\ \text{m}^3/\text{h}$) oraz Nowe Tłoki (przepustowość $25\ 000\ \text{m}^3/\text{h}$).

Spółka PSG eksploatuje 21 stacji gazowych, a ilość odbiorców gazu szacuje się na 9 446 przyłączy (co daje 32 068 osób). Zgazyfikowane są gminy Wolsztyn i Siedlec.

Długość sieci gazowej wynosiła na koniec roku 2014 – 328,488 km, z czego 73,236 km to sieć przesyłowa, a 255,252 km to sieć rozdzielcza. Od lat obserwuje się wzrost ilości czynnych przyłączy do budynków (mieszkalnych i niemieszkalnych), w roku 2014 było to 1 834 sztuki.

Mieszkańców ogrzewających mieszkania gazem (co ma istotne znaczenie przy ograniczaniu niskiej emisji) było w roku 2014 – 1 641 osób. Zużycie gazu natomiast maleje, w roku 2014 zanotowano ilość zużytego surowca na poziomie 7 702 tys. m³ (gdzie w roku 2011 wartość ta wynosiła 8 668 tys. m³).

3.1.4. System zaopatrzenia w ciepło

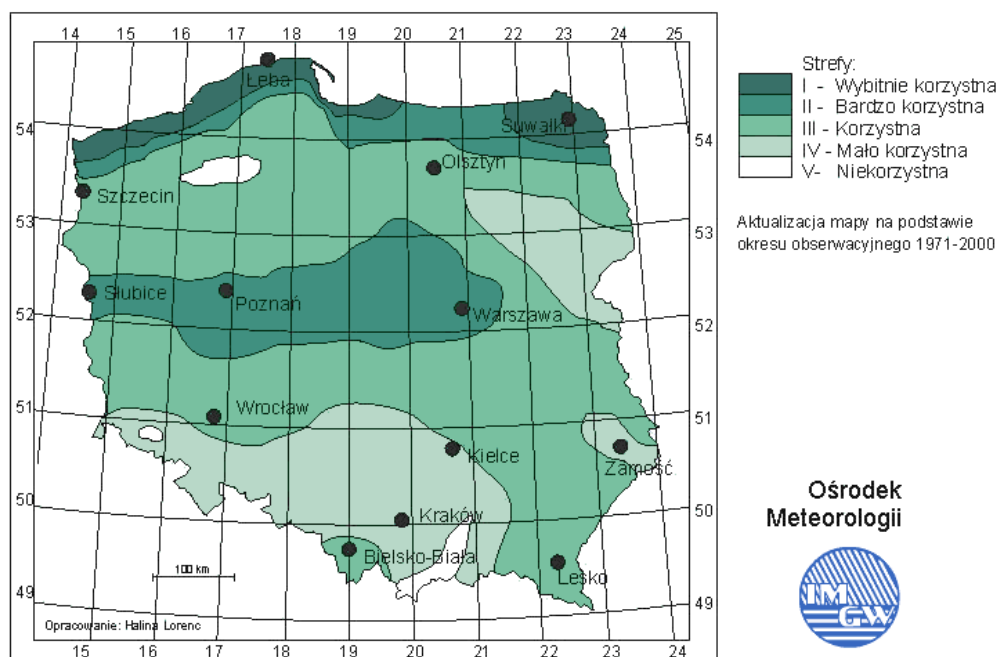
Głównymi obiektami ciepłownictwa na terenie Powiatu są obiekty na terenie gminy Wolsztyn, w tym kotłownia osiedlowa, zarządzana przez Energetykę Ciepłą Opolszczyzny (ECO) o mocy ok. 9 MW oraz obiekty lokalne należące do Zakładu Przetwórnictwa Mleka „Mlecz” o mocy ok. 10 MW, a także kotłownia firmy XELLA POLSKA Sp. z o.o., Zakład w Powodowie.

Do ogrzewania zabudowy mieszkaniowej i obiektów prowadzących działalność gospodarczą na pozostałych terenach wiejskich stosuje się jeszcze paliwa stałe: węgiel i koks, które – zwłaszcza przy mniej sprawnych urządzeniach spalania – powodują emisję zanieczyszczeń do powietrza: SO₂, NO₂, CO₂, pyłów. Ze względu na wysoki stopień gazyfikacji powszechnie stosowany jest także gaz, czyli paliwo bardziej korzystne z ekologicznego punktu widzenia niż paliwa stałe.

Corocznie podejmuje się działania zmierzające do ograniczenia emisji szkodliwych substancji do atmosfery. Należą do nich, np. termomodernizacje budynków (ocieplenia, wymiana stolarki okiennej, remonty pokryć dachowych), gdyż to pozwala na zmniejszenie zużycia ciepła.

3.1.5. Źródła energii odnawialnej

Według opracowania prof. Haliny Lorenc z IMGW, Powiat Wolsztyński znajduje się na krawędzi II - bardzo korzystnej oraz III - korzystnej pod względem zasobów energii wiatru. W strefie korzystnej energia użyteczna wiatru na wysokości 10 m wynosi 500 - 700 kWh/m²/rok, natomiast na wysokości 30 m jest to już 750 - 1 000 kWh/m²/rok. Strefy energetyczne wiatru w Polsce przedstawiono na kolejnej rycinie.

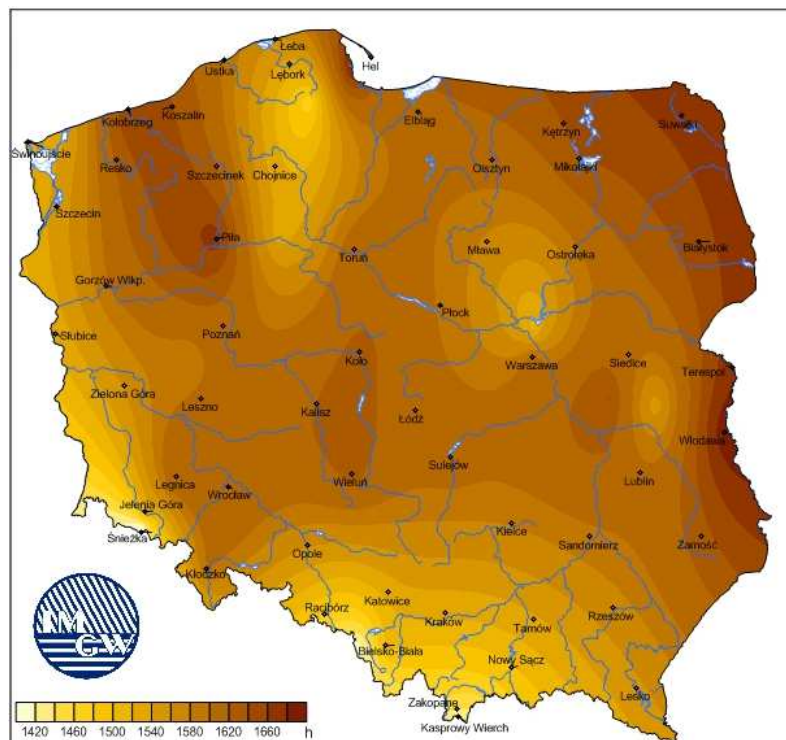
Ryc. 3. Strefy energetyczne wiatru w Polsce

Źródło: Ośrodek Meteorologii IMGW

Powiat Wolsztyński z uwagi na gęstość zabudowy oraz ochronę krajobrazu i obszary NATURA 2000 związane z ochroną gatunków ptaków ma możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych jedynie na terenach rolniczych z dala od wód powierzchniowych związanych z rzeką Obrą.

Zdecydowanie korzystniejszymi dla środowiska przyrodniczego oraz dostępnymi dla mieszkańców źródłami OZE są instalacje produkujące energię z wykorzystaniem promieniowania słonecznego. Na terenie Powiatu, w celu poprawy dostępności do kolektorów słonecznych prowadzone są akcje informacyjne oraz dofinansowania dla mieszkańców.

W Polsce istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego. Najwięcej słonecznych dni występuje w miesiącach wiosenno-letnich (kwiecień – wrzesień), w tym czasie do powierzchni ziemi trafia 80 % promieniowania rocznego. Średnia moc promieniowania słonecznego na 1 m² powierzchni wynosi około 1 000 W/m². W Polsce rocznie usłonecznienie (w zależności od regionu) wynosi od 1 390 do 1 900 godzin. Przyjmuje się roczną średnią wartość nasłonecznienia na ok. 1 600 godzin, co stanowi 30 % – 40 % długości dnia. Powiat położony jest w regionie kraju, który charakteryzuje się średnimi wartościami nasłonecznienia pozwalającymi na efektywne wykorzystanie energii słonecznej za pomocą instalacji fotowoltaicznych oraz kolektorów słonecznych. Nasłonecznienie dla rejonu północno – zachodniej Polski wynosi średniorocznie około 1 540 kWh/m². Strefy nasłonecznienia kraju przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 4. Wartości nasłonecznienia w Polsce

Źródło: Ośrodek Meteorologii IMGW

Pompy ciepła są kolejnym źródłem energii odnawialnej. Stosuje się je do ogrzewania lub chłodzenia budynków. W pompach ciepła, jako czynnik roboczy wykorzystuje się gaz, który skrapla się przy odpowiednim ciśnieniu i temperaturze. Aby uzyskać ciepło w tym procesie, pobiera się je z tzw. dolnego źródła (może nim być powietrze, grunt oraz zbiornik wodny, wody przemysłowe, ścieki), który może znajdować się na powierzchni ziemi lub pod nią.

Powiat Wolsztyński zajmuje obecnie 24 pozycję w rankingu powiatów (prowadzonym przez Związek Powiatów Polskich) w zakresie posiadanych instalacji energii odnawialnych – 3 480 urządzeń (co daje wzrost o 1 265 urządzeń w porównaniu z poprzednim POŚ), w tym:

- urządzenia wykorzystujące energię biomasy – 1 995 urządzeń,
- urządzenia wykorzystujące energię słoneczną – 1 260 urządzeń (wzrost ilości),
- urządzenia wykorzystujące energię wiatru – 15 urządzeń,
- urządzenia wykorzystujące energię otoczenia – 80 urządzeń (wzrost ilości),
- urządzenia wykorzystujące energię geotermalną - 60 urządzeń,
- pozostałe urządzenia – 70 urządzeń.

W Gminie Wolsztyn prowadzi się uprawę wierzby energetycznej, a biomasa wykorzystywana będzie do spalania i ogrzewania obiektów oświatowych. Ponadto funkcjonuje na tym terenie wiele kominków ogrzewających budynki jednorodzinne pracujące w oparciu o biomasę.

3.1.6. Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego.

Tabela 5. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – przystąpienie do opracowania planu gospodarki niskoemisyjnej przez gminy Powiatu, – dobrze rozwinięta sieć gazownicza, – rozwinięta sieć ciepłownicza tylko w Wolsztynie, – systematyczna modernizacja i remonty nawierzchni dróg, – bieżące wymiany indywidualnych źródeł ogrzewania, – wzrost ilości źródeł OZE, – systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych, – objęcie pozwoleniami emisyjnymi dużych zakładów przemysłowych, – spadek emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych poprzez stosowanie efektywniejszych urządzeń do redukcji zanieczyszczeń oraz wprowadzanie nowoczesnych technologii. 	<ul style="list-style-type: none"> – węgiel kamienny jako główny nośnik energii cieplnej w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej na terenach wiejskich, – niska efektywność energetyczna budynków mieszkalnych spowodowana zastosowaniem nieodpowiednich materiałów budowlanych, – mała liczba instalacji OZE, – koncentracja zanieczyszczeń wzdłuż najważniejszych ciągów komunikacyjnych oraz zakładów gospodarczych i przemysłowych, – wykorzystywanie wysokoemisyjnych urządzeń grzewczych w sektorze bytowo-komunalnym, – niepełna gazyfikacja Powiatu na terenach wiejskich, – brak sieci ciepłowniczej na terenach o zwartej zabudowie (poza Wolsztynem).
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – możliwości wsparcia przez państwo i UE inwestycji związanych z OZE, termomodernizacją, rozwojem infrastruktury, – coraz wyższe koszty energii zwiększające opłacalność działań zmniejszających jej zużycie, – wymagania UE dotyczące efektywności energetycznej, redukcji emisji oraz wzrostu wykorzystania OZE, – zobowiązanie Polski do realizacji pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku, – rozwój technologii energooszczędnych oraz ich coraz większa dostępność, – rozbudowa sieci gazowej i ciepłowniczej, – wzrost roli środków transportu przyjaznych środowisku: rower (krótkie dystanse) i transport zbiorowy (długie dystanse). 	<ul style="list-style-type: none"> – brak kompromisu w skali globalnej co do porozumienia w celu redukcji emisji CO₂, – osłabienie polityki klimatycznej UE, – utrzymujący się trend wzrostu zużycia energii, – wysoki koszt inwestycji w OZE, – rosnąca liczba pojazdów na drogach, – likwidacja linii autobusowej PKS Nowa Sól, – emisja z zakładów przemysłowych zlokalizowanych w granicach Powiatu i poza jego granicami, – niewystarczające regulacje prawne w zakresie kontrolowania osób fizycznych użytkujących urządzenia do spalania paliw stałych, przez służby gminne, – brak środków finansowych na działania naprawcze określone w programie ochrony powietrza oraz związane z tym zaległości w ich realizacji, – ponadlokalność zagrożeń związanych z zanieczyszczeniem powietrza.

Źródło: opracowanie własne

3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

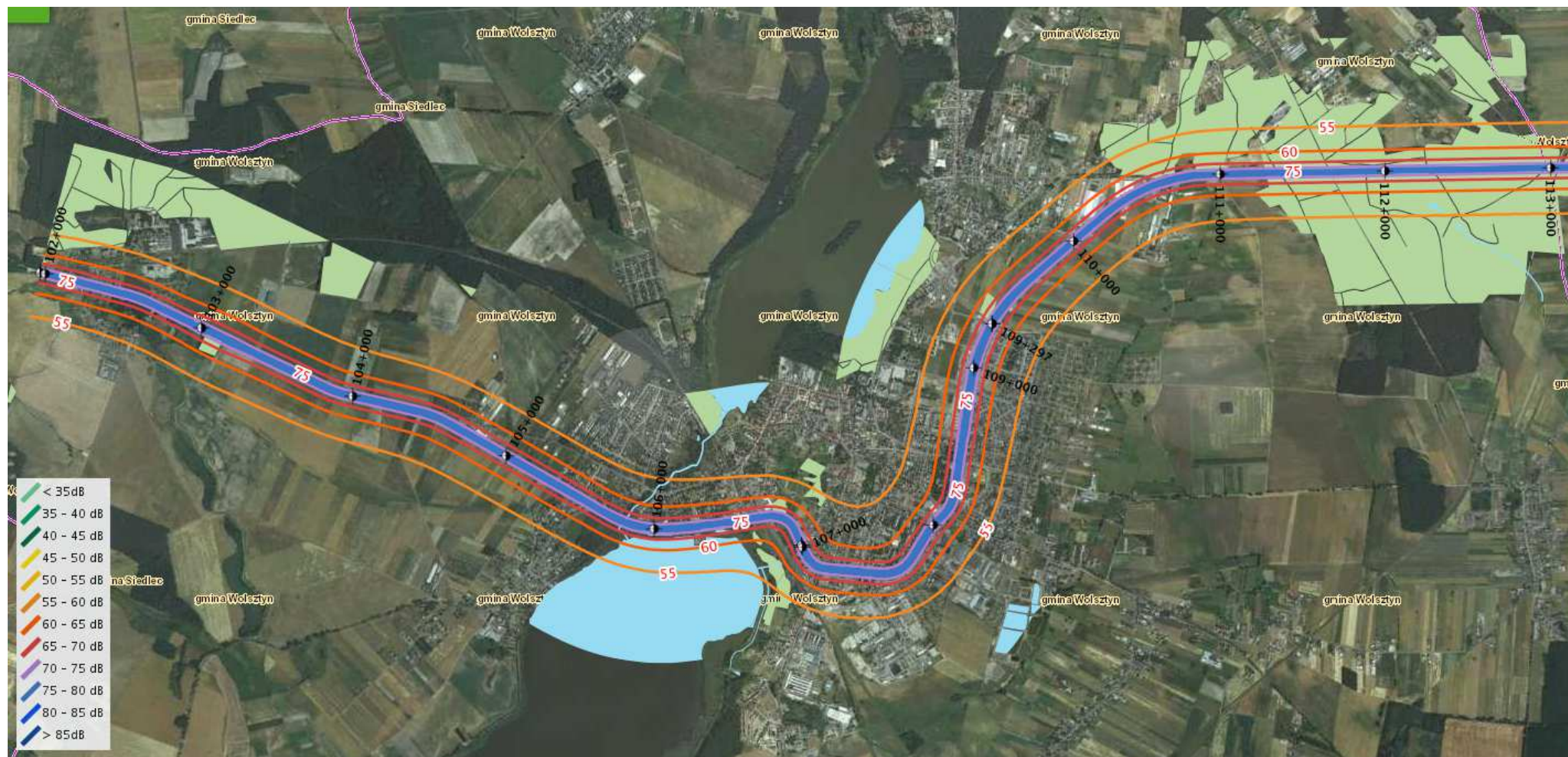
Najbardziej uciążliwymi emitarami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny w Powiecie są: trasy komunikacyjne i zakłady przemysłowe.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r.

poz. 112), na terenach zabudowy zagrodowej i wielorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i terenach rekreacyjnych dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej wynosi wzdłuż dróg 65 dB (w porze nocnej 56 dB). Natomiast dopuszczalny poziom hałasu na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (w tym także na terenach związanych z pobytem dzieci, szpitalami) w porze dziennej wynosi wzdłuż dróg 61 dB (w porze nocnej 56 dB).

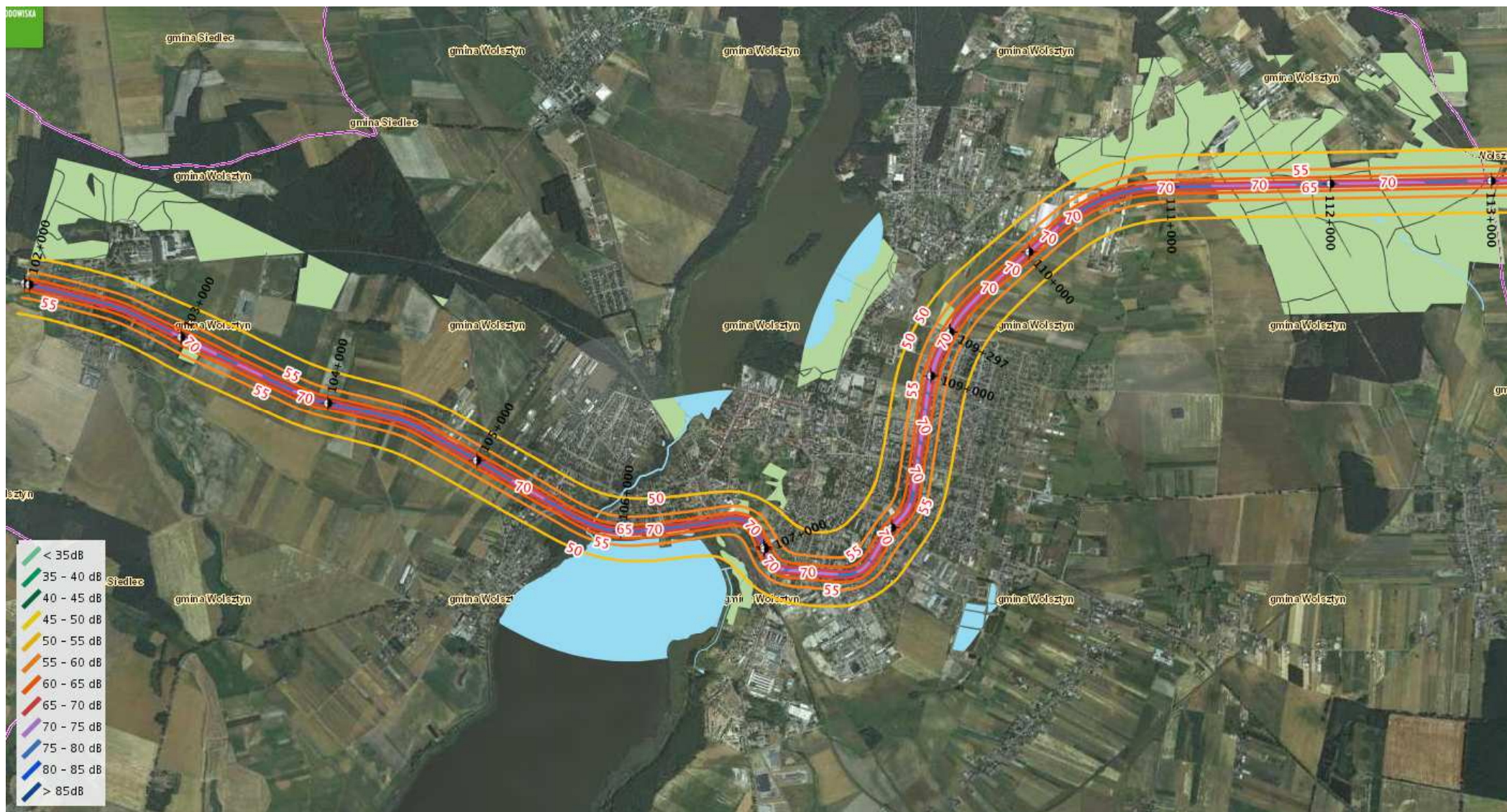
Dla fragmentu gminy Wolsztyn (miasta Wolsztyn w zasięgu drogi krajowej nr 32) opracowano mapy akustyczne. Wokół badanego odcinka znajduje się zabudowa sklasyfikowana jako mieszkaniowa jednorodzinna, mieszkaniowa wielorodzinna, mieszkaniowo – usługowa.

Kolejne ryciny wskazują jak kształtuje się klimat akustyczny wzdłuż drogi krajowej, jaka jest emisja i imisja hałasu, jakie wytyczono obszary zagrożone hałasem i jakie są tereny wrażliwe wzdłuż tego ciągu komunikacyjnego.

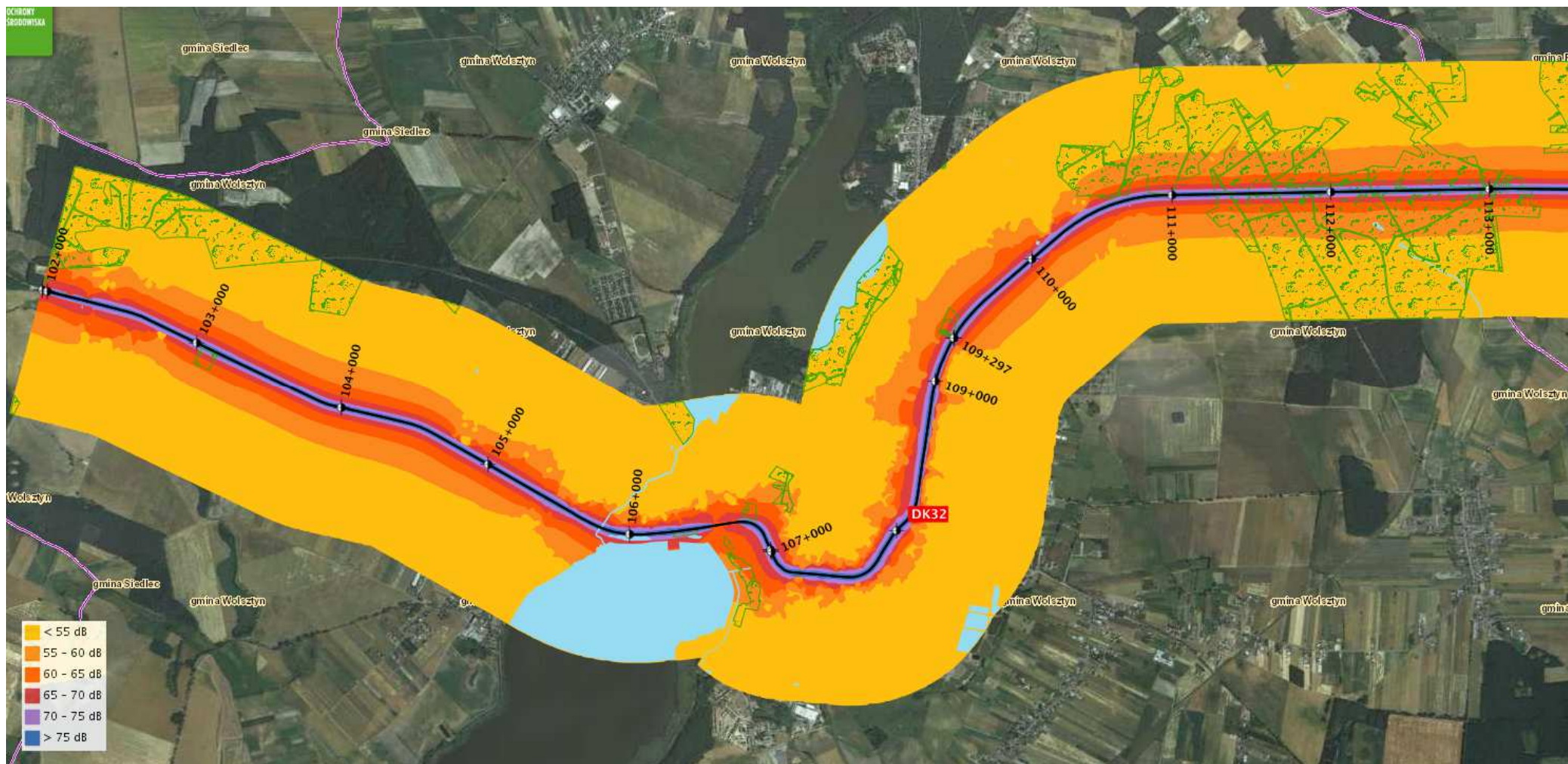
Ryc. 5. Emisja hałasu wyrażona wskaźnikiem L_{DWN} (dla pory dnia)

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

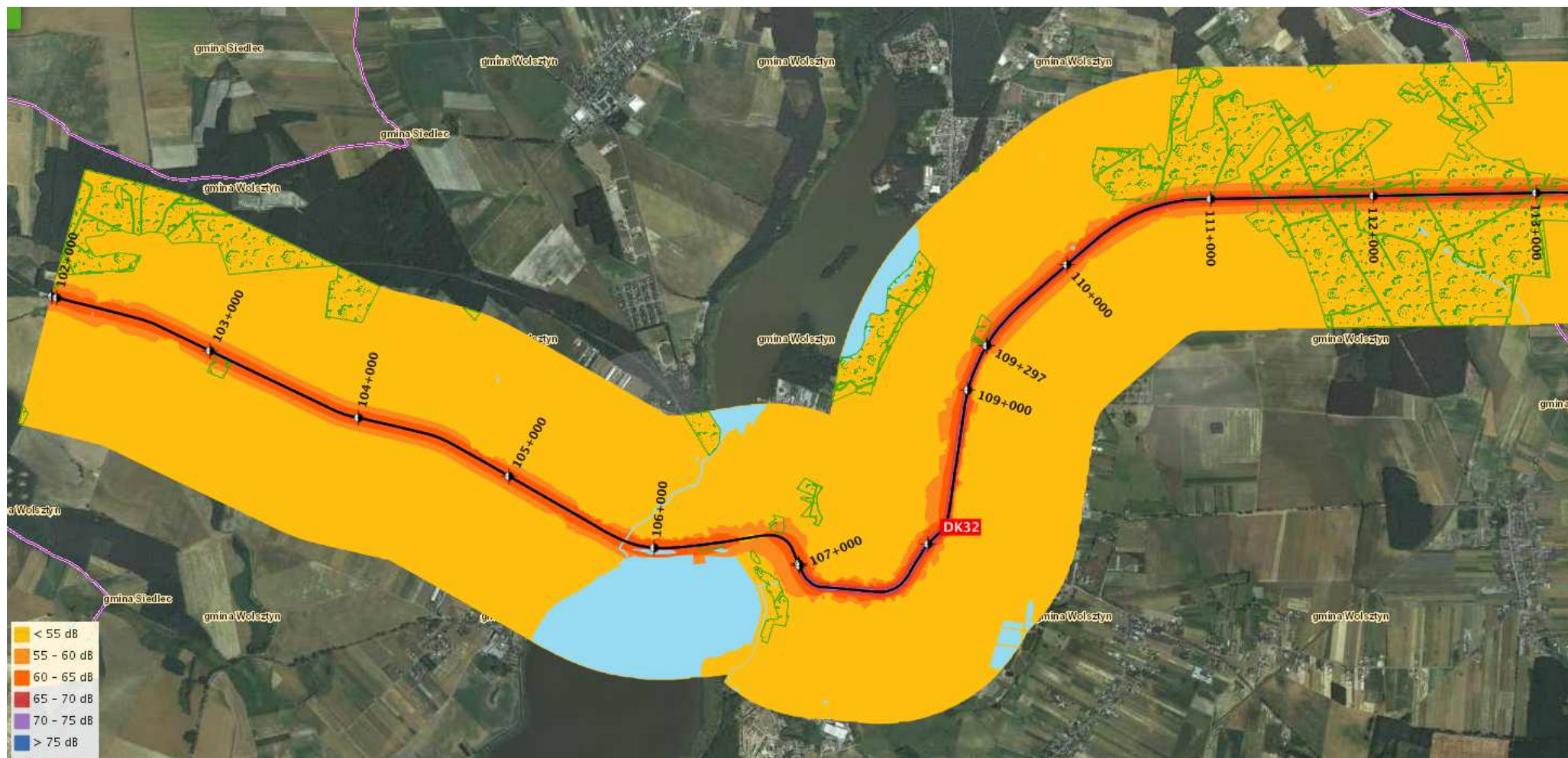
Ryc. 6. Emisja hałasu wyrażona wskaźnikiem L_N (dla pory nocy)

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

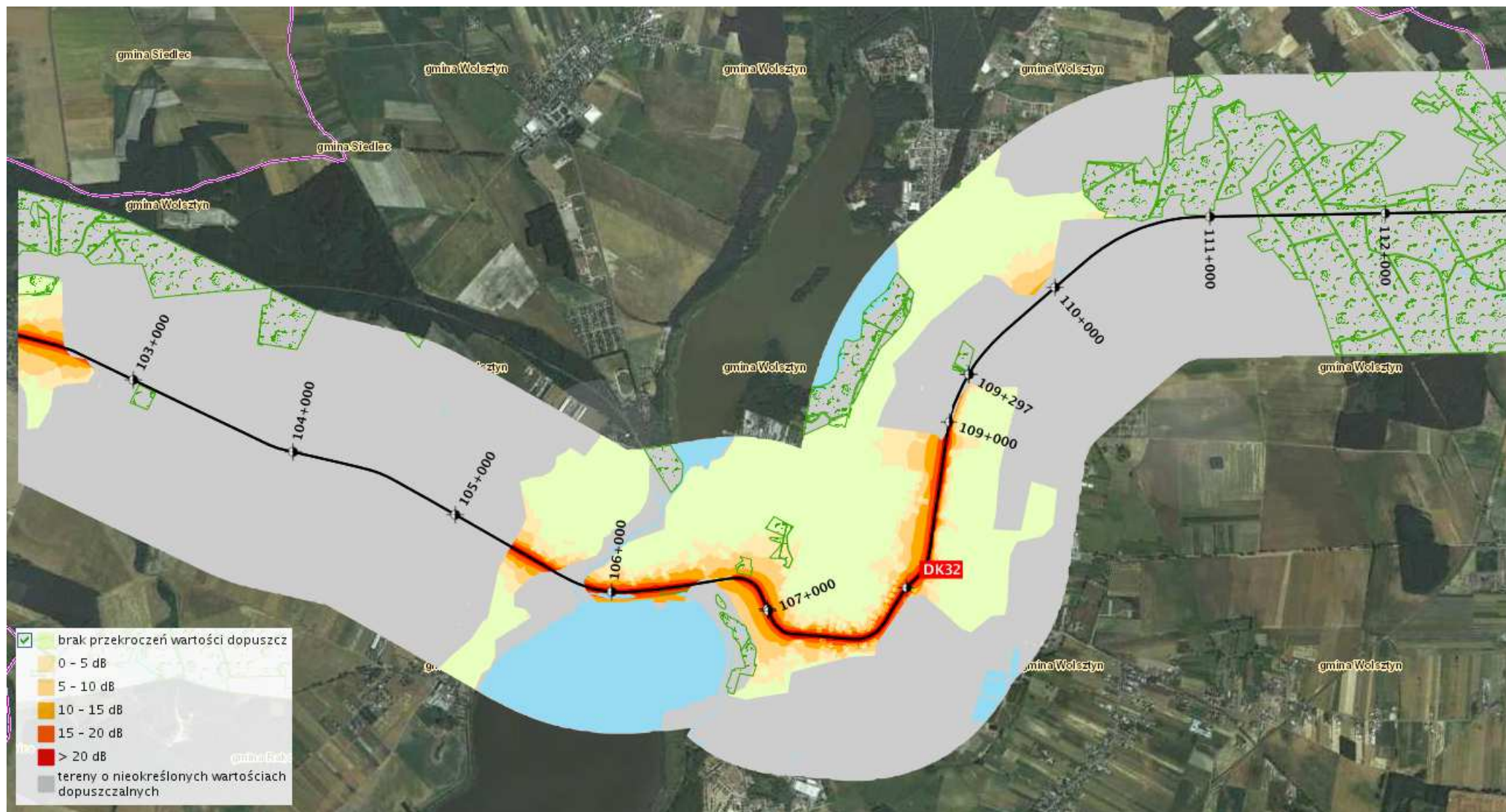
Ryc. 7. Imisja hałasu wyrażona wskaźnikiem L_{DWN} (dla pory dnia)

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

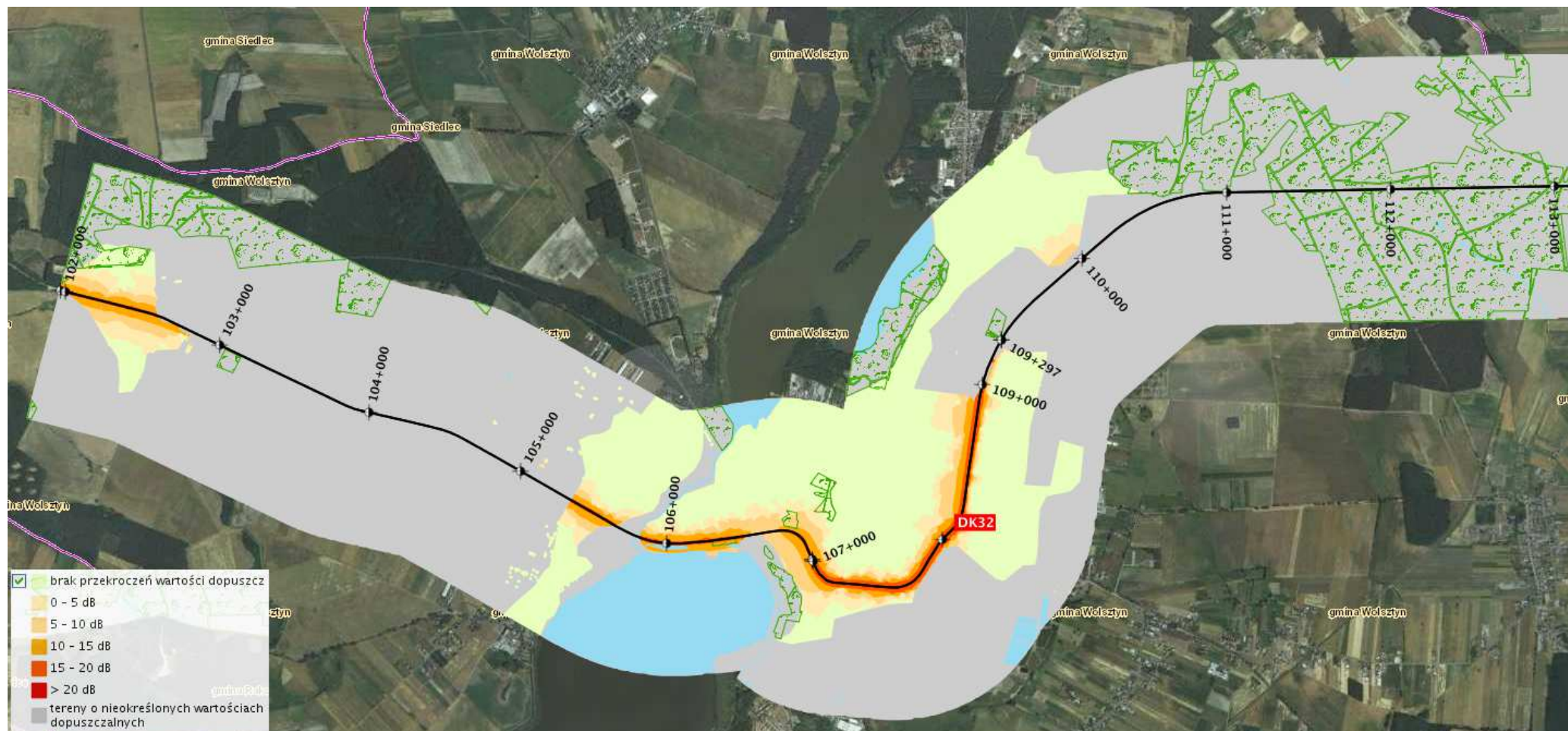
Ryc. 8. Imisja hałasu wyrażona wskaźnikiem L_N (dla pory nocy)

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 11. Mapa terenów zagrożonych hałasem wyrażona wskaźnikiem L_{DWN} (dla pory dnia)

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Ryc. 12. Mapa terenów zagrożonych hałasem wyrażona wskaźnikiem L_N (dla pory nocy)

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Zgodnie z danymi przekazanymi przez GDDKiA, na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu w roku 2010 i 2015, wynika, że na drodze krajowej punkty pomiarowe zlokalizowane były w 4 miejscach, na drodze wojewódzkiej 305 w 5 punktach, na drodze wojewódzkiej 303 w dwóch, na drodze wojewódzkiej 314 w jednym, na drodze wojewódzkiej nr 315 w dwóch punktach:

- a) na drodze krajowej 32:
 - na odcinku Kargowa – Powodowo (w tabeli odcinek nr 1),
 - na odcinku Powodowo – Wolsztyn (w tabeli odcinek nr 2),
 - w Wolsztynie na przejściu (w tabeli odcinek nr 3),
 - na odcinku Wolsztyn – Rakoniewice (w tabeli odcinek nr 4),
- b) na drodze wojewódzkiej nr 305:
 - na odcinku Kuźnica Zbąska – Karpicko (w tabeli odcinek nr 5),
 - na odcinku Karpicko - Wolsztyn (w tabeli odcinek nr 6),
 - w Wolsztynie (w tabeli odcinek nr 7),
 - na odcinku Wolsztyn – Kaszczor (w tabeli odcinek nr 8),
 - na drodze Kaszczor – granica województwa (w tabeli odcinek nr 9),
- c) na drodze wojewódzkiej nr 303:
 - na odcinku od granicy województwa do Siedlca (w tabeli odcinek nr 10),
 - Siedlec do granicy drogi (w tabeli odcinek nr 11),
- d) na drodze wojewódzkiej nr 314:
 - na odcinku od granicy województwa do Świętna (w tabeli odcinek nr 12),
- e) na drodze wojewódzkiej nr 315:
 - na odcinku od Wolsztyna do Obry (w tabeli odcinek nr 13),
 - na odcinku od Obry do granicy województwa (w tabeli odcinek nr 14).

Tabela 6. Natężenie ruchu pojazdów na drodze krajowej i wojewódzkich

Rok	Odcinek	pojazdy silnikowe ogółem	motocykle	samochody osobowe mikrobusy	lekkie samochody ciężarowe dostawcze	samochody ciężarowe	autobusy	ciągniki rolnicze	rowery
2010	1	5 979	30	3 592	778	1 533	35	11	13
2015		5 067	24	3 223	706	1 077	23	14	10
2010	2	8 349	39	5 515	1 098	1 636	58	3	2
2015		7 727	38	5 198	967	1 487	32	5	1
2010	3	9 559	73	6 413	1 260	1 750	44	19	85
2015		9 354	59	6 177	1 295	1 764	39	20	6
2010	4	8 828	52	5 912	1 231	1 536	69	28	54
2015		8 815	40	6 013	1 143	1 552	45	22	12
2010	5	2 775	33	2 017	297	416	6	6	-
2015		121	15	633	208	248	2	15	-
2010	6	6 112	104	5 050	562	366	18	12	-
2015		-	-	-	-	-	-	-	-
2010	7	8 521	111	7 140	622	563	68	17	-
2015		8 174	106	7 030	458	515	49	16	-
2010	8	3 525	46	2 749	310	388	18	14	-
2015		3 907	43	3 157	293	375	12	27	-
2010	9	-	-	-	-	-	-	-	-
2015		2 482	30	1 852	288	270	15	27	-
2010	10	4 869	63	3 895	482	356	34	39	-
2015		3 475	56	2 644	445	271	14	45	-
2010	11	-	-	-	-	-	-	-	-
2015		5 136	103	4 165	431	324	41	72	-
2010	12	540	9	456	46	25	3	1	-

Rok	Odcinek	pojazdy silnikowe ogółem	motocykle	samochody osobowe mikrobusy	lekkie samochody ciężarowe dostawcze	samochody ciężarowe	autobusy	ciągniki rolnicze	rowery
2015		583	10	492	50	27	3	1	-
2010	13	3 089	37	2 591	275	139	28	19	-
2015		3 669	48	3 123	205	256	22	15	-
2010	14	1 695	17	1 262	222	159	32	3	-
2015		1 697	29	1 265	149	234	17	3	-

Źródło: GPR 2010, GPR 2015

Tabela 7. Natężenie ruchu pojazdów na drogach powiatowych

Lp.	Nr drogi	Odcinek	Dobowe natężenie ruchu samochodów	
			osobowych	ciężarowych
1	3807 P	droga krajowa nr 32 - Adamowo - Stara Dąbrowa - Gościeszyn - Błocko – gr. pow. grodzkiego (Wielichowo)	1 109	201
2	3808 P	droga krajowa nr 32 - Tłoki - Stara Dąbrowa - Nowa Dąbrowa - Wroniawy (ul. Dworcowa) - droga wojewódzka nr 305	96	14
3	3811 P	droga wojewódzka nr 305 - Adamowo - droga powiatowa nr 3807 P	740	115n
4	3813 P	droga wojewódzka nr 305 (Stary Widzim) - Kębtowo - droga wojewódzka nr 315 (Świętno)	690	52
5	3832 P	ul. Poniatowskiego w m. Wolsztyn	5 990	936

Źródło: Zarząd Dróg Powiatowych

3.2.1. Ruch drogowy jako źródło hałasu

Na sieć drogową Powiatu Wolsztyńskiego składają się:

- droga krajowa nr 32 Stęszew - Wolsztyn - Sulechów,
- drogi wojewódzkie:
 - nr 303 Babimost – Powodowo (przechodzi przez gminy Siedlec i Wolsztyn),
 - nr 305 Bolewice – Nowy Tomyśl – Wolsztyn – Wschowa (przechodzi przez gminę Wolsztyn i Przemęt),
 - nr 313 Babimost – Kargowa (przechodzi przez gminę Siedlec),
 - nr 314 Kargowa – Świętno (przechodzi przez gminy Siedlec i Wolsztyn),
 - nr 315 Wolsztyn – Konotop – Nowa Sól (przechodzi przez gminę Wolsztyn),
 - nr 316 Sławocin – Ciosaniec – Kaszczor (przechodzi przez gminę Przemęt),
- drogi powiatowe i gminne.

Długość **drogi krajowej nr 32** na terenie Powiatu wynosi 23,013 km. Według danych na rok 2015 stan drogi określany jest jako dobry w ok. 72 %, niezadowolający w 27 %, a 1 % oceniono w stanie złym. **Drogi wojewódzkie** ciągną się ogółem na długości ponad 71 km. Stan dróg jest zróżnicowany.

Na obszarze Powiatu znajduje się **56 odcinków dróg powiatowych**, o łącznej długości około 266 km. Sieć dróg powiatowych uzupełnia sieć **dróg gminnych** stanowiących najniższą kategorię połączeń. Ich długość to około 294 km (z czego około 54 % to nadal drogi gruntowe).

System komunikacyjny uzupełniają ścieżki rowerowe. Aktualnie na terenie Powiatu system ten opiera się o ponad 30 km ścieżek rowerowych.

3.2.2. Ruch kolejowy jako źródło hałasu

Przez teren Powiatu przebiega trasa kolejowa Leszno – Wolsztyn – Zbąszynek.

Funkcjonuje także trasa kolejowa Wolsztyn – Poznań (część trasy przebiega przez teren gminy Wolsztyn).

W Wolsztynie zlokalizowana jest czynna parowozownia, gdzie organizowane są też przejazdy specjalnymi pociągami turystycznymi, które prowadzą czynne parowozy. Na co dzień kursują szynobusy (spalinowe), a ruch parowozów obsługujących połączenia pasażerskie ma powrócić.

Linia kolejowa nr 359 to trasa, po której pociągi mogą poruszać się z prędkością 40-80 km/h, natomiast z większą prędkością, 80-120 km/h poruszają się pociągi po trasie nr 357.

3.2.3. Inne środki transportu

Rzeki Dojca, Szarka i fragmenty Obry wraz z jej kanałami mogą być wykorzystywane jedynie do celów turystycznych jako szlaki kajakowe. Wszystkie jeziora Przemęckiego Parku Krajobrazowego są powiązane ze sobą kanałami, rowami lub innymi ciekami, co pozwala zwiedzić ten obszar korzystając z wodnego sprzętu pływającego.

Na terenie gminy Wolsztyn utworzone jest Wolsztyńskie Stowarzyszenie Lotnicze w ZSZ oraz Technikum Lotnicze przy Zespole Szkół Rolniczych w Powodowie.

System komunikacyjny na terenie powiatu wolsztyńskiego uzupełniają ścieżki rowerowe, szlaki kajakowe, trasy piesze.

Komunikacja zbiorowa oparta jest o przewozy publicznymi i prywatnymi środkami transportu.

3.2.4. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.

Tabela 8. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – modernizacja i remonty nawierzchni dróg, – promowanie ruchu rowerowego, rozwój ścieżek rowerowych, – mała obwodnica Wolsztyna, – dotrzymanie standardów akustycznych przez największe podmioty gospodarcze (kontrole Starosty, brak decyzji określających dopuszczalny poziom hałasu w ostatnich latach), – ograniczenie emisji hałasu na terenach rekreacyjnych, – bieżące opracowywanie MPZP przez samorządy gminne. 	<ul style="list-style-type: none"> – duże zakłady produkcyjne i przemysłowe mogące emitować ponadnormatywne natężenie hałasu (podmioty z branży budownictwa, gospodarowania odpadami, przetwórstwa przemysłowego), – duże natężenie hałasu komunikacyjnego (droga krajowa przechodząca przez Wolsztyn i wojewódzkie), – brak zastosowania konkretnych rozwiązań przestrzennych i organizacyjnych (obwodnice większych miejscowości), – liczne imprezy rekreacyjne w sezonie letnim.

Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> – położenie nacisku na rozwój infrastruktury rowerowej, węzłów przesiadkowych, korzystanie z komunikacji zbiorowej, – wspólne dojazdy do pracy, – produkcja cichszych samochodów – nowe technologie redukujące hałas, – objęcie coraz większych obszarów MPZP z wytyczonymi obszarami funkcjonalnymi, – opracowana mapa akustyczna. 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby zarejestrowanych pojazdów samochodowych, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu środowiska akustycznego.

Źródło: opracowanie własne

3.3. POLA ELEKTROENERGETYCZNE

3.3.1. Sieci elektroenergetyczne

Linie energetyczne są źródłem emisji pól elektromagnetycznych i mogą powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych.

Pomiary pól elektromagnetycznych wykonuje się w punktach pomiarowych na wysokościach od 0,3 m do 2 m. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883) określa dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych zróżnicowane dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (1 kV/m) oraz dla miejsc dostępnych dla ludności (10 kV/m).

Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii.

Obszar Powiatu Wolsztyńskiego zasilany jest w energię elektryczną napowietrznymi liniami wysokiego napięcia 110 kV. Zasilają one Główne Punkty Zasilania (GPZ).

Ogółem, w całym Powiecie dystrybucja energii do konsumentów odbywa się od linii wysokiego napięcia, aż po linie średniego napięcia 15 kV, a w dalszej kolejności poprzez stacje transformatorowe i linie niskiego napięcia.

Linie średniego napięcia budowane w ostatnim okresie wykonywane są jako kablowe. Trasy linii napowietrznych wytyczono w przeszłości, mając na uwadze przede wszystkim skuteczność zasilania. Najczęściej prowadzono je po najkrótszych trasach przecinając ukośnie pola, lasy, wsie. W rezultacie linie napowietrzne często stanowią istotny element kolizyjny dla różnych sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu.

Porównując zużycie energii elektrycznej w roku 2014 przez odbiorców na niskim napięciu, czyli 0,4 kV, z rokiem 2013 stwierdza się, że zanotowano spadek zużycia o 406 MWh, przy czym ilość odbiorców również spadła, o 117, co dało na koniec roku 2014 – 5 115 odbiorców energii elektrycznej na niskim napięciu.

3.3.2. Stacje nadawcze telefonii komórkowej

Obiektami, o istotnym z punktu widzenia ochrony środowiska, oddziaływaniu są m.in. stacje bazowe telefonii komórkowych i anteny nadawcze. Ponieważ anteny są instalowane na dachach wysokich budynków lub na specjalnych wieżach, nie stwarzają one zagrożenia

dla mieszkańców. Według analizy rozkładu pól elektromagnetycznych, obszar przekroczeń dopuszczalnego poziomu elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego o gęstości mocy $0,1 \text{ W/m}^2$, występować będzie na znacznych wysokościach: powyżej 20 m n.p.t. i maksymalnym zasięgu do 71 m od anten, a więc w miejscach niedostępnych dla ludzi. W wielu krajach europejskich wartość dopuszczalna gęstości mocy jest nawet kilkadziesiąt razy mniej restrykcyjna niż w Polsce.

Na terenie Powiatu zlokalizowane są liczne anteny nadawcze telefonii komórkowych.

3.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych

Normy środowiskowe ustanowione w celu ochrony ludności przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowej wytwarzają np. pola o częstotliwościach od około 0,1 MHz do około 100 GHz. Natomiast linie i stacje elektroenergetyczne są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz.

W ostatnich latach (w roku 2014) WIOŚ prowadził badania w Wolsztynie, przy ul. Poniatowskiego 19, gdzie wynik wskazał wartość $0,03 \text{ V/m}$, czyli w granicy dopuszczalnej normy. Wcześniejsze badania prowadzono w roku 2012 i 2011. W 2011 roku również w Wolsztynie na ul. Poniatowskiego 19, a w roku 2012 pomiary wykonywano w Siedlcu na ul. Zbąszyńskiej 28. Zanotowano pole elektromagnetyczne o wielkości $0,17 \text{ V/m}$, co nie stanowi przekroczeń dopuszczalnych norm.

3.3.4. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne.

Tabela 9. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – wg WIOŚ - brak przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego, – uwzględnianie w MPZP oddziaływania pól elektromagnetycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> – obecność napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokich napięć, – lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowej.
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	<ul style="list-style-type: none"> – obowiązkowy monitoring PEM w ramach państwowego monitoringu środowiska, – modernizacja sieci energetycznych przez operatora. – inwestowanie w modernizację lub usunięcie słupów wysokiego napięcia. 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, – rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych.

Źródło: opracowanie własne

3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

3.4.1. Wody powierzchniowe

Obszar Powiatu Wolsztyńskiego należy do dwóch systemów wodnych rzeki Obry (część północna i wschodnia) oraz rzeki Obrzycy (część południowa i południowo zachodnia). System wodny rzeki Obry obejmuje:

- ciek wodny: Północny Kanał Obry z dopływami: rzeka Dojca, Środkowy Kanał Obry, rzeka Szarka, Rów Grabarski, Kanał Dżwina,
- jeziora: Wolsztyńskie, Berzyńskie, Obrzańskie, Kopanickie, Wielkowiejskie, Chobienickie, Grójeckie, Wąchabskie.

System wodny rzeki Obrzycy obejmuje:

- ciek wodny: Południowy Kanał Obry z dopływami: Struga Kaszczorska, Kanał Kaszczorski, „Dopływ z Dominic” (Kanał Przemęcki, Kanał Błotnicki),
- jeziora: Boszkowskie, Małe (Buckie), Mochyńskie, Przemęckie Małe, Przemęckie Północne (z plosami: Olejnickie, Radomierskie, Przemęckie, Błotnickie), Przemęckie Środkowe (z plosami: Osłonińskie i Górskie), Przemęckie Zachodnie (z plosami: Wieleńskie i Trzytoniowe), Wielkie, Trzebidzkie.

Największa rzeka opisywanego terenu to Obra jest w dużej części skanalizowana. W dwóch miejscach na rzece Obrze występuje zjawisko bifurkacji tzn. podziału wód: pierwsza następuje w pobliżu Bonikowa, gdzie Kanał Mosiński prowadzi wody Obry do Warty koło Rogalinka. Na terenie jednostki Obra płynie trzema kanałami: Północnym, Środkowym i Południowym. Kanały Północny i Środkowy odprowadzają wody z Wielkiego Łęgu do Obry płynącej swobodnie Bruzdą Zbąszyńską w kierunku północnym do Warty z ujściem w rejonie Skwierzyny, natomiast Południowy Kanał Obry umożliwia odpływ wód do Jeziora Rudno i dalej Obrzycą do Odry z ujściem w rejonie Cigacic.

Rzeka Obrzyca jest prawostronnym dopływem rzeki Odry uchodzącym w km 469,40.

Kolejnym ciekim odwadniającym obszar Powiatu jest rzeka Dojca. Ma ona źródła na południu od wsi Bukowiec, przyjmuje wiele małych dopływów i rowów melioracyjnych, a w dolnym biegu (koło Wolsztyna) przepływa kilka jezior, uchodzi do Obrzańskiego Kanału Północnego, między Obrą i Kębtowem.

Drugi, mniejszy ciek to rzeka Szarka, która wpływa koło Kozich Lasek, przepływa między innymi przez Nowy Tomyśl oraz Boruję i po 33 km kończy bieg w Jeziorze Grójeckim około Chobienic.

Obrzański Kanał Południowy łączy się z linią nurtu rzeki Obrzyce przez Jezioro Rudno w km 31,0. Dopływ z Dominic jest to system kanałów łączących położone blisko siebie jeziora w okolicach Włoszakowic i Przemętu. Jest to lewostronny dopływ Południowego Kanału Obry uchodzący w km 26,5. Młynówka Kaszczorska to dopływ lewostronny Południowego Kanału Obry, uchodzący w km 13,2. Młynówka Kaszczorska zwana jest Strugą Kaszczorską na wypływie z Jez. Przemęckiego Zachodniego do ujścia Kanału Mochyńskiego, a odcinek ujściowy do Południowego Kanału Obry nazwana jest Kanałem Kaszczorskim.

W granicach Powiatu znajduje się ponad 30 jezior. Wszystkie jeziora są powiązane ze sobą licznymi ciekami. Można je podzielić na cztery grupy: jeziora wolsztyńskie, jeziora Bruzdy Zbąszyńskiej, jeziora przemęckie i jeziora okolic Rudna. Największym jest Jezioro Berzyńskie – 330,8 ha, a najmniejszym Święte – 1 ha. Większość jezior to płytkie zbiorniki o bagnistych, zarastających brzegach. W podziale na poszczególne gminy wyróżnić należy następujące zbiorniki:

- gmina Przemęt: Boszkowskie, Małe (Buckie), Mochyńskie, Przemęckie Małe Przemęckie Północne (z plosami: Olejnickie, Radomierskie, Przemęckie, Błotnickie), Przemęckie Środkowe (z plosami: Osłonińskie i Górskie), Przemęckie Zachodnie (z plosami: Wieleńskie Trzytoniowe), Wielkie, Trzebidzkie,
- gmina Siedlec: Chobienickie, Wielkowiejskie, Grójeckie, Kopanickie, Wąchabskie,
- gmina Wolsztyn: Berzyńskie, Wolsztyńskie, Rudno (Orchowe), Obrzańskie (Oberskie), Wilcze, Krutla (Święte), Wuszno.

3.4.2. Monitoring wód powierzchniowych

Obecnie zakres i częstotliwość wykonywanych badań wód powierzchniowych opiera się na następujących rozporządzeniach:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2016 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jakości jednolitych wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2016, poz. 1187),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpielii (Dz. U. Nr 86, poz. 478 ze zm.).

Monitoring wód uzupełniony jest o monitoring wód powierzchniowych prowadzony w ramach monitoringu składowisk odpadów.

Stan wód powierzchniowych na terenie Powiatu nie jest zadowalający, co potwierdzają dane monitoringowe WIOŚ zamieszczone w dalszej części. Stan wód utrzymuje się na umiarkowanym poziomie od wielu lat.

Ostatnie badanie jakości wód powierzchniowych rzecznych na terenie powiatu WIOŚ w Poznaniu przeprowadził w 2014 r. i 2015 r. na obszarze JCWP wskazanych w tabeli.

W wyniku przeprowadzonych badań klasa elementów chemicznych została określona w obu punktach jako zła lub stan poniżej dobrego, ze względu na przekroczenia związków benzo(g,h,i)perylenu oraz indeno(1,2,3-cd)pirenu, a także rtęci, benzo(a)pirenu. Stan/potencjał ekologiczny w większości JCWP w roku 2015 był zły lub słaby, m.in. ze względu na fosforany i azot.

Badania z roku 2013 były podobne, ale stan chemiczny na przestrzeni lat pogorszył się.

Tabela 10. Ocena stanu JCW na podstawie wyników badań z lat 2013-2015

Nazwa JCW	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
rok 2013			
Północny Kanał Obry do Kanału Dźwińskiego punkt Błocko	-	dobry	-
Kanał Grabarski punkt Goździchowo	słaby	dobry	zły
Dojca punkt Ruchocki Młyn	-	psd	zły
Szarka punkt Boruja	-	dobry	-
rok 2014			
Północny Kanał Obry do Kanału Dźwińskiego punkt Błocko	-	dobry	-
Kanał Grabarski punkt Goździchowo	-	dobry	-

Nazwa JCW	Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód
Dojca punkt Ruchocki Młyn	-	psd	zły
Szarka punkt Boruja	-	dobry	-
Kanał Przemęcki punkt Błotnica	umiarkowany	-	zły
Obrzański Kanał Południowy punkt Rudno	-	psd	zły
rok 2015			
Obrzański Kanał Południowy punkt Rudno	zły	zły	zły
Dojca punkt Ruchocki Młyn	słaby	psd	zły
Północny Kanał Obry do Kanału Dźwińskiego punkt Błocko	słaby	psd	zły
Kanał Grabarski punkt Goździchowo	słaby	dobry	zły
Szarka punkt Boruja	umiarkowany	dobry	zły
Kanał Przemęcki punkt Błotnica	umiarkowany	-	zły

Źródło: WIOŚ Poznań

Badane JCW wykazały niespełnienie wymagań postawionych dla obszarów chronionych.

Ostatnie badanie jakości wód powierzchniowych jeziornych na terenie Powiatu WIOŚ w Poznaniu przeprowadził w latach 2015, 2013 i 2012 na obszarze Jez. Berzyńskiego. Klasyfikacja elementów fizykochemicznych wykazała we wszystkich latach stan dobry. Natomiast ogólna ocena JCW tego zbiornika wskazywała zły stan wód, ocena stanu chemicznego była poniżej stanu dobrego, a potencjału ekologicznego zła. W roku 2015 badano także wody jeziora Wolsztyńskiego, ocena wskazała zły stan ekologiczny oraz złą ogólną ocenę JCW. Pozostałe jeziora nie były badane przez WIOŚ w ostatnich latach.

Ze względu na prowadzone prace związane z rekultywacją jeziora Wolsztyńskiego i prowadzonymi na jego terenie szczegółowymi badaniami, zostaną one przedstawione w celu wskazania jakości wód również w tym zbiorniku.

Jezioro Wolsztyńskie z Berzyńskim stanowią cenny przyrodniczo kompleks zbiorników, jednak z uwagi na silną antropopresję oraz niekorzystne naturalne cechy tych zbiorników, proces eutrofizacji obu jezior był silnie zaawansowany. W latach 2005-2006 podjęto działania mające na celu rekultywację Jeziora Wolsztyńskiego polegającą na inaktywacji fosforu w wodach i osadach dennych jeziora. Umożliwiło to zahamowanie degradacji zbiornika i cofnięcie się procesu przeżyźnienia wód. Ze względu na uwarunkowania naturalne i stały dopływ wód rzeki Dojcy do jeziora proces eutrofizacji postępował dalej.

Głównym celem przeprowadzonej dalszej rekultywacji (w latach 2012-2014) było zapewnienie zahamowania postępującej eutrofizacji Jeziora Wolsztyńskiego poprzez: eliminację fosforu mineralnego z toni wodnej, do wartości śladowych, rozumianych jako ilość fosforu mineralnego pozostającą poniżej granicy wykrywalności analitycznej (zgodnie z Polską Normą – wartość poniżej 0,05 mg PO₄/dm³); redukcję zawartości fosforu ogólnego w toni wodnej do wartości poniżej 0,2 mg P/l; wzrostu przezroczystości wody (powyżej 1 metra); redukcję zawartości chlorofilu-a (poniżej 40 µg/l) i spadek produkcji fitoplanktonu;

odbudowę zespołów roślin zanurzonych; wzrost bioróżnorodności zbiorowisk fito- i zooplanktonu; likwidację zakwitów sinicowych.

Rok 2013 był ostatnim rokiem dawkowania koagulantu, w roku 2014 prowadzony był już tylko monitoring kontrolny wód.

Oprócz wykonywania działań na samym jeziorze, w roku 2014 objęto również zabiegami rekultywacyjnymi rzekę Dojcę, do której dozowano chlorek żelaza, w celu strącenia związków fosforu niesionych przez wody ww. ciek. Instalacja zlokalizowana została w okolicach miejscowości Karpicko, nad rzeką Dojcą.

Wody w jeziorach badane są przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Wolsztynie, w ramach kontroli miejsc wykorzystywanych zwyczajowo do kąpeli. W roku 2015 woda w badanych zbiornikach była przydatna do kąpeli z następujących miejsc wykorzystywanych do kąpeli:

- Jezioro Wolsztyńskie – Wolsztyn, ul. Drzymały, Karpicko, ul. Jeziorna,
- Jezioro Święte – Odra, ul. Cmentarna,
- Jezioro Wieleńskie – Ostonin, ul. Promienista, Wieleń, Plac Pielgrzymów 9 - na terenie ośrodka wypoczynkowego „Krokus”, Wieleń, ul. Wczasowa 54 - na terenie ośrodka wypoczynkowego „Turów”,
- Jezioro Wąchabskie – Wąchabno 160/2,
- Jezioro Orchowe – Rudno 12 - na terenie ośrodka wypoczynkowego „Wielkopolska”.

Jakość wody pod względem bakteriologicznym z wyżej wymienionych miejsc wykorzystywanych do kąpeli odpowiada warunkom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2011 r. Nr 86, poz. 478 ze zm.).

Dużym obciążeniem dla środowiska wodnego jest zrzut oczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków. W roku 2014 i 2015 (GUS) odprowadzono do odbiornika następujące ilości ładunków w ściekach oczyszczonych:

- BZT₅:
 - 10 675 kg/rok (o 516 kg więcej niż w roku 2013),
 - 10 908 kg/rok (o 233 kg więcej niż w roku 2014),
- ChZT:
 - 88 627 kg/rok (o 2 426 kg mniej niż w roku 2013),
 - 94 827 kg/rok (o 6 200 kg więcej niż w roku 2014),
- zawiesina ogólna:
 - 15 667 kg/rok (o 243 kg mniej niż w roku 2013),
 - 15 639 kg/rok (o 28 kg mniej niż w roku 2014),
- azot ogólny:
 - 17 194 kg/rok (o 17 914 kg mniej niż w roku 2013),
 - 16 389 kg/rok (o 805 kg mniej niż w roku 2014),
- fosfor ogólny:
 - 902 kg/rok (o 332 kg mniej niż w roku 2013),
 - 736 kg/rok (o 166 kg mniej niż w roku 2014).

Kolejne tabele pokazują ilość ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiorników z oczyszczalni ścieków komunalnych i przemysłowych.

Tabela 11. Informacje o ilościach odprowadzonych ścieków komunalnych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Wskaźnik (kg/rok)	Gmina			Ogółem Powiat
	Wolsztyn	Siedlec	Przemęt	
BZT5	8 241	1 304	1 363	10 908
ChZT	74 274	8 106	12 447	94 827
zawiesina ogólna	11 958	1 635	2 046	15 639
azot ogólny	9 838	184	6 367	16 389
fosfor ogólny	539	45	152	736

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2015

Tabela 12. Ładunki zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach przemysłowych

Wskaźnik (kg/rok)	Gmina		Ogółem Powiat
	Wolsztyn	Przemęt	
BZT5	79	97	176
ChZT	416	711	1 127
zawiesina ogólna	260	297	557
suma jonów chlorków i siarczanów	5 074	5 654	10 728
azot ogólny	52	-	52
fosfor ogólny	3	-	3

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2015

Duży udział w zanieczyszczeniu wód mają także spływy powierzchniowe, głównie z pól uprawnych zawierające związki biogenne oraz środki ochrony roślin. Należy podkreślić, że ochrona wód przed zanieczyszczeniem związanym ze spływami powierzchniowymi jest zadaniem trudniejszym od zapewnienia oczyszczenia ścieków pochodzących ze źródeł punktowych. Kolejna tabela zawiera zestawienie ilości zużywanych nawozów na terenie Powiatu. Wyraźnie widać, że obszary rolnicze jednostki są bardziej obciążone dostawą związków mineralnych niż tereny o charakterze miejsko-wiejskim. W stosowaniu nawozów zdecydowanie dominuje gmina Siedlec.

Tabela 13. Zużycie nawozów na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Rodzaj nawozu		Zużycie [kg]			Ogółem Powiat
		Wolsztyn	Siedlec	Przemęt	
zużycie nawozów na 1 ha użytków rolnych	mineralne	82,0	148,4	123,6	354
	azotowe	50,9	85,3	71,7	207,9
	fosforowe	14,7	32,6	23,8	71,1
	potasowe	16,4	30,6	28,1	75,1
	wapniowe	7,5	20,6	16,7	44,8

Źródło: Powszechny Spis Rolny, GUS, Bank Danych Lokalnych, 2010

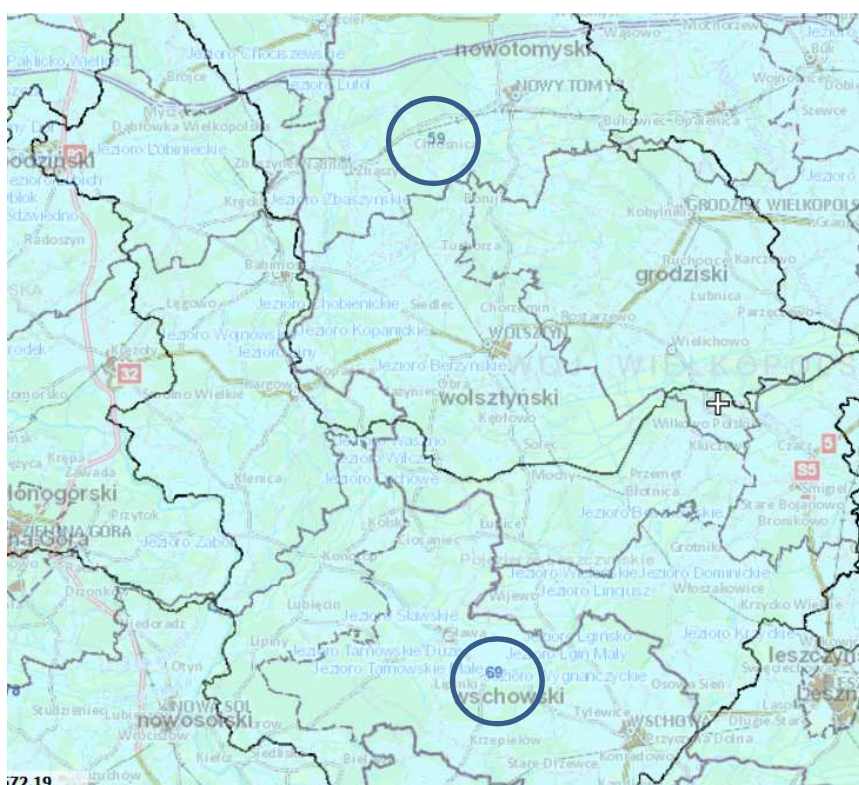
Prowadzona działalność rolnicza jest związana nie tylko ze stosowaniem nawozów mineralnych. Funkcjonujące na terenie Powiatu gospodarstwa hodowlane i prowadzona w nich hodowla zwierząt generuje powstawanie nawozów naturalnych (gnojówki i gnojowicy).

Analiza korzystania z wód powierzchniowych pozwala stwierdzić, że wykorzystywane są one głównie do celów gospodarczych i komunalnych. Zapotrzebowanie na te wody jest w pełni pokrywane i nie stanowi to problemu w regionie wodnym. Aktualnie nie przewiduje się potrzeb wprowadzania ograniczeń w korzystaniu z wód powierzchniowych do wyżej wymienionych celów. Warunek stanowi jednak zachowanie przepływu nienaruszalnego

w ciekach, szczególnie w półroczu letnim lat suchych oraz minimalizacja dostaw nawozów naturalnych do wód celem ograniczenia ich eutrofizacji.

3.4.3. Wody podziemne

Powiat Wolsztyński położony jest w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 59 (część północna i centralna) oraz 69 (część południowa). Zasięg terytorialny JCWPd przedstawiono na kolejnych rycinach.

Ryc. 13. Zasięg terytorialny JCWPd

Źródło: www.psh.gov.pl

(legenda: czarna linia oznacza granicę JCWPd, szara linia – granicę administracyjną)

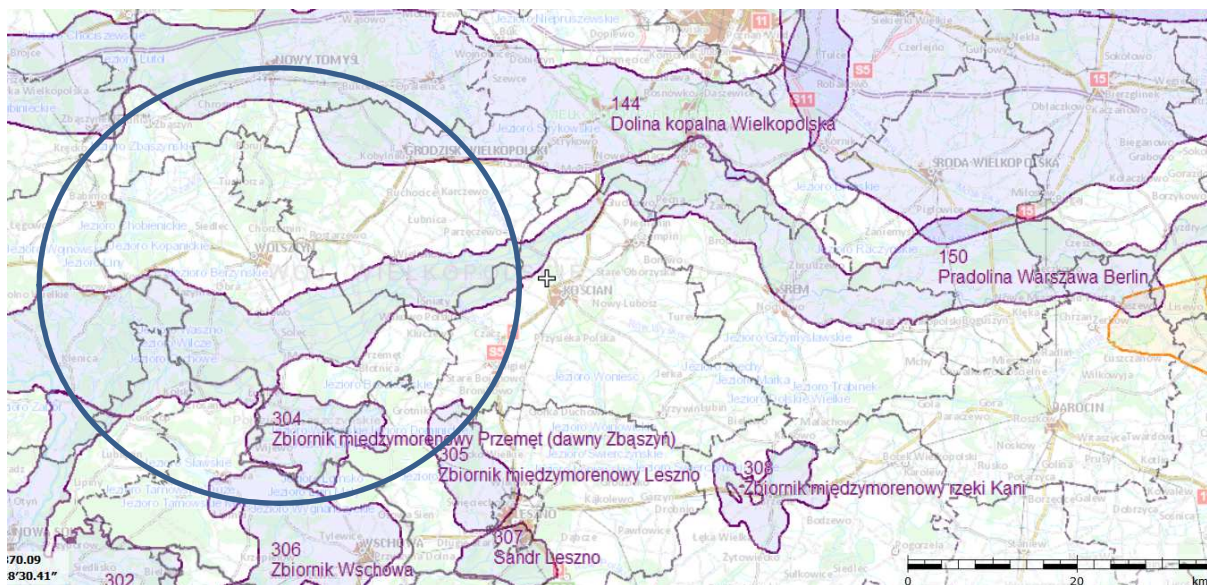
Zasoby wodne Powiatu Wolsztyńskiego należą głównie do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 150 – Pradolina Warszawa – Berlin, jest to zbiornik czwartorzędowy. Rozprzestrzenia się on na obszarze 1 904 km². Szacunkowa wielkość zasobów dyspozycyjnych zbiornika wynosi 456,0 tys. m³/d, a średnia głębokość 25 – 35 m. Zbiornik ma charakter porowy.

Południowa część gminy Przemęt należy do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 304 – Zbiornik morenowy Zbąszyń – zbiornik czwartorzędowy. Rozprzestrzenia się on na obszarze 164 km². Szacunkowo wielkość zasobów dyspozycyjnych zbiornika wynosi 19 tys. m³/d, a średnia głębokość 25 m. Zbiornik ma charakter porowy.

Na terenie Powiatu występują wody podziemne czwartorzędowe. Wody te charakteryzują się wysoką mineralizacją i znaczną twardością.

Występowanie wód podziemnych, czwarto- i trzeciorzędowych, związane jest z cechami rzeźby i budowy geologicznej omawianego obszaru. Piętro czwartorzędowe znajduje się w dwóch podstawowych strukturach hydrogeologicznych: pradolinnych i dolinnych oraz dolin kopalnych. Wody podziemne odcinka dolin kopalnych (Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej) związane są z osadami piaszczystymi, rzadziej żwirowymi

o miąższości 10 – 50 m, wypełniającymi rozcięcia erozyjne iłów pliocenńskich i glin czwartorzędowych na wysoczyznach morenowych.

Ryc. 14. Zasięg obszarów GZWP na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Źródło: spdps.gov.pl

3.4.4. Monitoring wód podziemnych

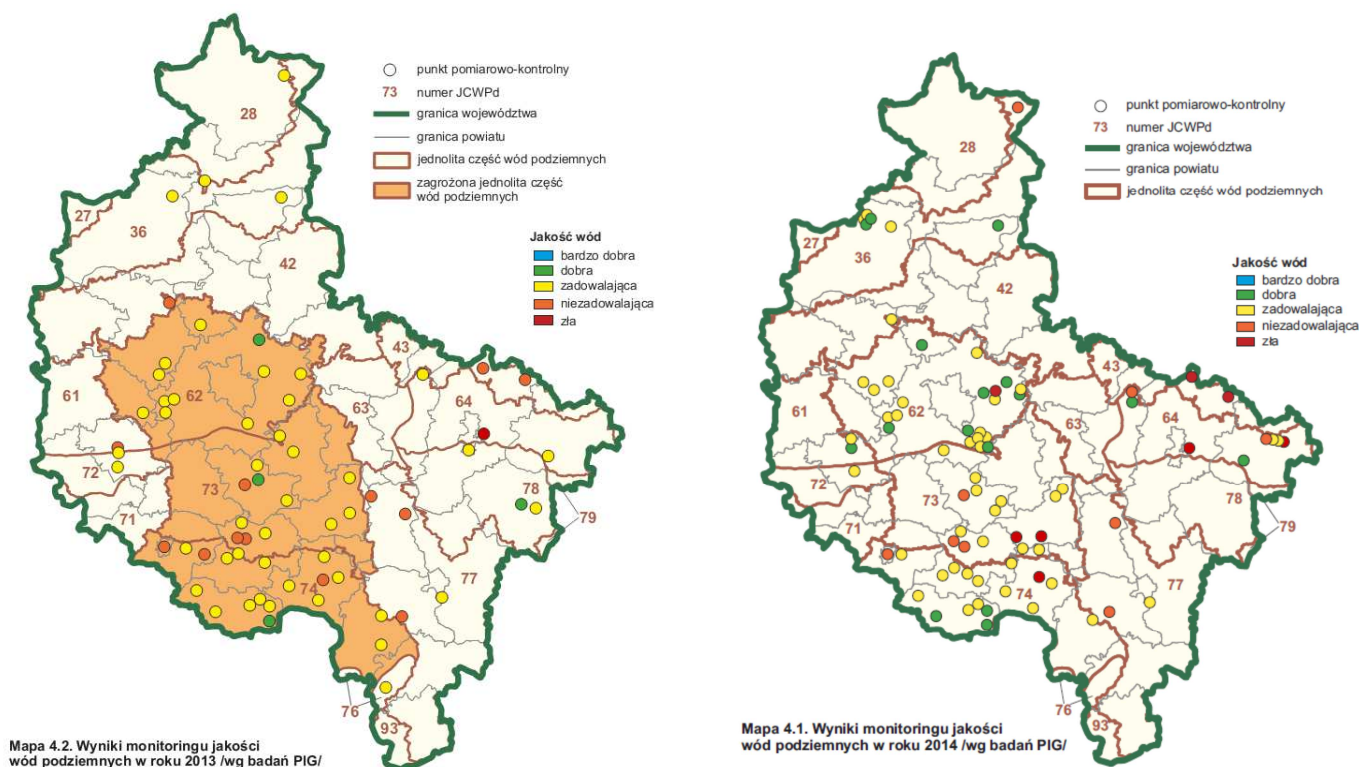
Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd), w tym w częściach uznanych za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego.

Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Monitoring wód uzupełniony jest o monitoring wód podziemnych prowadzony w ramach monitoringu składowisk odpadów.

Ostatnie badania wód podziemnych na terenie jednolitych części wód podziemnych obejmujących Powiat prowadzono w latach 2013-2015. Kolejne ryciny przedstawiają lokalizację punktów pomiarowych w latach 2013-2014. Były one zlokalizowane poza terenem Powiatu. Podobnie badania wód w roku 2015 wykonywano poza Powiatem Wolsztyńskim.

Stan wód w całym województwie wskazano na kolejnych rycinach. Wody badane w punktach na JCWPd 61, 72, położonych poza Powiatem w roku 2014 wskazują na zadowalającą i dobrą jakość wód. Natomiast w roku 2015 badano JCWPd 61, gdzie w punktach wykazywano IV klasę jakości wód. Porównanie z wynikami badań z roku 2013 wykazało niewielką punktową poprawę jakości wód podziemnych.

Ryc. 15. Wyniki monitoringu jakości wód podziemnych w roku 2013 (po lewej) i 2014 (po prawej)
Źródło: WIOŚ Poznań

3.4.5. Systemy melioracyjne i urządzenia wodne

Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu prowadzi ewidencję gruntów zmeliorowanych. Starosta Wolsztyński posiada kompetencje w zakresie nadzoru nad utrzymaniem urządzeń melioracji wodnych szczegółowych (rowy i drenowanie) na terenie Powiatu. Ich bezpośrednim utrzymaniem zajmują się natomiast właściciele gruntów zmeliorowanych, także za pośrednictwem spółek wodnych (które w powiecie administrują 2 427 ha). Natomiast kompetencje w zakresie utrzymania wód oraz urządzeń melioracji wodnych podstawowych (kanały, wały przeciwpowodziowe, przepompownie, rolnicze zbiorniki wodne, budowle i urządzenia piętrzące) należą do Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych.

ZMiUW w okresie sprawozdawczym zajmował się utrzymaniem obszaru zmeliorowanego o powierzchni 12 099 ha. Eksploatowanych było także 580,935 km rowów melioracyjnych.

W ewidencji powiatowej znajduje się obszar zmeliorowany objęty utrzymaniem obejmujący grunty orne o powierzchni 1 591 ha oraz użytki zielone o powierzchni 1 536 ha. Długość rowów to 237,44 km.

Zastawki i jazu służą głównie do celów nawodnień. Stan urządzeń wodnych eksploatowanych przez ZMiUW ocenia się jako dobry. W złym stanie Zarząd ocenił zastawkę na Rowie Grabarskim, Rowie Reklińskim, Rowie Wroniawy-Terespol. Ze względu na intensywną zabudowę gruntów rolnych w znacznym stopniu zmniejsza się liczba urządzeń wodnych melioracji szczegółowej i powierzchnia zmeliorowana, co ma wpływ na zmianę stosunków glebowo – wodnych.

Na terenie Powiatu funkcjonują również zbiorniki retencyjne co ma swoje przełożenie na zwiększanie możliwości retencyjnych jednostki pod kątem ochrony powierzchni ziemi

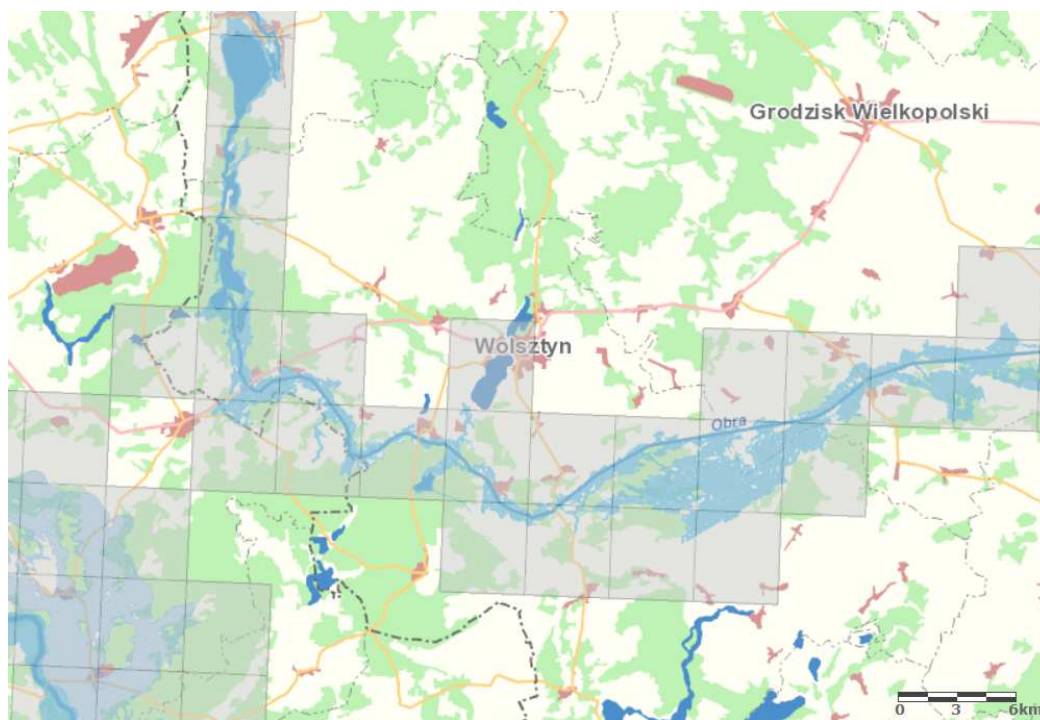
przed suszą. W gminie Wolsztyn zlokalizowane są 23 takie obiekty o łącznej powierzchni ponad 440 ha, natomiast w gminie Siedlec 4 zbiorniki o łącznej powierzchni prawie 2 ha.

3.4.6. Zagrożenie powodziowe

Kraje członkowskie UE wskutek wprowadzenia Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (tzw. Dyrektywa Powodziowa) zobowiązane są do:

- opracowania wstępnej oceny ryzyka powodziowego (do dnia 22.12.2011 r.),
- opracowania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego (do dnia 22.12.2013 r.),
- opracowania planów zarządzania ryzykiem powodziowym (do dnia 22.12.2015 r.).

Zagrożenie powodziowe na terenie jednostki występuje wzdłuż rzeki Obry i jej kanałów. Kolejna rycina przedstawia jakie jest pokrycie mapami zagrożenia przeciwpowodziowego Powiatu oraz obszary jakie są zagrożone powodzią wzdłuż tego ciek.

Ryc. 16. Obszary zagrożenia powodzią na terenie Powiatu Wolsztyńskiego
Źródło: mapy.isok.gov.pl

Zagrożone tereny to przede wszystkim: południowa część gminy Wolsztyn, miejscowości: Stradyń, Kębłowo, Obra, Jaromierz oraz część gminy Siedlec: Kopanica, Wielka Wieś, Mała Wieś, Wąchabno, Grójec Wielki i Grójec Mały.

3.4.7. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 14. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – duży udział wód powierzchniowych, – poprawa jakości wód jeziora Wolsztyńskiego, – dobry stan wód podziemnych, – jakość wód odprowadzanych z oczyszczalni ścieków mieści się w normach, – duża ilość gruntów zmeliorowanych, – położenie na obszarze głównego zbiornika wód podziemnych, – zamknięte składowiska odpadów objęte monitoringiem, – dobra jakość wód dostarczanych siecią wodociągową, – dobry stan techniczny urządzeń wodnych, zbiorniki retencyjne, – opracowane mapy zagrożenia powodziowego, – brak przekroczeń jakości wód monitorowanych na składowiskach odpadów komunalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – zły stan wód powierzchniowych, – możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych przez zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, ze stacji paliw, obszarów magazynowo - usługowych i obszarów prowadzenia działalności w zakresie zbierania i magazynowania odpadów, – likwidacja urządzeń wodnych prowadząca do podtopień i powodująca szkody w postaci podmytych po ulewach piwnic domów, zalanych pól i upraw, – zagrożenie zanieczyszczeniami rolniczymi.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost świadomości ekologicznej administracji wodnej, – obserwowany wzrost zainteresowania społeczeństwa problematyką gospodarowania wodami oraz wzrost świadomości ekologicznej, – duża świadomość i aktywność władz w zakresie poprawy jakości wód (rekultywacja jeziora Wolsztyńskiego). 	<ul style="list-style-type: none"> – dopływ zanieczyszczeń spoza Powiatu, – obszary narażone na związki azotu, – zagrożenie powodzią, – rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy.

Źródło: opracowanie własne

3.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Podmiotami, które zaopatrują poszczególne gminy w wodę oraz zajmują się odprowadzeniem ścieków i eksploatacją oczyszczalni ścieków są następujące firmy:

1. Zakład Usług Wodnych we Wschowie - gmina Przemęt,
2. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Wolsztynie - miasto i gmina Wolsztyn (PGK),
3. Zakład Eksploatacji Urządzeń Komunalnych Sp. z o.o. w Siedlcu – gmina Siedlec.

3.5.1. Zaopatrzenie w wodę

W powiecie wolsztyńskim zaopatrzenie w wodę pitną oraz na potrzeby gospodarcze opiera się głównie na ujęciach wód podziemnych, które ze względu na jakość są najlepszym źródłem zaopatrzenia w wodę. Zapotrzebowanie na wodę do celów przemysłowych pokrywane jest przede wszystkim z ujęć własnych, ale także ze zbiorczej sieci wodociągowej.

Na terenie Powiatu eksploatowanych jest 14 komunalnych ujęć. Z ujęć wód zlokalizowanych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego pobierane są głównie wody

czwartorzędowe, wymagające uzdatnienia do picia. Nieliczne ujęcia ujmują wody trzeciorzędowe.

Tabela 15. Ujęcie wód na cele komunalne eksploatowane na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Nazwa ujęcia lokalizacja	Użytkownik	Studnia / wydajność	Wielkość poboru wody	Teren ochrony	Pozwolenie wodnoprawne
Chorzemin	PGK w Wolsztynie	4 studnie	$Q_{\text{śrd}} = 410 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 150\,000 \text{ m}^3/\text{r}$ $Q_h = 47 \text{ m}^3/\text{h}$	bezpośrednia	OS-6223-3/2007
Wroniawy	PGK w Wolsztynie	8 studni	$Q_{\text{śrd}} = 7\,200 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 2\,628\,000 \text{ m}^3/\text{r}$ $Q_h = 360 \text{ m}^3/\text{h}$	bezpośrednia	OS-6223-13/2008 (OS-6223-13/2007)
Rudno	ZGM w Wolsztynie	2 studnie	$Q_{\text{maxh}} = 1548 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}} = 53 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{max roczne}} = 26716,86 \text{ m}^3/\text{h}$	brak	OS.6341.101.2014
Wieleń	Urząd Gminy Przemęt	2 studnie	$Q_r = 735\,840 \text{ m}^3/\text{r}$ $Q_{\text{śrd}} = 2\,016 \text{ m}^3/\text{d}$	bezpośrednia	OS-6223-3/2008
Nowa Wieś	Zakład Usług Wodnych Wschowa	2 studnie	$Q_{\text{maxh}} = 42,0 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}} = 206,9 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{max roczne}} = 75\,518 \text{ m}^3/\text{h}$	brak	OS.6341.87.2015
Sączkowo	Zakład Usług Wodnych Wschowa	3 studnie	$Q_h = 85 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}} = 770 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 310\,000 \text{ m}^3/\text{d}$	bezpośrednia	GN-6223-15/2000, zmiana OS-6341-15-2011
Mochy	Zakład Usług Wodnych Wschowa	2 studnie	$Q_{\text{maxh}} = 45,0 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}} = 241,4 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{max roczne}} = 88113 \text{ m}^3/\text{h}$	brak	OS.6341.79.2015
Poświętno	Zakład Usług Wodnych Wschowa	2 studnie	$Q_{\text{maxh}} = 41,0 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}} = 408,2 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{max roczne}} = 149009 \text{ m}^3/\text{h}$	brak	OS.6341.86.2015
Tuchorza	ZEUK Siedlec	4 studnie	$Q_{\text{śrd}} = 1\,000 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 365\,000 \text{ m}^3/\text{r}$	bezpośrednia	OS-6223-30/09
Siedlec	ZEUK Siedlec	4 studnie	$Q_{\text{śrd}} = 1\,506,8 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 550\,000 \text{ m}^3/\text{r}$	bezpośrednia	OS-6223-30/09
Godziszewo	ZEUK Siedlec	2 studnie	$Q_{\text{śrd}} = 415 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 151\,000 \text{ m}^3/\text{r}$	bezpośrednia	OS-6223-30/09
Wielka Wieś	ZEUK Siedlec	3 studnie	$Q_{\text{śrd}} = 41 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 15\,000 \text{ m}^3/\text{r}$	bezpośrednia	OS-6223-30/09

Nazwa ujęcia lokalizacja	Użytkownik	Studnia / wydajność	Wielkość poboru wody	Teren ochrony	Pozwolenie wodnoprawne
Kopanica	ZEUK Siedlec	1 studnia	$Q_{\text{śrd}} = 383 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 140\,000 \text{ m}^3/\text{r}$	bezpośrednia	OS-6223-30/09

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wolsztynie

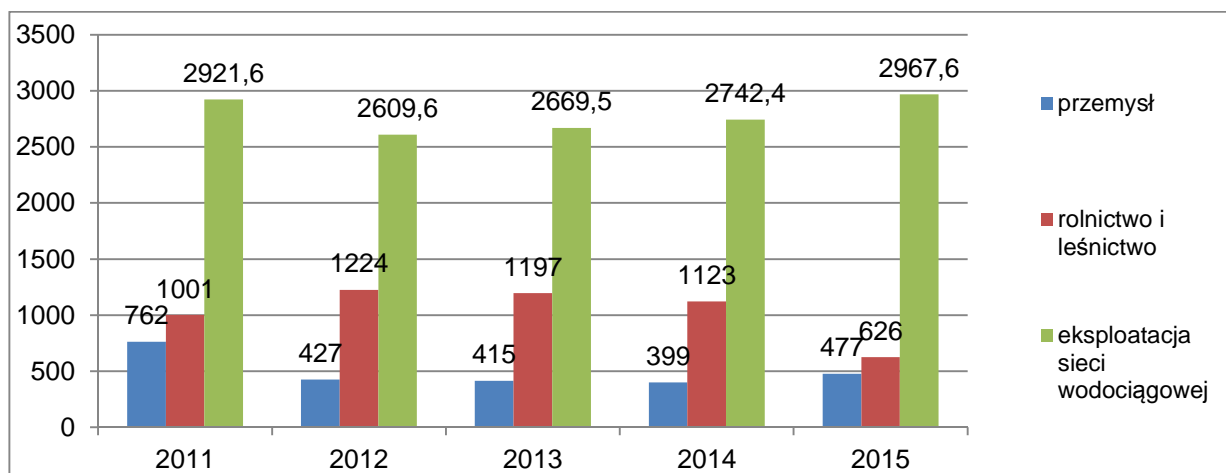
Na terenie Powiatu Wolsztyńskiego zlokalizowane są również ujęcia wód podziemnych wykorzystywanych do celów gospodarczych i rolniczych.

Eksploatację wodociągów w zakresie poboru ujmowanych wód w roku 2015 przedstawia kolejna tabela, a na wykresie pokazano ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym w roku 2015. Zdecydowanie widać, że udział poboru wód na cele komunalne jest największy, a najmniej procent wód pobiera się na cele przemysłowe.

Tabela 16. Eksploatacja wodociągów

Wyszczególnienie	gmina Wolsztyn	gmina Siedlec	gmina Przemęt	Ogółem Powiat
ogółem dam ³	2 254,8	1 186,8	629,0	4 070,6
przemysł dam ³	179,0	124,0	174,0	477,0
rolnictwo i leśnictwo dam ³	259,0	367,0	0	626,0
eksploatacja sieci wodociągowej dam ³	1 816,8	695,8	455,0	2 967,6
eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe dam ³	981,1	510,4	452,5	1 944,0
udział przemysłu w zużyciu wody ogółem %	7,9	10,4	27,7	15,3
udział rolnictwa w zużyciu wody ogółem %	11,5	30,9	0,0	14,1
udział gosp. komunalnej w zużyciu wody ogółem %	80,6	58,6	72,3	70,5
zużycie wody na 1 mieszkańca m ³	74,0	94,6	45,0	71,2

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2015

Wykres 2. Zużycie wody w Powiecie w latach 2011-2015 (dam³)

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Zużycie wody na cele komunalne w Powiecie systematycznie spada, podobnie jak zużycie wody na cele przemysłowe. Wzrasta natomiast zużycie wody na cele rolnicze.

3.5.1.1. Sieć wodociągowa

Według danych zebranych z GUS w Powiecie w roku 2015 długość sieci wodociągowej wynosiła około 491 km. Ogólnie stopień zwodociągowania wyniósł nieco ponad 90 %. Szczegóły w podziale na gminy przedstawia kolejna tabela. Z zestawienia wyraźnie widać rozróżnienie na jednostkę miejsko-wiejską jaką jest Wolsztyn (gdzie ilość mieszkańców korzystająca z sieci jest największa), a gminy wiejskie.

Tabela 17. Dane dotyczące sieci wodociągowej w Powiecie

Wskaźnik	gmina Wolsztyn	gmina Siedlec	gmina Przemęt	Łącznie Powiat
długość sieci wodociągowej (km)	199,5*	150,0	142,2	491,7
ilość gospodarstw zwodociągowanych (szt.)	4 875*	3 618	2 664	11 157
ilość osób korzystających z sieci (osoby)	28 806**	12 375**	10 880**	52 061
procent zwodociągowania (%)	94,6**	98,7**	77,8**	90,4

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2015

* dane z Gminy 2015

** dane GUS za rok 2014, brak danych za rok 2015

3.5.2. Gospodarka ściekowa

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 ze zm.) przez aglomerację rozumie się teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki komunalne były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

Tworzenie aglomeracji pomaga spełnić zadania związane z uporządkowaniem gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób, aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych wynikających z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Aglomeracje kanalizacyjne wyznaczyły gminy Wolsztyn i Siedlec (wspólnie) oraz Przemęt. Sejmik Województwa przyjął obszary tych aglomeracji zmianami w roku 2015, co było podyktowane koniecznością dostosowania obszarów i granic aglomeracji do istniejących warunków rozwoju poszczególnych jednostek oraz ich możliwości inwestycyjnych:

- Uchwała Nr V/113/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 30 marca 2015 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wyznaczenia aglomeracji Przemęt – w nowym kształcie obszar obejmuje następujące miejscowości: Błotnica, Starkowo, Mochy, Nowa Wieś, Osłonin, Przemęt, Radomierz, Wieleń, Kaszczor, Perkowo, Olejnica, Górsko.
- Uchwała Nr VII/183/15 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 maja 2015 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Wolsztyn – Siedlec – aglomeracja obejmuje miejscowości:
 - w gminie Wolsztyn: Wolsztyn, Karpicko, Berzyna, Niałek Wielki, Stary Widzim, Wroniawy, Powodowo, Chorzemin, Adamowo, Kębłowo, Obra, Świętno, Stara Dąbrowa, Nowa Dąbrowa, Stradyń, Borki, Nowy Widzim, Nowa Obra, Komorowo, Błocko, Gościeszyn, Wilcze, Rudno, Tłoki, Nowe Tłoki,
 - w gminie Siedlec: Siedlec (częściowo), Jaromierz (częściowo), Jażyniec, Żodyń (częściowo), Wojciechowo, Nieborza, Grójec Mały (częściowo), Grójec Wielki (częściowo), Chobienice (częściowo), Mała Wieś (częściowo), Kopanica.

Obszary tych aglomeracji włączone zostały do rządowego programu mającego na celu zredukowanie ilości ścieków komunalnych odprowadzanych do środowiska, zgodnie z wymaganiami założonymi w trakcie akcesji do Unii Europejskiej (Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych, zwany dalej KPOŚK).

3.5.2.1. Oczyszczalnie ścieków

Ważnym punktem zrzutu oczyszczonych ścieków na terenie Powiatu są oczyszczalnie ścieków komunalnych i przemysłowych. Na tym terenie funkcjonują następujące obiekty komunalne:

- a) w Gminie Wolsztyn:
 - oczyszczalnia ścieków w Komorowie (odprowadzenie ścieków do rowu opaskowego DL),
 - oczyszczalnia ścieków w Wolsztynie (odprowadzenie ścieków do rowu melioracji szczegółowej),
- b) w Gminie Przemęt:
 - oczyszczalnia ścieków w Przemęcie (odprowadzenie ścieków do Południowego Kanału Obry za pomocą rurociągu grawitacyjnego)
 - oczyszczalnia ścieków w Wieleniu (odprowadzenie ścieków do Strugi Kaszczorskiej),
- c) w Gminie Siedlec:
 - oczyszczalnia ścieków w miejscowości Siedlec przy ul. Lipowej (odprowadzenie ścieków do Rowu Grabarskiego),
 - oczyszczalnia ścieków w Tuchorzy (odprowadzenie ścieków do rowu melioracji szczegółowej T),
 - oczyszczalnia ścieków w Chobienicach (odprowadzenie ścieków do rzeki Szarki).

Kolejna tabela zawiera wykaz obiektów, dla których wydane zostały pozwolenia wodnoprawne na zrzut oczyszczonych ścieków do odbiornika.

Tabela 18. Wykaz oczyszczalni ścieków funkcjonujących na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Lp.	Decyzja	Podmiot odpowiedzialny Lokalizacja oczyszczalni	Dopuszczalna ilość ścieków odprowadzanych	Nazwa odbiornika	Typ
Gmina Przemęt					
1.	OS-6223-32/09	Łabińscy S.j.	$Q_{\text{śrd}} = 500 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 156\,500 \text{ m}^3/\text{r}$	ród melioracyjny	zakładowa
2.	OS-6223-9/2005	Urząd Gminy Przemęt - Wielen - Mochy	- $Q_{\text{śrd}} = 500 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{\text{maxd}} = 750 \text{ m}^3/\text{d}$ - $Q_{\text{śrd}} = 80 \text{ m}^3/\text{d}$	- Struga Kaszczorska - Rów melioracyjny	komunalna m-b
3.	GN-6223-2/2003	Urząd Gminy Przemęt	$Q_{\text{śrd}} = 600 \text{ m}^3/\text{d}$	Południowy Kanał Obry	komunalna m-b
4.	GN-6223-10a/2002 zmiana OS-6341-10.2011	Zakład Mięсны Holl-Poll Sp. z o.o.	$Q_{\text{maxh}} = 187 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{maxcd}} = 340 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 102\,340 \text{ m}^3/\text{r}$	Struga Kaszczorska	zakładowa
Gmina Siedlec					
5.	OS-6223-23/2003	Urząd Gminy Siedlec Chobienice	$Q_{\text{śrd}} = 5,5 \text{ m}^3/\text{d}$	ziemia (oczyszczalnia roślinna)	zakładowa
6.	OS-6223-36/09	Spółdzielnia Mieszkaniowa	$Q_{\text{śrd}} = 15 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 5\,475 \text{ m}^3/\text{r}$	ziemia	komunalna
7.	OS-6223-17/2008	Urząd Gminy Siedlec (Ośrodek Zdrowia Belęcin)	$Q_{\text{śrd}} = 5 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 1\,825 \text{ m}^3/\text{r}$	ród melioracji szczegółowej	komunalna
8.	OS-6223-2/2004 zmiana OS-6223-8/10	ZEUK Siedlec Siedlec	$Q_{\text{śrh}} = 14,69 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{\text{śrd}} = 250 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 91\,250 \text{ m}^3/\text{h}$	- ród Grabarski	komunalna m-b

Lp.	Decyzja	Podmiot odpowiedzialny Lokalizacja oczyszczalni	Dopuszczalna ilość ścieków odprowadzanych	Nazwa odbiornika	Typ
9.	OS-6223-2/2004 zmiana OS-6223-9/10	ZEUK Siedlec Tuchorza	$Q_{srh} = 8,13 \text{ m}^3/\text{h}$ $Q_{srd} = 195 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 71\,175 \text{ m}^3/\text{r}$	- rów melioracyjny T - rzeka Szarka	komunalna m-b
10.	OS-6223- 16/2006	Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenie Sióstr Opatrzności Bożej	$Q_{srd} = 70 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 25\,550 \text{ m}^3/\text{r}$	rów melioracyjny	komunalna
Gmina Wolsztyn					
11.	OS-6223-9/2004	Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Wolsztynie (oczyszczalnia spółdzielni mieszkaniowej)	$Q_{srd} = 1\,300 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 15\,600 \text{ m}^3/\text{r}$	rów melioracyjny Ia	komunalna m-b
12.	OS-6223-1/2005	PGK Sp. z o.o. Komorowo	$Q_{srd} = 6\,000 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_{maxd} = 7\,200 \text{ m}^3/\text{d}$	rów opaskowy DL, dalej rzeka Dojca w km 2+270	komunalna m-b
13.	OS-6223-3/2006	Wytwórnia Opakowań Kartonowych	$Q_{srd} = 2 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 730 \text{ m}^3/\text{r}$	drenaż rozsączający	zakładowa
14.	OS-6223- 12/2007	XELLA Polska Sp. z o.o. Zakład w Powodowie	$Q_{srd} = 32 \text{ m}^3/\text{d}$ $Q_r = 7\,920 \text{ m}^3/\text{r}$	rów melioracyjny	zakładowa

Źródło: Raport WIOŚ województwa wielkopolskiego, pozwolenia wodnoprawne na wprowadzanie oczyszczonych ścieków do odbiorników wydane przez Starostwo Powiatowe w Wolsztynie, Plan Rozwoju Lokalnego...

3.5.2.2. Sieć kanalizacji sanitarnej

Według danych GUS za 2015 r. łączna długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Powiatu wynosiła około 436 km. Kolejna tabela i wykresy przedstawiają szczegóły dotyczące tego zagadnienia.

Tabela 19. Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej i odprowadzania ścieków

Wskaźnik	gmina Wolsztyn	gmina Siedlec	gmina Przemęt	Łącznie Powiat
długość sieci kanalizacyjnej (km)	235,9	88,91	112,09	436,9
ilość przyłączy prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	4 799	1 792	2 570	9 161
ilość osób korzystających (osoby)	29 466	5 218*	8 495	43 179
ilość odprowadzonych ścieków (dam ³) ogółem	1 338,0	219,0	215,0	1 722,0
procent skanalizowania (%)	93,9*	41,6*	55,4*	63,6

Źródło: dane z Gminy i GUS - 2015

Ze względu na charakter poszczególnych jednostek, w gminie miejsko-wiejskiej powstaje najwięcej ścieków komunalnych, porównując ją z gminami wiejskimi Siedlec i Przemęt. Ogółem z terenu Powiatu w roku 2015 odprowadzono 1 722 dam³ ścieków, z czego samą siecią kanalizacyjną w roku 2015 odprowadzono ponad 1 405,9 dam³ ścieków bytowych (ścieki z budynków mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, powstające w wyniku ludzkiego metabolizmu lub funkcjonowania gospodarstw domowych oraz ścieki o zbliżonym składzie pochodzące z tych budynków, zgodnie z ustawą Prawo wodne).

Od roku 2012 obserwuje się wzrost ilości odprowadzonych ścieków komunalnych z terenu Powiatu co jest związane z rozwojem społeczno-gospodarczym Powiatu.

3.5.2.3. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Sieć kanalizacji deszczowej obsługuje obszary zabudowy mieszkaniowej i komunikacyjnej oraz tereny prowadzenia działalności gospodarczej. System odprowadzania wód deszczowych zakończony jest urządzeniami, takimi jak np. separatory czy osadniki, które zatrzymują substancje chemiczne mogące się przedostać do odbiornika.

Eliminacja zawiesin i substancji ropopochodnych na pozostałych układach sieciowych odbywa się w trybie ustalania warunków przyłączenia do sieci dla poszczególnych dostawców wód opadowych. Uwzględniają one konieczność wykonania indywidualnych separatorów i osadników. Powyższe działania zapewniają dotrzymanie standardów jakości środowiska.

Podobne rozwiązania stosuje się dla zlewni z indywidualnym odwodnieniem, dla których wydawane są pozwolenia wodnoprawne. Wszystkie systemy są wyposażone w urządzenia podczyszczające. Sieć kanalizacji deszczowej nie jest niestety dokładnie zewidencjonowana.

3.5.2.4. Ścieki przemysłowe

Substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego mogą powstawać podczas prowadzenia przemysłowej działalności gospodarczej (w trakcie procesu technologicznego). Na terenie Powiatu przedsiębiorcy wytwarzający ścieki przemysłowe objęci są zbiorczym systemem odprowadzania ścieków (nieczystości powstające w zakładach kierowane są na oczyszczalnię ścieków poprzez kanalizację, gdzie podlegają podczyszczeniu przed ich wprowadzeniem do środowiska).

Kolejna tabela pokazuje jak kształtuje się system odprowadzania ścieków przemysłowych na terenie Powiatu. Analizując lata wcześniejsze widać, że ilość odprowadzanych ścieków o tym charakterze wzrasta, spada ilość ścieków odprowadzanych do sieci kanalizacyjnej, a wzrasta ilość oczyszczonych ścieków odprowadzanych bezpośrednio do gruntu.

Tabela 20. Informacje o ilościach odprowadzonych ścieków przemysłowych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Wskaźnik	Ogółem Powiat		
	2013	2014	2015
ścieki odprowadzone ogółem (dam ³)	150	166	174
ścieki odprowadzone do sieci kanalizacyjnej (dam ³)	45	24	28
ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi (dam ³)	105	142	146
ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi - wody chłodnicze (niewymagające oczyszczenia) (dam ³)	48	72	80
ścieki odprowadzone bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczenia (dam ³)	57	70	66
ścieki oczyszczane razem (dam ³)	57	66	62
ścieki oczyszczane mechanicznie (dam ³)	9	10	13
ścieki oczyszczane biologicznie (dam ³)	48	56	49
udział ścieków oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia %	100,0	94,3	93,9

Źródło: GUS, Bank Danych Lokalnych, 2013-2015

3.5.2.5. Systemy indywidualne gospodarki ściekowej

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469 ze zm.) w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacji zbiorczej nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, należy stosować systemy indywidualne lub inne rozwiązania zapewniające ochronę środowiska. Do rozwiązań takich zalicza się zbiorniki bezodpływowe (szamba) oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Na podstawie ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250), w przypadku gdy budowa sieci kanalizacyjnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona, konieczne jest wyposażenie nieruchomości w zbiornik bezodpływowy nieczystości ciekłych lub w przydomową oczyszczalnię ścieków bytowych, spełniające wymagania określone w przepisach odrębnych. Przyłączenie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej nie jest wówczas obowiązkowe, jeżeli nieruchomość jest wyposażona w przydomową oczyszczalnię ścieków spełniającą wymagania określone w przepisach odrębnych.

Pomimo wysokiego stopnia skanalizowania na terenie Powiatu mieszkańcy korzystają również ze zbiorników bezodpływowych w miejscach o trudnych warunkach terenowych lub nieobjętych usieciowieniem, a także z przydomowych oczyszczalni ścieków. Dane liczbowe dotyczące liczby szamb oraz przydomowych oczyszczalni ścieków przedstawia kolejna tabela. Ze względu na wysoki stopień skanalizowania gminy Wolsztyn, znajduje się tam najmniej indywidualnych rozwiązań odprowadzania ścieków komunalnych.

Tabela 21. Liczba szamb i przydomowych oczyszczalni

Wskaźnik (szt.)	Gmina			
	gmina Wolsztyn	gmina Siedlec	gmina Przemęt	Ogółem Powiat
zbiorniki bezodpływowe	458	1 033	1 059	2 550
przydomowe oczyszczalnie ścieków (poś)	18	30	14	62

Źródło: dane z Gmin

3.5.3. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji - gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 22. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – stan techniczny sytemu uzdatniania i dystrybucji wody, – spadek ilości pobranej wody na cele komunalne i przemysłowe, – wysoka sprawność oczyszczalni ścieków, – sukcesywne podłączanie poszczególnych nieruchomości do sieci wodociągowej przy bardzo dużym stopniu zwodociągowania, – badania jakości wody na wodociągach publicznych wskazują przydatność wody do spożycia, – objęcie obszaru gmin aglomeracjami 	<ul style="list-style-type: none"> – brak pełnego zwodociągowania i skanalizowania obszaru, – duża liczba podmiotów wytwarzających ścieki przemysłowe, – sieć wodociągowa wykonana z materiałów cementowo-azbestowych, – brak pełnej ewidencji sieci kanalizacji deszczowej, – wzrost ilości odprowadzanych ścieków komunalnych.

	kanalizacyjnymi, – bardzo duży odsetek osób podłączonych do kanalizacji; – budowa oczyszczalni przyzagrodowych tam gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione, – zmniejszenie zużycia wody na 1 mieszkańca, – prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych, – rozdział kanalizacji sanitarnej i deszczowej.	
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	– możliwości pozyskania dofinansowania na realizację inwestycji z zakresu budowy kanalizacji oraz wymiany zbiorników bezodpływowych na przydomowe oczyszczalnie.	– brak świadomości poszczególnych właścicieli nieruchomości skutkujący niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych, – brak uzasadnienia ekonomicznego do budowy sieci kanalizacyjnej na obszarach o małej gęstości zaludnienia.

Źródło: opracowanie własne

3.6. ZASOBY POWIERZCHNI ZIEMI

3.6.1. Regionalizacja fizycznogeograficzna

Zgodnie z fizyczno - geograficzną regionalizacją Polski, wg J. Kondrackiego, w ogólnym podziale, obszar Powiatu Wolsztyńskiego jest położony w obrębie następujących głównych jednostek:

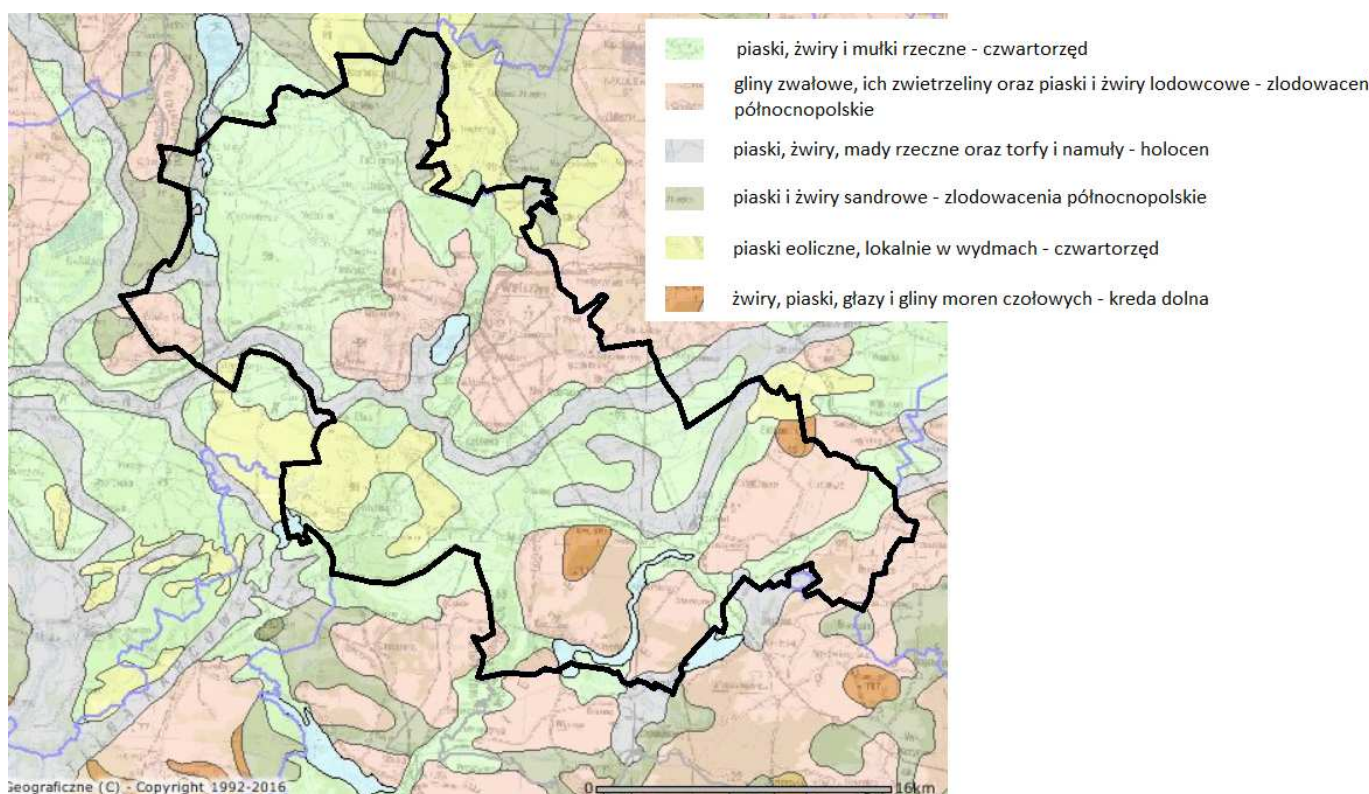
- megaregion – Pozaalpejska Europa Środkowa,
- prowincja – Niż Środkowoeuropejski,
 - podprowincja – Pojezierza Południowobałtyckie,
 - makroregion – Powiat leży na granicy makroregionów Pojezierze Leszczyńskie, Pradolina Warciańsko – Odrzańska, Pojezierze Wielkopolskie oraz Pojezierze Lubuskie.

W podziale na mezoregiony, obszar Powiatu Wolsztyńskiego znajduje się na granicy kilku jednostek. Północna część Powiatu położona jest w regionie Pojezierze Poznańskie. Bardzo niewielki fragment północno – zachodni Powiatu leży w granicach Bruzdy Zbąszyńskiej. Środkowa część Powiatu położona jest w zachodniej części w granicach Kotliny Kargowskiej, a we wschodniej części – Doliny Środkowej Obry. Natomiast część południowa Powiatu obejmuje na zachodzie Pojezierze Sławskie, a na wschodzie Równinę Kościańską.

3.6.2. Zasoby geologiczne

Podstawowym materiałem budulcowym obszaru są serie piaszczysto-żwirowe, powstałe u schyłku epoki lodowcowej oraz glin zwałowych. Lokalnie występują również utwory sandrowe i eoliczne, a także rzeczne, oraz torfy

Budowę geologiczną przedstawiono na kolejnej rycinie.

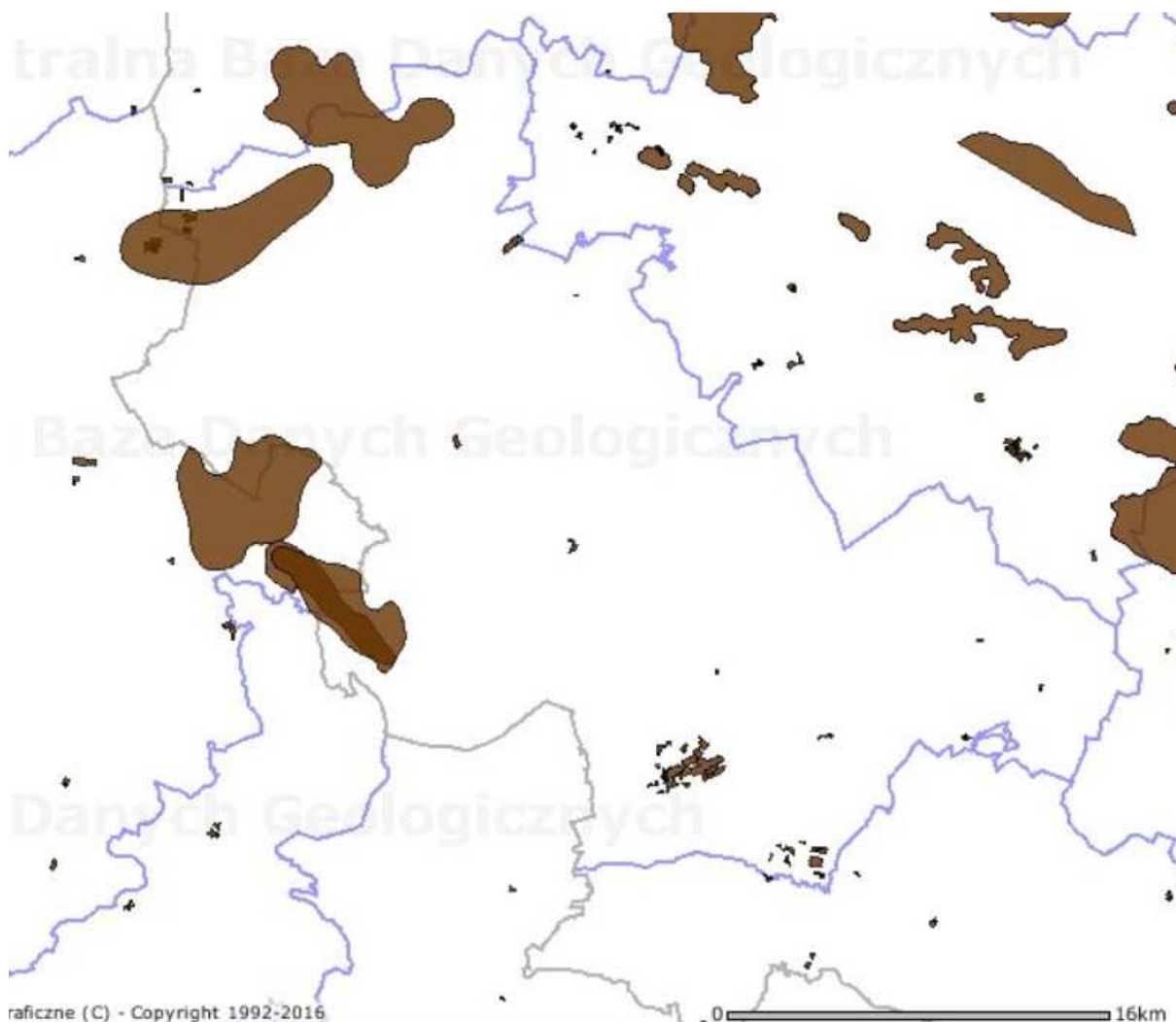
Ryc. 17. Powierzchnia czwartorzędowa okolic Powiatu Wolsztyńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie podkładu bazagis.pgi.gov.pl/website/cbdg/viewer.htm

Powiat jest obszarem ubogim w surowce mineralne. Eksploatuje się tylko zasoby piasków, piasków kwarcowych i żwirów, a także torfów.

Brak na obszarze Powiatu znaczących złóż surowców ilastych ceramiki budowlanej. Występujące w podłożu gliny zwałowe z uwagi na dużą zawartość węgla wapnia i liczne spiaszczenia są nieprzydatne dla budownictwa.

Na obszarze gminy Przemęt odkryto złoża gazu ziemnego oraz węgla brunatnego, które ze względu na dużą głębokość zalegania kopaliny oraz znaczną grubość nadkładu i niekorzystne warunki hydrogeologiczne nie są eksploatowane. Na kolejnej rycinie pokazano orientacyjną lokalizację złóż surowców.

Ryc. 18. Lokalizacja obszarów górniczych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

źródło: opracowanie własne na podstawie bazagis.pgi.gov.pl

Tabela 23. Wykaz obowiązujących koncesji na terenie Powiatu

nr decyzji data wydania data obowiązywania	podmiot odpowiedzialny	obszar, lokalizacja, rodzaj kopaliny	powierzchnia
GN.7511-4/2000 04.01.2001 Do 31.12.2025 r.	Marek Grzesik, Ul. Św. Wojciecha Kaszczor 64-234 Przemęt	obszar i teren górniczy RADOMIERZ II działka nr 399, 405/2, 400 Pole I – 8 794 m ² Pole II – 10042,7 m ² obręb Radomierz Kruszywo naturalne	26 300 m ²
OS.6522.10.2012 23.11.2012 do 31.12.2020 r.	„KRUSZGEO” Wielkopolskie Kopalnie Sp. z o.o. Ul. Grunwaldzka 21 60-783 Poznań	obszar i teren górniczy KASZCZOR KR. IV działka nr 272 obręb Kaszczor kruszywo naturalne	18 409 m ²
OS.6522.7.2013 12.07.2013 do 12.07.2023 r.	PHU Polex Michał Sterniak Poladowo 12 64-030 Śmigiel	Obszar i teren górniczy BISKUPICE MS działki nr 231,232,233 obręb Biskupice torf	9983 m ²

nr decyzji data wydania data obowiązywania	podmiot odpowiedzialny	obszar, lokalizacja, rodzaj kopaliny	powierzchnia
OS.6522.8.2013 12.07.2013 do 12.07.2023 r.	TORFPOLAND Tomasz Szwarz Poświętno 16 64-234 Przemęt	obszar i teren górniczy BISKUPICE TS działki nr 234,235,236 obręb Biskupice torf	9920 m ²
OS.6522.6.2013 04.11.2013 do 30.11.2023 r.	Stacja Paliw Płynnych Piotr Borowski Koszanowo 5 64-030 Śmigiel	obszar i teren górniczy KLUCZEWO PB działki nr 808/1, 808/2 obręb Kluczewo kruszywo naturalne	17 043 m ²
OS-7512-21/09 20.02.2013 do 28.02.2028 r.	PPHU Anna Skorupińska Ul. Ogrodowa 2 Grotniki 64-140 Włoszakowice	obszar i teren górniczy MOCHY AS działki nr 725,726,727 obręb Mochy kruszywo naturalne	19 840 m ²
OS.6522.12.2013 10.10.2013 do 10.10.2033 r.	Zakład Wytwarzania Betonowych Zbigniew Pabich Mochy Ul. Szkolna 19 64-234 Przemęt	obszar i teren górniczy KASZCZOR ZP działka nr 907 obręb Kaszczor kruszywo naturalne	6701 m ²
OS.6522.5.2016 08.06.2016 do 15.06.2026 r.	Firma BUD-DOM A.M.Stanek Sp. Jawna Górsko 27A 64-234 Przemęt	Obszar i teren górniczy GÓRSKO – AS – I działka nr 80 obręb Górsko torf	12 429 m ²
OS.6522.6.2014 16.06.2014 do 30.06.2034 r.	Gospodarstwo Rolne Lesław Grochowy Barchlin, ul. Główna 30 64-234 Przemęt	obszar i teren górniczy BUCZ LG: 5227 m ² , działka nr 309 obręb Bucz, torf	5 227 m ²
OS.6522.17.2014 24.11.2014 do 30.11.2034 r.	Gospodarstwo Rolne Uprawa Pieczarek Iwona Kostrzeva Bucz Nowy 2, 64-234 Przemęt	obszar i teren górniczy BUCZ KI, dz. nr 299, 311, 312, obręb Bucz Pole 1: 9312 m ² Pole 2: 5390 m ² torf	14 702 m ²
OS.6522.15.2014 23.10.2014 do 31.10.2034 r.	PATROMIX Patryk Trochelepsz Nowa Wieś Zbąska 2 64-360 Zbąszyń	obszar i teren górniczy GRÓJEC WIELKI PT 17 388 m ² dz. nr 283/4 (część) obręb Grójec Wielki kruszywo naturalne	17 388 m ²
OS.6522.18.2014 10.12.2014 24.12.2034 r.	Przystań Wodna u Marcina Marcin Trochelepsz Nowa Wieś Zbąska 2 64-360 Zbąszyń	obszar i teren górniczy GRÓJEC WIELKI MT 18 526 m ² , dz. nr 283/4 (część), 283/5 obręb Grójec Wielki kruszywo naturalne	18 526 m ²
OS.6522.14.2014 15.10.2014 31.12.2034 r.	Transport Ciężarowy Handel Franciszek Lisowski ul. Przemysłowa 7/7 64-200 Wolsztyn	obszar i teren górniczy KĘBŁOWO FL 30 405 m ² , dz. nr 278, 279, 280, 281 obręb Kębłowo, kruszywo naturalne	30 405 m ²

nr decyzji data wydania data obowiązywania	podmiot odpowiedzialny	obszar, lokalizacja, rodzaj kopaliny	powierzchnia
OS.6522.2.2014 z 03.03.2014 r. – przeniesienie koncesji GN.7512-2/2002 z 04.04.2003 r. OS.6522.26.2015 29.12.2015 31.12.2035 r. - zmiana koncesji GN.7512-2/2002 z 04.04.2003 data obowiązywania: 31.12.2035 r.	Wydobywanie Kruszywa Jan Trochelepszy Nowa Wieś Zbąska 2 64-360 Zbąszyń	obszar i teren górniczy: GRÓJEC WIELKI BIS 18 500 m ² , dz. 283/5 obręb Grójec Wielki kruszywo naturalne	18 500 m ²
DSR-I.7422.50.2013 20.06.2013 r. 31.05.2025 r.	BUD-DOM A.M. Stanek sp.j., Górsko 16, 64-234 Przemęt	złoże „Górsko II” OG „Górsko II - Pole B - 1” m. Górsko, gm. Przemęt, kruszywo naturalne	40 798 m ²
DSR-I.7422.37.2013 28.05.2013 r. 31.05.2025 r.	BUD-DOM A.M. Stanek sp.j., Górsko 16, 64-234 Przemęt	złoże „Górsko III” OG „Górsko III” m. Górsko, gm. Przemęt, kruszywo naturalne	38 319 m ²
DSR-I.7422.52.2013 16.07.2013 r. 30.06.2025 r.	BUD-DOM A.M. Stanek sp.j., Górsko 16, 64-234 Przemęt	złoże „Górsko IV” OG „Górsko IV-1” m. Górsko, gm. Przemęt, kruszywo naturalne	100 809 m ²
OS.IV-1-74121-23/01 28.12.2001 r. 31.12.2020 r.	Kruszgeo Wielkopolskie Kopalnie sp. z o.o., ul. Grunwaldzka 21, 60-783 Poznań	złoże „Kaszczor KR I” OG „Kaszczor Kr I B” OG „Kaszczor KR I C” m. Kaszczor, gm. Przemęt, kruszywo naturalne	374 878 m ²
DSR-I.7422.126.2014 08.01.2015 r. 31.12.2030 r.	Kruszgeo Wielkopolskie Kopalnie sp. z o.o., ul. Grunwaldzka 21, 60-783 Poznań	złoże „Kaszczor KR I” OG „Kaszczor KR I D” OG „Kaszczor KR I E” m. Kaszczor, gm. Przemęt, kruszywo naturalne	57 345 m ²
DSR-I.7422.71.2013 12.07.2013 r. 30.06.2063 r.	Ane-Granit Aneta Czachnowska, Adamowo 12A, 62-200 Wolsztyn	złoże „Kębłowo” OG „Kębłowo” m. Kębłowo, gm. Wolsztyn, kruszywo naturalne	51 560 m ²
OS-IV-1-74121- 31/00/02 25.06.2002 r. 30.06.2017 r.	Xella Polska sp. z o.o., ul. Pilchowicka 9/11, 02-175 Warszawa	złoże „Tuchorza” OG „Tuchorza” m. Tuchorza, gm. Siedlec, piaski kwarcowe	88 267 m ²

Źródło: Starostwo Powiatowe w Wolsztynie, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego

3.6.3. Zagrożenia powierzchni ziemi

Ze strony działalności antropogenicznej podstawowym zagrożeniem dla powierzchni ziemi są wszelkiego rodzaju zadania inwestycyjne typu: rozbudowa terenów mieszkaniowych, komunikacyjnych i inwestycyjnych, eksploatacja kopalni, które będą oddziaływać na powierzchnię ziemi w fazie realizacji.

Czynnikami degradującymi powierzchnię ziemi są również czynniki przyrodnicze, w tym ruchy masowe. Zgodnie jednak z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego

w ramach realizacji Projektu SOPO na terenie Powiatu nie notuje się obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych.

Przekształcenia powierzchni ziemi mają również miejsce podczas zabiegów agrotechnicznych związanych z uprawą ziemi, ze względu na charakter obszaru, stanowią one znaczący procent.

Na stan środowiska naturalnego, w tym powierzchnię ziemi ma wpływ również lokalizacja i prowadzenie działalności gospodarczej, w szczególności uciążliwa i zagrażająca jest działalność związana z gospodarowaniem odpadami.

3.6.4. Analiza SWOT – zasoby powierzchni ziemi

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zasoby powierzchni ziemi.

Tabela 24. Analiza SWOT – zasoby powierzchni ziemi

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – zróżnicowanie hipsometryczne i genetyczne form rzeźby terenu dające szerokie możliwości zagospodarowania terenu. 	<ul style="list-style-type: none"> – zagrożenia związane ze zorganizowaną eksploatacją kopalni, ze względu na udokumentowane zasoby, – możliwość lokalnej - niekontrolowanej eksploatacji surowców, – powolna rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, – prace badawcze Państwowego Instytutu Geologicznego gwarantujące odpowiednie rozpoznanie terenu, – wyznaczenie terenów narażonych na związki azotu (cały Powiat). 	<ul style="list-style-type: none"> – presja ze strony działających podmiotów gospodarczych zajmujących się gospodarowaniem odpadami.

Źródło: opracowanie własne

3.7. GLEBY

Typologiczne zróżnicowanie gleb jest głównie wynikiem sprzężeń budowy geologicznej, urzeźbienia terenu, warunków wodnych i szaty roślinnej.

Na gruntach ornych większość stanowią gleby lekkie, bardzo łatwe do uprawy. Gleby lekkie wykazują w wierzchnich warstwach skład mechaniczny piasku słabo gliniastego i piasku luźnego. Stanowią one ponad połowę gruntów ornych. Gleb lekkich, w których występują piaski gliniaste, jest około 20 %. Ponadto występują gleby średnio ciężkie do uprawy. Zlokalizowane są one na łagodnych stokach. Gleby wykazujące w wierzchnich warstwach glinę lekką lub piaski gliniaste mocne płytkie, stanowią zaledwie 10 %.

Użytki zielone położone są na glebach pobagiennych, nadmiernie uwilgoconych.

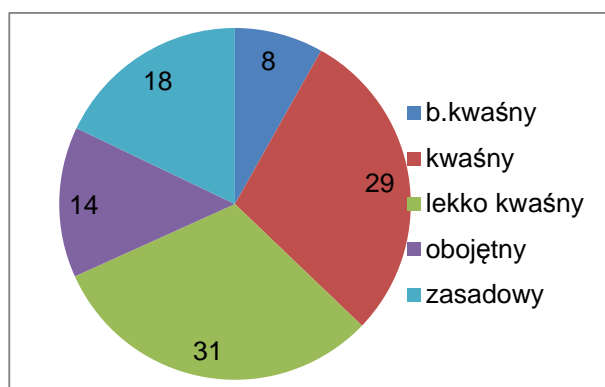
Brak gruntów ornych zaliczanych do klasy I i znikomy procent gleb II klasy rzutuje na ocenę jakości gleb Powiatu. Około 88 % powierzchni gruntów ornych w powiecie stanowią gleby kompleksów żytnich, 2 % kompleksów pszennych i pozostałe 10 % to gleby kompleksów zbożowo – pastewnych.

Jednym z głównych czynników zmian w strukturze chemicznej gleb jest także rolnicze użytkowanie, w tym na terenach ogrodów działkowych. Może ona powodować nadmierne przechodzenie składników pokarmowych, takich jak fosfor, potas i magnez, a tym samym

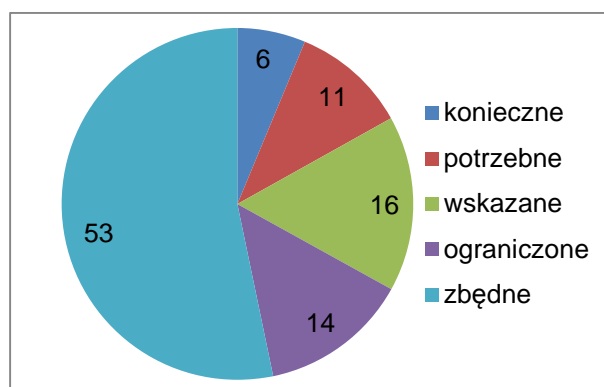
powodować powstawanie braków w zawartości składników przyswajalnych (dostępnych dla roślin) w glebie. Natomiast przedostawanie się fosforu i azotu do wód powierzchniowych może powodować ich eutrofizację. Niewłaściwe używanie nawozów naturalnych i mineralnych może spowodować poważne straty w środowisku, co obserwuje się badając wody jezior wolsztyńskich.

Ostatnie badania jakości gleb na terenie gmin Powiatu były prowadzone w latach 2014-2015 przez Stację Chemiczno – Rolniczą w Poznaniu i Gorzowie Wlkp. Zbadano odczyn gleb użytkowanych rolniczo oraz potrzebę ich wapnowania. Zgodnie z badaniami jakości gleb przeprowadzonymi w tych latach przebadano łącznie 1 769,83 ha (pobrano 774 próbki).

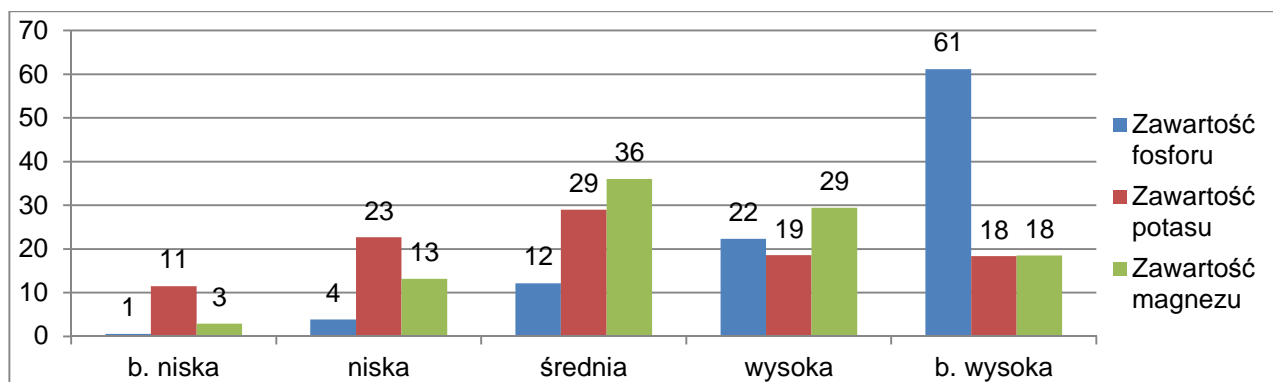
Wykazano, iż 29 % gleb ma odczyn lekko kwaśny, a tylko 8 % bardzo kwaśny. Potrzeby przeprowadzenia procesu wapnowania tylko w około 17 % były konieczne oraz potrzebne. Proces wapnowania jest zbędny w przypadku około 53 % gleb.

Wykres 3. Odczyn gleb Powiatu
źródło: OSChR Poznań / Gorzów Wlkp.

Wykres 4. Potrzeby wapnowania
źródło: OSChR Poznań / Gorzów Wlkp.

Wykres 5. Zawartość związków mineralnych w glebach
źródło: OSChR Poznań / Gorzów Wlkp.

Dla gleb Powiatu problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy oraz działalność przemysłowa. Z komunikacją samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do rzek.

3.7.1. Analiza SWOT – gleby

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gleby.

Tabela 25. Analiza SWOT – gleby

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – duże zróżnicowanie gleb, – wprowadzenie w dokumentach strategicznych zapisów zapobiegających zanieczyszczeniu gleb, – współpraca władz w zakresie rekultywacji obszarów zdegradowanych. 	<ul style="list-style-type: none"> – znikomy udział gleb wysokich klas, – brak badań w ramach państwowego monitoringu środowiska, – w zasadzie brak możliwości w zakresie zagospodarowania gleb słabych na cele zalesień, – eksploatacja kopalin.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – objęcie polskiego rolnictwa Wspólną Polityką Rolną (np. Dyrektywa Azotanowa); – coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców zapobiegające skażeniu gleb, – większa świadomość ekologiczna rolników, – uprawa gatunków roślin o niewielkich wymaganiach glebowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy; – nieregularność opadów atmosferycznych, – stosowanie nawozów (gnojowicy), – nieprawidłowa rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych.

Źródło: opracowanie własne

3.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

3.8.1. System gospodarki odpadami komunalnymi

Gminy Powiatu Wolsztyńskiego przynależą do Związku Międzygminnego „Obra”, który od roku 2000 prowadzi wspólną gospodarkę odpadami.

W dniu 1 lipca 2011 r.³ weszła w życie znowelizowana ustawa o utrzymaniu porządku i czystości w gminach, która to nakłada na gminy inne, systemowe i szersze obowiązki w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Związek realizuje zadania w zakresie organizacji gminnego systemu odbioru odpadów komunalnych zmieszanych i wysegregowanych w stosunku do wszystkich nieruchomości, co wynika z uchwały podjętej w roku 2012 (VIII/28/2012 Zgromadzenia ZM „Obra” z dnia 26.06.2012 r. w sprawie przejęcia obowiązku odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne).

Związek utworzono w celu zapewnienia warunków niezbędnych do utrzymania porządku i czystości na terenie poszczególnych gmin poprzez:

- tworzenie warunków do selektywnej zbiórki, segregacji i składowania odpadów przydatnych do wykorzystywania oraz współdziałanie z jednostkami organizacyjnymi i osobami podejmującymi zbieranie i zagospodarowanie tego rodzaju odpadów,
- budowę i eksploatację zakładu utylizacji,

³ ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw weszła w życie 1.01.2012 r. a niektóre z artykułów później

- gospodarowanie dostarczonymi na składowisko odpadami komunalnymi,
- sprzedaż pozyskanych surowców wtórnych,
- pozyskiwanie na realizację zadań Związku środków z zewnątrz,
- prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie zadań Związku ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Powiatu zaczął obowiązywać wskutek wejścia w życie nowych zasad postępowania z odpadami komunalnymi. Jednostki samorządowe przekazując obowiązki Związkowi Międzygminnemu przekazały także w ręce tego podmiotu obowiązki w zakresie ustalania aktów prawa miejscowego związanego z prowadzeniem zbiórki odpadów komunalnych. Na przełomie roku 2012 i 2013 Związek uchwalił następujące postanowienia związane z odbiorem odpadów, opłatą oraz pozostałymi szczegółami związanymi ze zbiórką odpadów komunalnych i funkcjonowaniem systemu:

- Uchwała Nr IX/30/2012 Zgromadzenia Związku Międzygminnego Obrza z dnia 20 listopada 2012 r. w sprawie: terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- Uchwała Nr X/33/2013 Zgromadzenia Związku Międzygminnego Obrza z dnia 29 stycznia 2013 r. (ze zmianami) w sprawie: wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia wysokości tej opłaty i ustalenia stawki opłaty za pojemnik o określonej pojemności,
- Uchwała Nr X/34/2013 Zgromadzenia Związku Międzygminnego Obrza z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie: szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczaną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi,
- uchwała Nr X/35/2013 Zgromadzenia Związku Międzygminnego Obrza z dnia 29 stycznia 2013 r. (ze zmianami) w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości,
- Uchwała Nr XIV/47/2013 Zgromadzenia Związku Międzygminnego Obrza z dnia 29 lipca 2013 r. w sprawie rodzajów dodatkowych usług świadczonych przez Związek w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz wysokości opłat za te usługi.

Związek Międzygminny, zgodnie z wymogami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, sporządza analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w której zawarte są wszystkie szczegóły prowadzonego systemu gospodarowania odpadami. Zgodnie z wykonaną przez Związek Analizą za rok 2015, spełnione zostały prawie wszystkie poziomy recyklingu i ograniczenia masy odpadów, za wyjątkiem odpadów biodegradowalnych, co spowodowane było przede wszystkim brakiem kompostowni w RIPOK:

- ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania – 0,27 % (wymagany poziom dla roku 2015 – max. 50 %),
- przygotowanie do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne, odpadów budowlanych i rozbiórkowych – 90,80 % (wymagany poziom dla roku 2015 – minimum 40 %),
- przygotowanie do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła – 38,84 % (wymagany poziom dla roku 2015 – minimum 16 %).

Odpady komunalne z terenu poszczególnych gmin odbierają następujące podmioty:

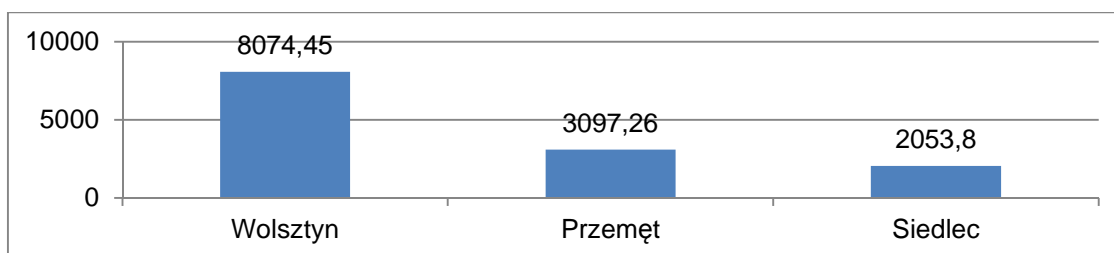
- w gminie Przemęt - Firma Usługowo Handlowa Dominik Zając Błotnica ul. Szkolna 46,
- w gminie Siedlec - Zakład Eksploatacji Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Siedlcu ul. Zbąszyńska 15,
- w gminie Wolsztyn - Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. Berzyna.

W 2015 r. bezpośrednio od właścicieli nieruchomości znajdujących się na terenie Powiatu (zamieszkałych i niezamieszkałych) odebrano 13 225,51 Mg odpadów komunalnych.

Z nieruchomości zamieszkałych odebrano 71,89 %, a z nieruchomości niezamieszkałych 28,11 % ogółu przekazanych do RIPOK-u odpadów.

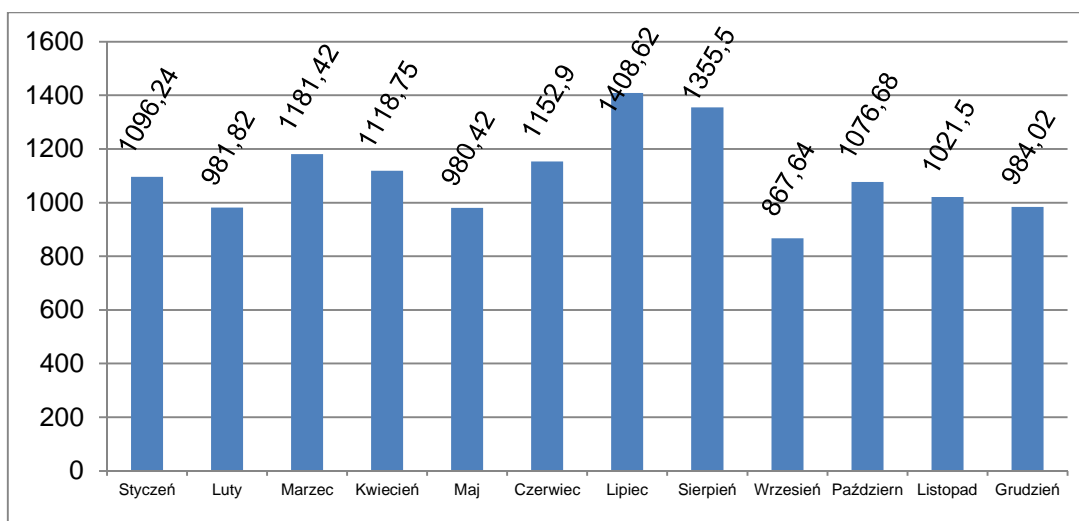
Zdecydowanie największy udział w łącznej ilości odebranych odpadów komunalnych posiadały zmieszane odpady komunalne. W prawidłowo rozwijającej się gminnej gospodarce odpadami komunalnymi, udział zmieszanych odpadów komunalnych powinien stopniowo maleć na rzecz frakcji zbieranych selektywnie.

Zestawiając dane ZM Obra, na kolejnych wykresach przedstawiono jak kształtowała się sytuacja w zbiórce odpadów komunalnych w Powiecie. Ze względu na charakter gminy Wolsztyn, gęstość zamieszkania, na terenie tej jednostki zebrano najwięcej odpadów komunalnych. Najmniej natomiast w gminie Siedlec. W gminie Wolsztyn powstaje także najwięcej odpadów komunalnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca – czyli 213 kg/rok. W gminie Przemęt jest to odpowiednio 172 kg, a w gminie Siedlec – 136 kg. Ogółem w powiecie wskaźnik ten osiąga średnią wartość 186 kg/mieszkańca/rok.

Wykres 6. Ilość zebranych odpadów komunalnych ogółem (Mg)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ZM Obra

Wykres 7. Ilość zebranych odpadów komunalnych w roku 2015 (Mg)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ZM Obra

Odpady zmieszane gromadzone są przez właścicieli nieruchomości w pojemnikach 110 l, 120 l, 1 100 l, 7 m³, natomiast odpady segregowane (papier, plastik) w zbiorczych pojemnikach przy budynkach wielomieszkaniowych i w workach – w zabudowie jednorodzinnej. Szkło białe i kolorowe zbierane jest w zbiorczych pojemnikach, ustawionych w dogodnych dla mieszkańców miejscach. Pozostałe segregowane odpady zbierane są w PSZOK-ach, a baterie, leki i inne zbierane są w urzędach lub sklepach.

Ilości wysegregowanych odpadów z tworzyw sztucznych uzasadnia decyzję o zwiększeniu częstotliwości ich odbioru. Wydaje się, że taki wzrost ilości odpadów wysegregowanych ma związek z rosnącą świadomością właścicieli nieruchomości oraz z faktem odbioru odpadów komunalnych zmieszanych jeden raz na trzy tygodnie. Ponadto obserwuje się wzrost ilości odpadów oddawanych do PSZOK-ów, w tym opon oraz zużytego sprzętu rtv i agd. Systematycznie rośnie ilość oddawanych, przeterminowanych lub niezaużytych leków. Łącznie, z odpadami zielonymi i odpadami z pozostałości z mechaniczno – biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania, w roku 2015 wysegregowano 2 850,13 surowców wtórnych.

Tabela 26. Ilości odpadów wysegregowanych trzech podstawowych frakcji

Rodzaj surowca	2013	2014	2015
plastik	489,096	882,420	978,30
szkło	651,830	748,720	743,23
makulatura	153,880	150,060	187,38
łącznie	1 350,526	1 781,20	1 908,91

Źródło: ZM Odra

PSZOK-i prowadzone na zlecenie Związku są ważnym elementem wspierającym nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Wszyscy, którzy uiszczają opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogą dostarczać do tych punktów wytworzone komunalne odpady problemowe. PSZOK-i zapewniają prawidłowe zagospodarowanie tych odpadów. Ograniczone jest w ten sposób powstawanie na terenie jednostki „dzikich wysypisk”, co z kolei wpływa pozytywnie na stan środowiska Powiatu. W gminie Siedlec zlokalizowany jest on w Siedlcu na oczyszczalni ścieków przy ul. Lipowej 4, w gminie Przemęt jest to punkt w Błotnicy przy ul. Szkolnej 46, a w gminie Wolsztyn PSZOK jest utworzony w Berzynie 6 w siedzibie PGK Sp. z o.o.

W wyniku wprowadzenia nowego systemu gospodarowania odpadami udało się w ramach działalności Związku zrealizować cel nadrzędny jakim było ograniczenie ilości odpadów zmieszanych przekazywanych do Centrum Zagospodarowania Odpadów w Piotrowie I.

Aktualnie selektywnie zebrane odpady zagospodarowywane są w następujący sposób:

- stłuczka szklana – umowa z organizacją odzysku Recopol Sp. z o.o.,
- przeterminowane leki – Firma Michałowski z Bydgoszczy,
- baterie – „Reba” Organizacja Odzysku,
- zużyty sprzęt rtv i agd – Elektrorecykling w Nowym Tomysłu,
- tworzywa sztuczne, makulatura i pozostałe – PHU Przemysław Olejnik Wąbiewo,
- opony – „Agrofirma” Wroniawy.

System odbioru odpadów komunalnych na terenie Powiatu nie jest jednak szczelny, gdyż nadal pojawiają się tzw. dzikie wysypiska śmieci, które samorządy gminne muszą na

bieżąco likwidować. W roku 2015 zinwentaryzowanych było 12 takich miejsc o łącznej powierzchni 440 m², wszystkie w gminie Siedlec.

W ramach stworzonego przez ZM „Obra” systemu gospodarowania funkcjonuje tymczasowa stacja przeładunkowa, zrealizowana przez Tonsmeier Sp. z o.o. Stacja ta ma określony czas funkcjonowania związany z czasem eksploatacji składowiska w Powodowie, a nowa stacja powinna – ze względu na już istniejącą infrastrukturę techniczną - być wybudowana na terenie przyległym bezpośrednio do składowiska. Zgodę na wyłączenie terenu pod przyszłą stację przeładunkową oraz dodatkowy PSZOK Związek otrzymał od Nadleśnictwa w Wolsztynie. Docelowa stacja przeładunkowa powinna powstać najpóźniej do końca I połowy 2017 roku. W dodatkowym PSZOK-u przewiduje się lokalizację płyty umożliwiającej deponowanie gruzu budowlanego, a następnie jego kruszenie i wykorzystywanie pod potrzeby drogowe gmin.

3.8.2. Położenie w regionie gospodarki odpadami

Region gospodarki odpadami komunalnymi stanowi obszar sąsiadujących ze sobą gmin liczących łącznie co najmniej 150 tys. mieszkańców i obsługiwany przez instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych. Regionem gospodarki odpadami komunalnymi może być również obszar gminy liczącej powyżej 500 tys. mieszkańców. Region gospodarki odpadami komunalnymi może obejmować sąsiadujące ze sobą gminy z różnych województw, jeżeli przewidują to wojewódzkie plany gospodarki odpadami tych województw.

Regionalną instalacją do przetwarzania odpadów komunalnych jest zakład zagospodarowania odpadów, o mocy przerobowej wystarczającej do przyjmowania i przetwarzania odpadów z obszaru zamieszkanego co najmniej przez 120 tys. mieszkańców, spełniający wymagania najlepszej dostępnej techniki, w tym wykorzystujący nowe dostępne technologie przetwarzania odpadów lub zapewniający:

- mechaniczno-biologiczne przetwarzanie zmieszanych odpadów komunalnych i wydzielenie ze zmieszanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku, lub
- przetwarzanie selektywnie zebranych odpadów zielonych i innych bioodpadów oraz wytwarzanie z nich produktu o właściwościach nawozowych lub środków wspomagających uprawę roślin, spełniających wymagania określone w przepisach odrębnych, lub materiału po procesie kompostowania lub fermentacji dopuszczonego do odzysku w procesie odzysku R10, spełniającego wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 30 ust. 4, lub
- składowanie odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych o pojemności pozwalającej na przyjmowanie przez okres nie krótszy niż 15 lat odpadów w ilości nie mniejszej niż powstająca w instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych.

Według Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016-2022 dla Regionu IV, do którego należy Powiat Wolsztyński, określono, że instalacją do przetwarzania odpadów komunalnych posiadającą status RIPOK będzie Tonsmeier Selekt Sp. z o.o. – Instalacja MBP Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień i tam też składowane są odpady po ich przetworzeniu.

Instalacją zastępczą dla Regionu IV, w przypadku gdy znajdująca się w nim instalacja ulegnie awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn, będzie instalacja regionalna z Regionu III.

Kolejne tabele wskazują poszczególne instalacje regionalne i zastępcze dla Powiatu Wolsztyńskiego.

Tabela 27. Zestawienie informacji na temat lokalizacji istniejącej instalacji MBP w Regionie IV wraz z mocami przerobowymi

Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji	Status instalacji	Technologia	Zdolności przerobowe roczne cz. mech. [Mg/rok]	Zdolności przerobowe roczne cz. biol. [Mg/rok]
Tonsmeier Selekt Sp. z o.o. Instalacja MBP	Tonsmeier Selekt Sp. z o.o. Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień	Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień	RIPOK	M: sort. mech. B: reaktory żelbetowe (system zamknięty)	165 000	80 000

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (plan gospodarki odpadami na lata 2016-2022)

Tabela 28. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów w Regionie IV

Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji	Status instalacji RIPOK/IZ	Technologia	Zdolności przerobowe roczne [Mg/rok]
Tarnowska Gospodarka Komunalna TP-Kom Sp. z o.o. Kompostownia przyzłowa	Tarnowska Gospodarka Komunalna TP-Kom Sp. z o.o., ul. Zachodnia 4, 62-080 Tarnowo Podgórne	Rumianek, 62-080 Tarnowo Podgórne	IZ (planowany RIPOK)	kompostownia przyzłowa	11 700
Kompostownia odpadów zielonych i innych bioodpadów	Tonsmeier Selekt Sp. z o.o. Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień	Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień	Planowany RIPOK	kompostowanie w systemie zamkniętym – reaktory żelbetowe	10 000
SUMA					21 700

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (plan gospodarki odpadami na lata 2016-2022)

Tabela 29. Składowiska RIPOK do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych w Regionie IV

Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji	Status instalacji	Pojemność całkowita [m ³]	Pojemność zapełniona [m ³]	Pojemność pozostała [m ³]	Masa odpadów przyjętych w 2014 r. [Mg]	Uwagi
Tonsmeier Selekt Sp. z o.o. składowisko na odpady wytwarzane w instalacji MBP	Tonsmeier Selekt Sp. z o.o. Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień	Piotrowo Pierwsze 26/27, 64-020 Czempień	Planowany RIPOK	1 800 000	0	0	0	Planowany RIPOK – budowa planowana na lata 2016-2022

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (plan gospodarki odpadami na lata 2016-2022)

Instalacjami przewidzianymi do zastępczej obsługi Regionu IV, w przypadku, gdy znajdująca się w nim instalacja uległa awarii lub nie może przyjmować odpadów z innych przyczyn są:

- w zakresie przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych – instalacje RIPOK do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych z Regionu III i Regionu II,
- w zakresie składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych – składowisko RIPOK z Regionu III, ponadto instalacje zastępcze - składowiska odpadów z Regionu IV do czasu uruchomienia składowiska RIPOK – planowanej instalacji regionalnej w Regionie IV (ale nie dłużej niż do 1 lipca 2018 r.),
- w zakresie przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów – wzajemnie między sobą instalacje RIPOK i IZ do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów z Regionu IV oraz pozostałe instalacje RIPOK do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów zlokalizowane we wszystkich regionach województwa wielkopolskiego, (jeśli RIPOK i IZ z Regionu IV nie będą mogły przyjąć odpadów).

Tabela 30. Składowiska IŻ – instalacje zastępcze do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych w Regionie IV

Nazwa instalacji	Nazwa i adres podmiotu zarządzającego	Adres instalacji	Status instalacji	Pojemność całkowita [m ³]	Pojemność zapelniona [m ³]	Pojemność pozostała [m ³]	Masa odpadów przyjętych w 2014 r. [Mg]	Uwagi
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Dopiewo, kwatery nr 2.	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Wyzwolenia 15, 62-070 Dopiewo	m. Dopiewo, gm. Dopiewo	IZ	102 500	55 323	47 177	17 176	Funkcjonowanie instalacji, jako IZ do czasu uzyskania statusu RIPOK przez składowisko Tonsmeier Selekt Sp. z o.o.
Składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Srocko Małe, gm. Stęszew	Rolno-Przemysłowe Zakłady Zielarskie Strykowo Sp. z o.o. ul. Parkowa 7 Strykowo, 62-062 Stęszew	Srocko Małe, gm. Stęszew	IZ	211 030	167 774	43 256	28 666	Funkcjonowanie instalacji, jako IZ do czasu uzyskania statusu RIPOK przez składowisko Tonsmeier Selekt Sp. z o.o.
Składowisko odpadów komunalnych w Goździnie, gm. Rakoniewice	Zakład Usług Komunalnych w Rakoniewicach Sp. z o.o., ul. Malinowa 1, 62-067 Rakoniewice,	Goździn, gm. Rakoniewice	IZ	191 400	74 137	117 263	1 141	Funkcjonowanie instalacji, jako IZ do czasu uzyskania statusu RIPOK przez składowisko Tonsmeier Selekt Sp. z o.o.
SUMA				504 930	297 234	207 696	46 983	

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego (plan gospodarki odpadami na lata 2016-2022)

3.8.2. System gospodarki odpadami innymi niż komunalne

Uzupełnieniem systemu odbioru i właściwego zagospodarowania odpadów, jest gospodarka wytworzonymi odpadami innymi niż komunalne.

Według danych zgromadzonych w Wojewódzkim Systemie Odpadowym (WSO) w roku 2014 wytworzono w Powiecie ponad 122 927 Mg odpadów z sektora gospodarczego (z wyłączeniem odpadów komunalnych). Szczegóły w zakresie ilości wytworzonych odpadów na terenie Powiatu oparto o zbiorcze dane WSO i zestawiono w tabeli.

Tabela 31. Gospodarowanie odpadami z wyłączeniem odpadów komunalnych

Wskaźnik	Wartość
ogółem (Mg)	122 927,0163
poddane odzyskowi (Mg)	50 138,5370
unieszkodliwione razem (Mg)	435,7300
wytworzone (Mg)	39 203,3343
zebrane (Mg)	33 149,4150

Źródło: Wojewódzki System Odpadowy, 2014 (Urząd Marszałkowski), brak danych za rok 2015 jest spowodowany brakiem zakończonej weryfikacji sprawozdań za rok 2015

Zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych i gospodarczych uzupełnia system demontażu i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest. Związek Międzygminny Obra zajmuje się organizacją dotacji dla mieszkańców Powiatu w zakresie demontażu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. Zakaz stosowania wyrobów zawierających azbest oraz konieczność unieszkodliwienia tych wyrobów powoduje, że co roku powstają tego typu odpady. Kolejna tabela pokazuje ilości wyrobów zawierających azbest w powiecie, które jeszcze muszą zostać zdemontowane.

Tabela 32. Wykaz wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Wolsztyńskiego

Jednostka	Wyroby zinwentaryzowane (tys. Mg)			Wyroby unieszkodliwione (tys. Mg)			Wyroby pozostałe do unieszkodliwienia (tys. Mg)		
	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne	razem	os. fizyczne	os. prawne
województwo	586 985,976	447 885,153	139 100,823	42 522,103	33 666,522	8 855,581	544 463,874	414 218,632	130 245,242
Powiat Wolsztyński	11 171,434	10 423,591	747,843	1 148,711	1 143,057	5,654	10 022,723	9 280,535	742,189
% wyrobów w powiecie na tle województwa	1,90	1,78	0,13	0,20	0,19	0,00	1,71	1,58	0,13

Źródło: serwis www.bazaazbestowa.gov.pl (stan na lipiec 2016 r.)

3.8.4. Składowiska odpadów

Do 20 marca 2016 r. jedynym funkcjonującym składowiskiem odpadów na terenie powiatu był obiekt w Powodowie (gm. Wolsztyn) – III kwatera (powierzchnia 3,10 ha, w tym powierzchnia niecki 1,34 ha). Stanowił on obiekt, na którym składowane były odpady niestanowiące odpadów komunalnych, czyli spoza grupy kodów 20 (zgodnie z katalogiem odpadów).

Stan prawny obiektu w Powodowie był uregulowany poprzez pozwolenie zintegrowane wydane przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego (nr DSR.VI.7623-175/10 z dnia 17.10.2011 r. oraz zmiana nr DSR-II-2.7222.11.2013 z dnia 05.06.2013 r.)

oraz zatwierdzoną przez Marszałka instrukcję eksploatacji (nr decyzji: DSR.VI.7 662-61/10 z dnia 03.01.2011 r.). Pozwolenie na budowę wydano w roku 1995 (w kolejności obowiązujące decyzje: UAN-7351-449/95 z dnia 17.07.1995 r. – Kierownik Urzędu Rejonowego w Wolsztynie, AB.7351-742/08 z dnia 21.10.2008 r. – Powiat Wolsztyński oraz jej zmiany: AB.7351-168/06 z dnia 14.04.2006 r. i AB.7351-165/06 z dnia 24.05.2006 r.). Obowiązującym aktem jest również pozwolenie na użytkowanie obiektu z roku 1992 (decyzja UAN 7359/550a/92 z dnia 30.09.1992 r., zmiana decyzją nr SI-7353/01/08/08m z dnia 01.08.2008 r. wydaną przez Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego). W roku 2002 został wykonany przegląd ekologiczny.

Na terenie tego obiektu znajdują się jeszcze dwie kwatery (o powierzchni 0,52 ha i 1 ha) zamknięte decyzją Marszałka Woj. Wielkopolskiego nr DSR.VI.7662-10/08 z dn. 20.01.2009 r. (zmiany decyzji: DSR.VI.7662-64/10 z dn. 14.01.2011 r., DSR-VI.7241.1.1.2012 z dn. 16.02.2012 r.). Decyzja określiła sposób techniczny i harmonogram rekultywacji tych kwater oraz prowadzenie monitoringu wód przez okres 30 lat.

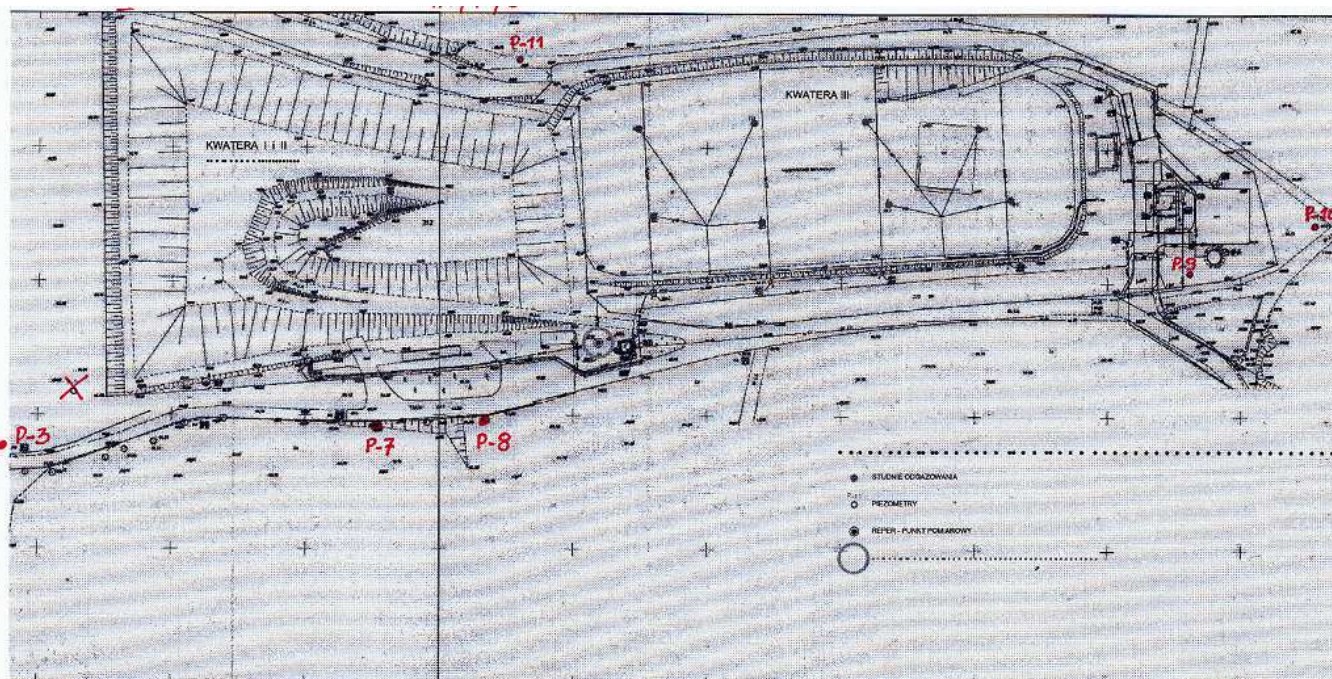
Lokalizacja obiektu została zaakceptowana decyzją lokalizacyjną nr GKA-7331-b/14/94 z dnia 18.05.1994 r. wydaną przez Burmistrza Wolsztyna (zmiana z dnia 11.08.2005 r. nr RGK 73331/230/04). Składowisko odpadów w Powodowie położone jest w kompleksie leśnym Nadleśnictwa Wolsztyn, w odległości około 500 m na wschód od zabudowań wsi Powodowo. Składowisko posiada naturalne uszczelnienie w postaci podłoża gliniastego oraz sztuczną barierę, którą stanowi warstwa mineralna z bentonitem i geowłókniną. Teren jest ogrodzony siatką i jest monitorowany.

Składowisko rozpoczęło eksploatację z dniem 01.09.1992 r. Decyzją znak: DSR-II-2.7241.1.29.2015 z dnia 30 12.2015 r. Marszałek Województwa Wielkopolskiego wyraził zgodę na zamknięcie kwatery nr III składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Powodowo. W ww. decyzji określono techniczny i biologiczny sposób zamknięcia tej kwatery oraz termin zaprzestania przyjmowania odpadów do składowania - 20.03.2016 r.

Składowisko wyposażone jest w drenaż odcieków, odprowadzający je do studni zbiorczej, skąd kierowane są do oczyszczalni ścieków w Komorowie. Wody opadowe kierowane są natomiast do zbiornika przeciwpożarowego. Kwatery I i II nie posiadają instalacji do ujmowania gazu składowiskowego, natomiast kwatera III posiada taką instalację. Pochodnię zainstalowano w roku 2012. Zakres monitoringu wód podziemnych i wód odciekowych jest również uregulowany prawnie. W skład systemu monitoringowego wód podziemnych wchodzi 6 piezometrów.

Ryc. 19. Lokalizacja składowiska odpadów na tle wsi Powodowo
źródło: opracowanie własne na podstawie www.google.pl/maps

Ryc. 20. Lokalizacja piezometrów na składowisku odpadów
źródło: materiały przekazane przez ZM Odra (Instrukcja...)

Na terenie Powiatu w latach ubiegłych zamknięte zostały 4 składowiska odpadów, w miejscowościach Kaszczor, Siekówko, Kopanica oraz Reklinek.

Składowisko w Kaszczorze w gminie Przemęt jest zrekultywowane. Zgodę na zamknięcie składowiska wydał Starosta Wolsztyński w roku 2003.

Kolejne składowisko odpadów w gminie Przemęt, w miejscowości Siekówko jest w trakcie procesu zamykania, zgodę na zamknięcie wydał Starosta Wolsztyński w roku 2012, a zmieniono ją w roku 2015 przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

Składowisko odpadów w Kopanicy w gminie Siedlec zostało zamknięte w roku 2004 decyzją Starosty Wolsztyńskiego i jest zrekultywowane.

Natomiast obiekt w Reklinku (także gmina Siedlec) jest w trakcie rekultywacji. Zgodę na zamknięcie wydał Starosta Wolsztyński w roku 2009, a zmieniono ją w roku 2015 przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego.

3.8.5. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 33. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – osiągnięty przez gminy poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, tworzyw sztucznych, szkła, metalu; – osiągnięty przez gminy poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych – ze względu na brak odbierania tej frakcji odpadów, – zwiększająca się corocznie ilość odpadów segregowanych w ogólnej ilości odebranych odpadów, – prawidłowo prowadzona gospodarka odpadami przez zakłady przemysłowe, – kontrole nieruchomości pod względem prawidłowości wypełniania obowiązków wynikających z regulaminu utrzymania porządku i czystości, – zamknięte składowiska odpadów i jedno funkcjonujące składowisko odpadów. 	<ul style="list-style-type: none"> – zdecydowanie największy udział w łącznej ilości odebranych odpadów komunalnych zmieszanych odpadów komunalnych, – osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania przez gminy, – duże koszty funkcjonowania systemu odbioru opadów, – brak umiejętności prawidłowej segregacji odpadów przez część mieszkańców, – niewielkie możliwości nakłonienia mieszkańców do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów.
Czynniki zewnętrzne	<p style="text-align: center;">Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi (nowelizację ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach), – powstawanie nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, wzmożona kontrola WIOŚ i organów ochrony środowiska w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi i gospodarczymi, – aktywna działalność Związku Międzygminnego Obra. 	<p style="text-align: center;">Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> – brak wpływu gmin na efektywność przetwarzania odpadów komunalnych w RIPOK, – skala i problemowość wprowadzonych zmian w nowych przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadząca do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu, – powstawanie nowych podmiotów prowadzących zbieranie i odzysk odpadów.

Zródło: opracowanie własne

3.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

3.9.1. Flora i fauna

Obszar Powiatu Wolsztyńskiego położony jest w granicy wielkopolsko - pomorskiej krainy przyrodniczo - leśnej.

Największą powierzchnię wśród zbiorowisk leśnych zajmują zbiorowiska typu borowego z przewagą boru świeżego i boru mieszanego świeżego. Z uwagi na podłoże glebowe w części północnej bory są one bardziej suche, natomiast na południu od Pradoliny Warciańsko - Odrzańskiej występuje więcej borów świeżych i mieszanych.

Gatunkiem dominującym w drzewostanach jest sosna zwyczajna. Oprócz sosny występuje również brzoza brodawkowata i dęby. W warstwie podszytu pojawia się dodatkowo jarzębina, a czasem i jałowce. W warstwie runa leśnego dominującymi gatunkami są: borówka czarna, pszeniec gajowy, mchy (zwłaszcza rokitnik, gajnik i widłoząb) oraz wrzos pospolity. Znaczna część powierzchni zajęta jest przez łąki i pastwiska. Łąki znajdują się przeważnie na glebach z niedoborem składników mineralnych i o zmiennej wilgotności. Porośnięte są różnymi gatunkami trawy: kostrzewą, tomką wonną i mietlicą pospolitą. Na glebach torfowych tworzą się zbiorowiska turzyc.

Do największych kompleksów leśnych zaliczane są trzy obszary:

- pierwszy na północy od Wolsztyna między miejscowościami Chorzemin, Kuźnica Zbąska, Jabłonna, Wioska, Głodno,
- drugi rozciąga się pomiędzy Kębłowem, Obrą, Świętnem, Rudnem i Wilczem,
- trzecią grupą są lasy w rejonie Jezior Przemęckich w obrębie miejscowości Mochy, Kaszczor, Olejnica, Perkowo.

Doliny rzeczne i nieużytki porośnięte są przez niewielkie powierzchniowo lasy o znaczeniu ekologicznym tzn. przeciwdziałające erozji, chroniące pola przed wiatrami, retencjonujące wodę. Część lasów ze względu na pełnione funkcje została zakwalifikowana jako lasy ochronne, w tym: wodochronne, glebochronne.

Obok lasów licznie występują również zbiorowiska roślinności łąkowej w dolinach rzecznych i wokół jezior. Sama Pradolina jest specyficznym zbiorowiskiem łąk, szuwarów, zarośli, krzewów, wilgotnych lasów i olsów oraz torfowisk typu niskiego.

Na terenie Powiatu prowadzona jest gospodarka łowiecka, mająca na celu ochronę zwierząt łownych poprzez zapewnienie jej odpowiednich warunków bytowych i żywieniowych jak również racjonalne wykorzystanie zasobów zwierzyny łownej na planowane odstrzały.

Urozmaicone biotopy wpłynęły na obfitość gatunków zwierząt takich jak płazy (kumak nizinny, grzebiuszka ziemna, ropucha zwyczajna, ropucha zielona, rzekotka drzewna, żaba trawna, padalec, jaszczurka zwinka, zaskroniec), gady (jaszczurka zwinną, padalec zwyczajny, zaskroniec zwyczajny, żmija zygzakowata, żółwie błotne), ptaki (rybitwa czarna, perkoz zausznik, gołąb siniak, sierpówka, żuraw, gęgawa, kania czarna i kania rdzawa, czapla siwa, kulik wielki, bocian biały, cietrzew, kobuz, bażant, kuropatwa itp.) i ssaki (jeż, ryjówka aksamitna, kret, kuna leśna, wydra, borsuk, wiewiórka pospolita, borowiec wielki, nocek duży, sarna, dzik, jeleń, lis, zając).

W celu obniżenia szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną podejmuje się działania polegające na ochronie mechanicznej i chemicznej upraw i młodników oraz na odstrzałach redukcyjnych.

Administracyjnie lasy Powiatu należą do nadleśnictwa Wolsztyn, Kościan, Sława Śląska i Babimost. Nadleśnictwo Wolsztyn administrowało łącznie powierzchnią 9 734,73 ha (w ramach leśnictw: Dąbrowa – 1 399,66 ha, Kębłowo – 1 447,21 ha, Zacisze – 1 196,65 ha, Jaromierz – 117,75 ha, Belęcín – 1 131,28 ha, Nowe Tłoki – 1 381,05 ha, Powodowo – 1 349,89 ha, Kopanica – 1 656,23 ha, Stefanowo – 55,01 ha). Nadleśnictwo Kościan administrowało w roku 2015 – 5 198,51 ha lasów państwowych (w ramach leśnictw: Ziemin – 897,39 ha, Żegrowo – 665,09 ha, Kaszczor – 1 700,13 ha, Olejnica – 1 935,90 ha). Nadleśnictwo Sława Śląska na terenie Powiatu Wolsztyńskiego administruje obszar 3 453,38 ha (w ramach leśnictwa Wilcze jest to powierzchnia 1 275,58 ha, leśnictwa Świętno - 1 730,08 ha, leśnictwa Polanica - 332,23 ha, leśnictwa Kolsko - 115,49 ha). Natomiast nadleśnictwo Babimost zarządza ogółem powierzchnią 856,1538 ha (leśnictwo Laski – 0,52 ha, Chwalim – 66,7175 ha, Wąchabno – 788,9163 ha). Stan zdrowotny lasów ocenia się na dobry.

Nadleśnictwa Babimost, Kościan oraz Wolsztyn, na podstawie zawartych porozumień, sprawują w imieniu Starosty Wolsztyńskiego nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa:

- Nadleśnictwo Babimost administruje powierzchnię 110,24 ha,
- Nadleśnictwo Kościan - 878,01 ha,
- Nadleśnictwo Wolsztyn – 1 625,21 ha.

Strukturę gruntów leśnych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego w rozbiciu na poszczególne gminy pokazuje kolejna tabela. Największą lesistość posiada gmina Wolsztyn. lesistość Powiatu jest znaczna, bo około 30 %.

Tabela 34. Struktura gruntów leśnych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego (ha)

Typ gruntu	gmina Wolsztyn	gmina Siedlec	gmina Przemęt	Ogółem Powiat
grunty leśne publiczne	8948,00	4491,08	5074,18	18513,26
grunty leśne prywatne	611,90	1085,51	863,19	2560,6
las	9276,22	5474,47	5825,07	20575,76
lesistość	37,1	26,8	25,9	29,9

Źródło: Powierzchnia geodezyjna 2014 r.

Działania jakie są prowadzone w lasach to głównie pielęgnacja gleby, czyszczenia wczesne i późne oraz trzebieże wczesne i późne. W ostatnich latach nadleśnictwa nie dokonywały nasadzeń drzewostanów wyłączonych z użytkowania rolniczego, nieużytków, terenów zdegradowanych lub przekształconych. Zasoby leśne, w tym młode uprawy zabezpieczane są przed zgryzaniem ich przez zwierzynę.

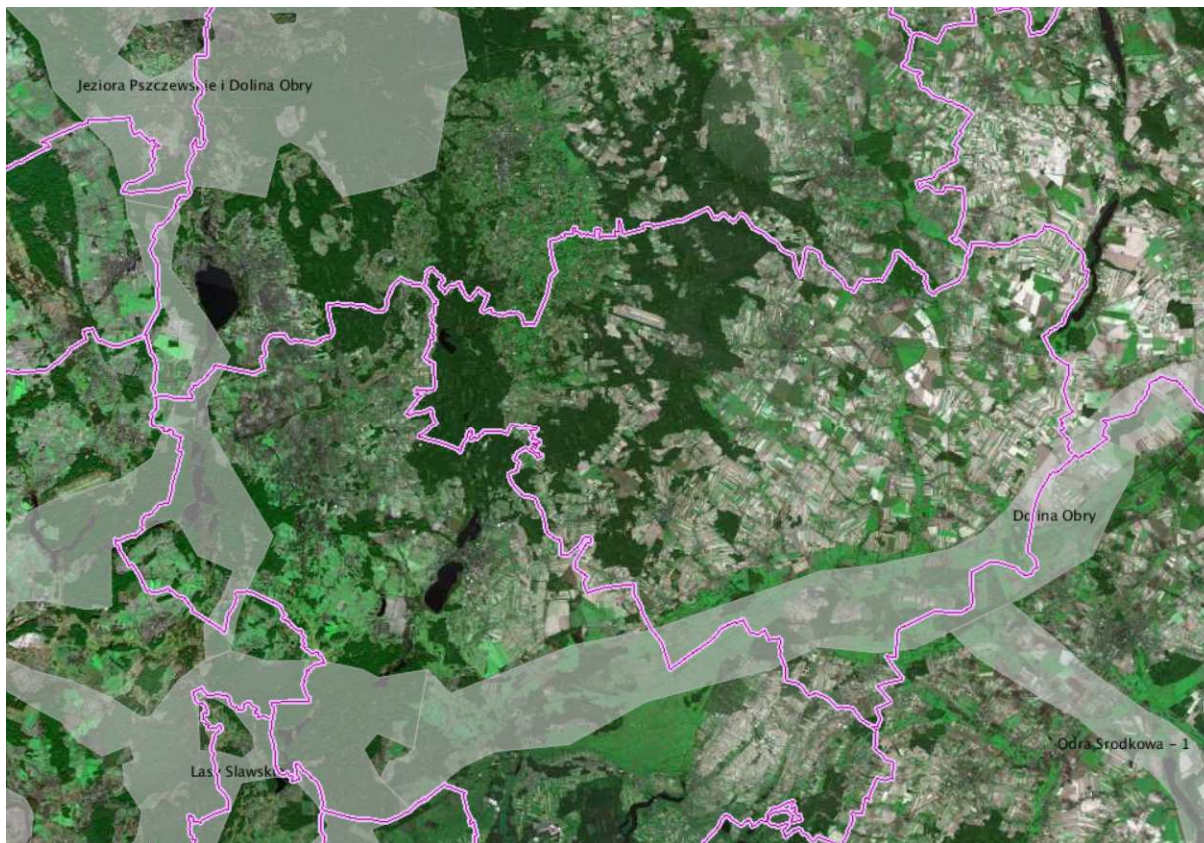
System przyrodniczy uzupełnia zieleń urządzona: parki, parki podworskie, czy też zespoły parkowo - pałacowe, cmentarze, skwery, zieleńce, kwietniki, aleje i szpalery, klomby, ogródki działkowe, zieleń obiektów sportowych, itp.

3.9.2. Przyroda chroniona i jej zasoby

Wśród najważniejszych form ochrony przyrody powołanych na terenie Powiatu, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.) można zaliczyć: rezerwat przyrody, park krajobrazowy, obszar chronionego

krajobrazu i obszar NATURA 2000 oraz formy indywidualnej ochrony takie jak pomniki przyrody.

Przez teren Powiatu przebiegają również korytarze ekologiczne, wskazane na kolejnej rycinie.

Ryc. 21. Korytarze ekologiczne przebiegające przez Powiat Wolsztyński

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

3.9.2.1. NATURA 2000

W ramach sieci NATURA 2000 na omawianym terenie włączone do ochrony obszary o znaczeniu dla Wspólnoty to:

- Wielki Łęg Obrzański PLB 300004 (obszar specjalnej ochrony ptaków),
- Pojezierze Sławskie PLB 300011 (obszar specjalnej ochrony ptaków),
- Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB 080005 (obszar specjalnej ochrony ptaków),
- Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLH 080002 (specjalny obszar ochrony siedlisk),
- Ostoja Przemęcka PLH 300041 (specjalny obszar ochrony siedlisk).

Bezpośrednio z północną granicą gminy Wolsztyn graniczy niewielki obszar Barłóżnia Wolsztyńska PLH 300028 (specjalny obszar ochrony siedlisk), położony jest na terenie gminy Rakoniewice.

Wielki Łęg Obrzański to obszar obejmujący najszerszą część doliny Środkowej Obry. Rzeka płynie w tym rejonie trzema korytami, które przecinają teren ostoi ze wschodu na zachód. Teren pokryty jest mozaiką łąk, bagien, lasów zalewowych, potoń oraz lasów mieszanych porastających piaski polodowcowych wyniesień. Dolina jest pocięta siecią kanałów i rowów. Z wyjątkiem obszarów zabagnionych, teren jest intensywnie uprawiany,

głównie w formie użytków zielonych (łąki i pastwiska). Obszar zajmują powierzchnię 23 431,11 ha.

Omawiany obszar to ostoja ptasia o randze europejskiej E 34. Występuje to co najmniej 17 gatunków ptaków z Załącznika i Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla kulik wielki (PCK) - około 4 % populacji krajowej oraz co najmniej 1 % populacji krajowej następujących gatunków ptaków: błotniak zbożowy, kania czarna i kania ruda. W stosunkowo wysokiej liczebności występują: bocian biały oraz pustułka (około 1 % populacji krajowej).

Uszczegóławiając gatunki ptaków i innych zwierząt bytujących na tym terenie wymienić należy w pierwszej kolejności ptaki wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: bąk zwyczajny (*Botaurus stellaris*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), trzmielojad zwyczajny (*Pernis apivorus*), kania czarna (*Milvus migrans*), kania ruda (*Milvus milvus*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), błotniak zbożowy (*Circus cyaneus*), orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*), kropiatka (*Porzana porzana*), zielonka (*Porzana parva*), derkacz (*Crex crex*), żuraw (*Grus grus*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), świergotek polny (*Anthus campestris*), podróżniczek (*Luscinia svecica*), jarzębatka (*Sylvia nisoria*) oraz jako jedyny gatunek chroniony w tej grupie siewka złota (*Pluvialis apricaria*).

Regularnie występującymi ptakami migrującymi nie wymienionymi w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG występującymi na tym terenie są: gęś gęgawa (*Anser anser*), rycyk (*Limosa limosa*), oraz chroniony kulik wielki (*Numenius arquata*). Innym ważnym gatunkiem zwierząt jest pająk tygrzyk paskowany (*Argiope bruennichi*).

Ważnymi gatunkami roślin są natomiast: kukulka szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*), goździk (*Dianthus superbus*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), groszek błotny (*Lathyrus palustris*), grzybień biały (*Nymphaea alba*), porzeczka czarna (*Ribes nigrum*), przetacznik wodny (*Veronica catenata*).

Wartość przyrodniczą oprócz bogatej fauny stanowią również miejscami bardzo dobrze zachowane łągi jesionowo - olszowe - starodrzewia z licznymi pomnikowymi okazami jesionów i dębów szypułkowych oraz rozległe połacie łąk, zarówno ekstensywnie użytkowane, jak i zarastające. Jest to jeden z największych tego typu kompleksów w Wielkopolsce. Zinventaryzowane siedliska na terenie tej ostoi, które jednak nie podlegają ochronie w ramach tego obszaru NATURA 2000 to:

- ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (*Koelerion glaucae*) – 6120,
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) - 6410,
- ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) – 6430,
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) – 6510,
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) – 9170,
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) - 91E0.

Pojezierze Sławskie

Obszar stanowi mozaikę jezior, wyspowo położonych pól uprawnych i dużych kompleksów leśnych. Występuje tu duże bogactwo form rzeźby polodowcowej. Jeziora są płytkie i silnie zeutrofizowane. Największe z nich to rynnowe: Jez. Dominickie, Jez. Przemęckie i Jez. Wieleńskie. Rzeki i kanały odwadniające należą do systemu wodnego Obry. Szczególnie charakterystycznym zbiorowiskiem leśnym są acidofilne dąbrowy,

natomiast dominującym typem siedliskowym lasów są bór mieszany świeży i bór świeży. Tereny rolnicze to pola urozmaicone licznymi zadrzewieniami kępowymi. Obniżenia terenowe zajmują wilgotne, żyzne łąki z dominacją szuwaru turzycowego. Wzdłuż kanałów, grobli i rowów melioracyjnych występują zadrzewienia wierzbowo-topolowe i olchowe. Powierzchnia obszaru obejmuje 39 144,83 ha.

Na obszarze tym występują co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk (PCK), bączek (PCK), podróżniczek (PCK) i gęgawa; występuje 22 - 50 par czapli siwej.

Na analizowanym terenie stwierdzono bytowanie następujących gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: bąk zwyczajny (*Botaurus stellaris*), bączek zwyczajny (*Ixobrychus minutus*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), kania czarna (*Milvus migrans*), kania ruda (*Milvus milvus*), bielik zwyczajny (*Haliaeetus albicilla*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), kropiatka (*Porzana porzana*), zielonka (*Porzana parva*), derkacz (*Crex crex*), żuraw (*Grus grus*), rybitwa czarna (*Chlidonias niger*), lelek zwyczajny (*Caprimulgus europaeus*), zimorodek zwyczajny (*Alcedo atthis*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*), lerka (*Lullula arborea*), świergotek polny (*Anthus campestris*), podróżniczek (*Luscinia svecica*), jarzębatka (*Sylvia nisoria*), muchołówka mała (*Ficedula parva*), gąsiorek (*Lanius collurio*), ortolan (*Emberiza hortulana*). Ponadto stwierdzono obecność regularnie występujących ptaków migrujących nie wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, to znaczy: perkozka (*Tachybaptus ruficollis*), perkoza dwuczubego (*Podiceps cristatus*), perkoza zausznika (*Podiceps nigricollis*), łabędzia niemego (*Cygnus olor*), gęsi gęgawy (*Anser anser*), krakwy (*Anas strepera*), cyraneczki (*Anas crecca*), cyranki (*Anas querquedula*), głowienki (*Aythya ferina*), gągoła (*Bucephala clangula*), wodnika zwyczajnego (*Rallus aquaticus*), kokoszki zwyczajnej (*Gallinula chloropus*), łyski (*Fulica atra*), wąsatki (*Panurus biarmicus*).

Jeziora Pszczewskie i Dolina Obry PLB 080005 (ostoją ptasia)

Teren położony w regionie Bruzda Zbąszyńska, który stanowi szerokie obniżenie pomiędzy Pojezierzem Łagowskim, a Pojezierzem Poznańskim. Obszar charakteryzuje się skomplikowanym układem hydrograficznym: Obra wcina się w południkowo zorientowaną rynnę, przepływa przez szereg jezior, w tym największe Jez. Zbąszyńskie. Jeziora są płytkie, eutroficzne, otoczone rozległymi obszarami torfowisk niskich i przejściowych, i lasami lęgowymi. W części północnej obszaru, znajduje się ciąg jezior nieco głębszych i mniej zeutrofizowanych. Lesistość obszaru jest duża, przeważają bory sosnowe. W ostoi utrzymują się też rozległe połacie łąk i pastwisk. Zaludnienie w tym rejonie jest niewielkie, a w gospodarce dominuje stosunkowo intensywne rolnictwo oraz hodowla ryb. Obszar obejmuje areał równy 14 793,28 ha.

Występuje na tym terenie co najmniej 16 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 5 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1 % populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk, jarzębatka i kania czarna. W stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje błotniak stawowy, kania ruda i lerka. W okresie wędrowek występuje co najmniej 1 % populacji szlaku wędrowskiego łyski. Stosunkowo duże koncentracje wędrowskie osiąga: czernica, gągoł, głowienka, krzyżówka i perkoz dwuczuby. Ptaki wodno-błotne występują w koncentracjach powyżej 20 000.

Wśród ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG wyróżnia się podobna gatunki jak dla obszary Wielki Łęg Obrzański, i są to: bąk zwyczajny (*Botaurus stellaris*), bączek zwyczajny (*Ixobrychus minutus*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), trzmielojad zwyczajny (*Pernis apivorus*), kania czarna (*Milvus migrans*), kania ruda (*Milvus milvus*), bielik zwyczajny (*Haliaeetus albicilla*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*), derkacz (*Crex crex*), żuraw (*Grus grus*), zimorodek zwyczajny (*Alcedo atthis*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), lerka (*Lullula arborea*), jarzębatka (*Sylvia nisoria*), gąsiorek (*Lanius collurio*). Natomiast do regularnie występujących na tym obszarze ptaków migrujących nie wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG zalicza się: perkoza dwuczubego (*Podiceps cristatus*), czapłę siwą (*Ardea cinerea*), gęś gęgawę (*Anser anser*), krzyżówkę (*Anas platyrhynchos*), głowienkę (*Aythya ferina*), czernicę (*Aythya fuligula*), gągoła (*Bucephala clangula*), nurogęś (*Mergus merganser*), łyskę (*Fulica atra*) oraz kormorana zwyczajnego (*Phalacrocorax carbo sinensis*).

Jeziora Pszczewskie i Dolina Obrzy PLH 080002 (ostoja siedliskowa)

Obszar ten pokrywa się z ostoją ptasią pod tą samą nazwą (dlatego też wymienione w dalszej części ważne dla tego obszaru gatunki ptaków będą się częściowo pokrywać z gatunkami wymienianymi dla PLB 080005). Jednak obszar ten stanowi teren ochrony siedlisk, w tym:

- wydm śródlądowych z murawami napiaskowymi (2330),
- starorzeczy i naturalnych eutroficznych zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (3150),
- zalewanych mulistych brzegów rzek (3270),
- zmiennowilgotnych łąk trzęślicowych (*Molinion*) (6410),
- ziołorośli górskich (*Adenostylyon alliariae*) i ziołorośli nadrzecznych (*Convolvuletalia sepium*) (6430),
- niżowych i górskich świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (6510),
- torfowisk przejściowych i trzęsawisk (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*) (7140),
- grądu środkowoeuropejskiego i subkontynentalnego (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) (9170),
- pomorskiego kwaśnego lasu brzoza - dębowego (*Betulo-Quercetum*) (9190),
- łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) (91E0).

Wartością przyrodniczą tego obszaru są zatem dobrze zachowane typy siedlisk (w tym 10 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG), szczególnie ważne są priorytetowe zbiorowiska łągów oraz jeziora eutroficzne z charakterystyczną roślinnością. Powierzchnia obszaru wynosi 23 431,11 ha. Obszar ten jest także ważny dla fauny związanej z siedliskami wodno - błotnymi. Stwierdzono tu 5 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Teren ten stanowi jedną z większych kolonii nocka dużego w Wielkopolsce. Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków. Wśród ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG znajdują się: bąk zwyczajny (*Botaurus stellaris*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), trzmielojad zwyczajny (*Pernis apivorus*), kania czarna (*Milvus migrans*), kania ruda (*Milvus milvus*), bielik zwyczajny (*Haliaeetus albicilla*), błotniak stawowy (*Circus aeruginosus*), orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*), derkacz (*Crex crex*), żuraw (*Grus grus*), zimorodek zwyczajny (*Alcedo*

atthis), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), lerka (*Lullula arborea*), jarzębatka (*Sylvia nisoria*). Ponadto regularnie występującymi ptakami migrującymi nie wymienionymi w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG na tym obszarze są: perkoz dwuczuby (*Podiceps cristatus*), krzyżówka (*Anas platyrhynchos*), głowienka (*Aythya ferina*), czernica (*Aythya fuligula*), gągoł (*Bucephala clangula*), nurogęś (*Mergus merganser*), łyska (*Fulica atra*).

Na omawianych siedliskach bytuje także inna fauna niż ptaki. Są to m.in. ssaki (wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG): nocek duży (*Myotis myotis*), bóbr europejski (*Castor fiber*), wydra (*Lutra lutra*). Wśród płazów zinwentaryzowano kumaka (*Bombina bombina*). Gatunkiem ryb jest np. koza pospolita (*Cobitis taenia*). Innymi zinwentaryzowanymi zwierzętami na tym obszarze, które nie są wymienione w Załącznikach do Dyrektyw są: ropucha zielona (*Bufo viridis*), rzekotka drzewna (*Hyla arborea*), grzebiuszka ziemna (*Pelobates fuscus*), zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*). Cennymi roślinami natomiast są: buławnik czerwony (*Cephalanthera rubra*), kukułka szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*), rosziczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*), kruszczyk błotny (*Epipactis palustris*), pełnik europejski (*Trollius europaeus*).

Ostoja Przemęcka PLH 300041 (ostoja siedliskowa)

Obszar ten stanowi jeden z przykładów krajobrazów polodowcowych południowo - zachodniej Polski, z typowymi formami ukształtowania terenu. Powierzchnia ostoi wynosi 4 396,48 ha. W części północnej i wschodniej ostoi dominują jeziora w krajobrazie lasów gospodarczych. Środkowo - południowa część obszaru jest silnie zagospodarowana rolniczo, z gęstą siecią osadniczą. Stosunki wodne obszaru reguluje głównie systemem śluz i kanałów związanych z kanałem Obry. Ostoja chroni 12 jezior zróżnicowanych pod względem troficznym (głównie eutroficznych) oraz z uwagi na zaawansowanie w procesie wypłykania i zarastania. W granicach ostoi ważnymi siedliskami są także kwaśne dąbrowy (południowo - wschodnia część ostoi), a także lasy łąkowe, grądy i ekstensywnie użytkowane łąki.

Uszczegóławiając zinwentaryzowane siedliska na tym terenie NATURA 2000 (wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG) należy wymienić:

- wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (2330),
- twardowodne oligo - i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea* (3140),
- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (3150),
- naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne (3160),
- zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) (6410),
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) (6510),
- torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) (7110),
- torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji (7120),
- torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea*) (7140),
- obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion* (7150),
- torfowiska nakredowe (*Cladietum marisci*, *Caricetum buxbaumii*, *Schoenetum nigricantis*) (7210),

- górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk (7230),
- kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagenion*) (9110),
- grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) (9170),
- pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (*Betulo-Quercetum*) (9190),
- bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino*) (91D0),
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*) (91E0).

Największe powierzchnie zajmują kwaśne dąbrowy (doskonale wykształcone, stanowią równocześnie siedliska jelonka rogacza) oraz jeziora eutroficzne. Do szczególnie cennych, mimo niewielkiej powierzchni, należą mechowiska (7230) ze stanowiskami *Epipactis palustris*. Pozostała część obszaru zajęta jest przez cenne zespoły łąk wilgotnych, turzycowisk i trzcinowisk, które nie są siedliskami Natura 2000, jednak ich wartość przyrodnicza (szczególnie łąk wilgotnych) jest równa, lub nawet wyższa siedliskom z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Ze świeżymi łąkami użytkowanymi ekstensywnie i łąkami trzęślicowymi związana jest obecnością licznej populacji czerwończyka nieparka (gatunku z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG). Ostoja chroni również jeziora ramienicowe. W ekosystemach wodnych odnotowano aż 12 gatunków zagrożonych ramienic, 3 z nich podlegają ochronie prawnej. Na szczególną uwagę zasługuje występowanie licznych populacji *Chara filiformis* i *Nitella opaca* - gatunków bardzo rzadko notowanych w Polsce.

Z gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG wyróżnia się bielika zwyczajnego (*Haliaeetus albicilla*). Z ssaków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG wyróżnia się: mopka (*Barbastella barbastellus*), bobra europejskiego (*Castor fiber*) oraz wydrę (*Lutra lutra*). Z płazów wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG wyróżnia się kumaka nizinnego (*Bombina bombina*). Z gatunków ryb wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG wyróżnia się: różankę (*Rhodeus sericeus amarus*) oraz *Cobitis tae*. Wyróżnia się także na tym obszarze bezkręgowce wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG: czerwończyka nieparka (*Lycaena dispar*), jelonka rogacza (*Lucanus cervus*) oraz pachnicę dębową (*Osmoderma eremita*). Innymi ważnymi gatunkami zwierząt są: ropucha szara (*Bufo bufo*), żaba moczarowa (*Rana arvalis*), żaba jeziorkowa (*Rana lessonae*), jaszczurka żyworodna (*Lacerta vivipara*), zaskroniec zwyczajny (*Natrix natrix*), sielawa (*Coregonus albula*), biegacz gładki (*Carabus glabratus*), biegacz ogrodowy (*Carabus hortensis*), biegacz fioletowy (*Carabus violaceus*) oraz modraszek bagniczek (*Plebeius optilete*).

Na terenie ostoji zinwentaryzowano również różne gatunki roślin. Z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG będzie to: seler błotny (*Apium repens*), a z pozostałych gatunków: kopytnik pospolity (*Asarum europaeum*), próchniczek bagienny (*Aulacomnium palustre*), włosienicznik wodny (*Batrachium aquatile*), mokradłoszka zaostrowana (*Calliergonella cuspidata*), dzwonek (*Campanula bononiensis*), turzyca bagienna (*Carex limosa*), centuria pospolita (*Centaurium erythraea*), buławnik czerwony (*Cephalanthera rubra*), ramienica szorstka (*Chara aspera*), ramienica przeciwstawna (*Chara contraria*), ramienica krucha (*Chara globularis*), ramienica kosmata (*Chara hispida*), ramienica omszona (*Chara tomentosa*), ramienica pospolita (*Chara vulgaris*), pomocnik baldaszkowy (*Chimaphila umbellata*), kłoc wiechowata (*Cladium mariscus*), konwalia majowa (*Convallaria majalis*), kukułka krwista (*Dactylorhiza incarnata*), wawrzynek wilczyłyko (*Daphne*

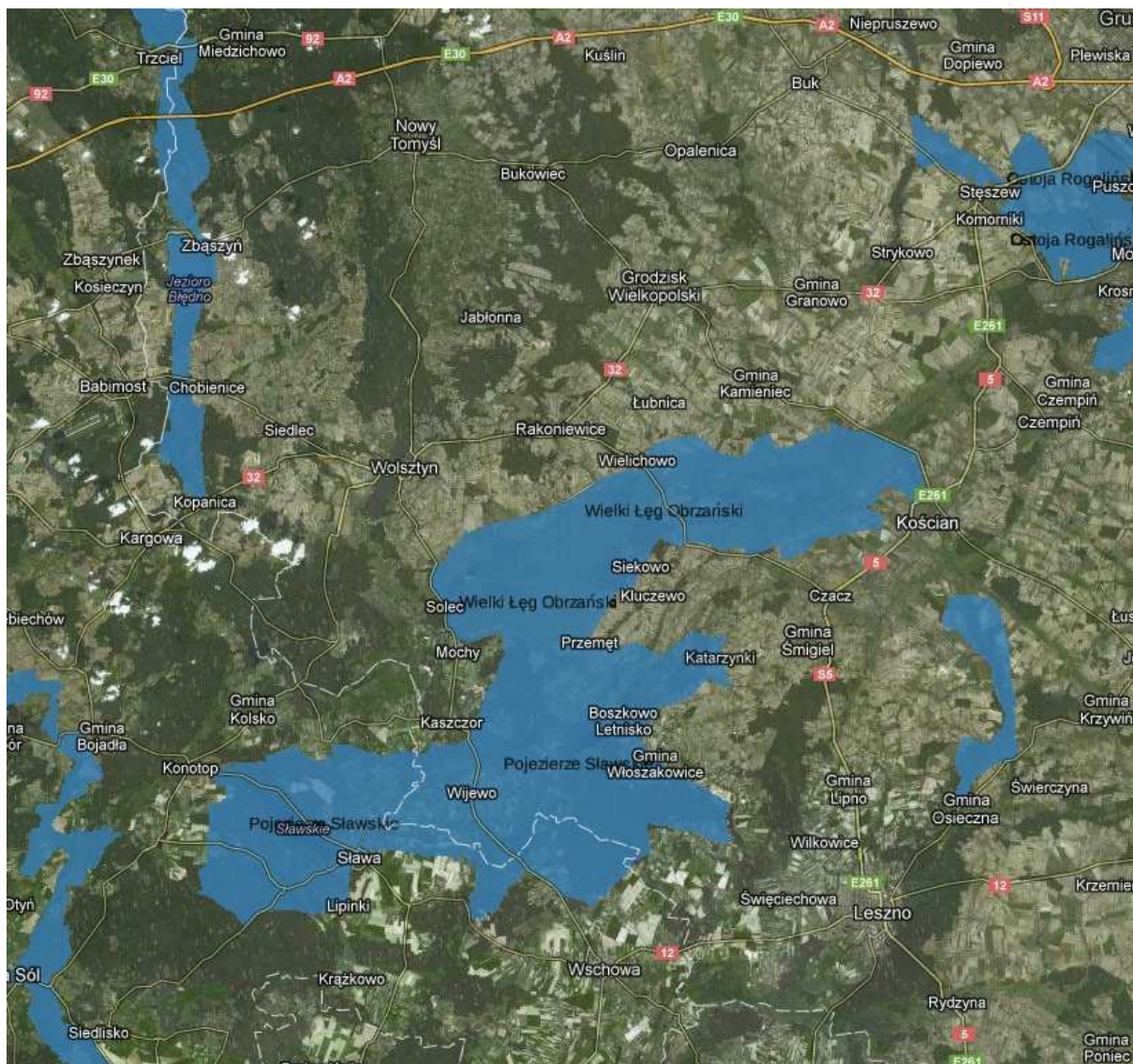
mezereum), widlicz spłaszczony (*Diphasiastrum complanatum*), rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*), kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*), kruszczyk błotny (*Epipactis palustris*), kruszyna pospolita (*Frangula alnus*), goryczka wąskolistna (*Gentiana pneumonanthe*), goryczuszka (*Gentianella uliginosa*), bluszcz pospolity (*Hedera helix*), kocanki piaskowe (*Helichrysum arenarium*), przyłasczka pospolita (*Hepatica nobilis*), turówka wonna (*Hierochloe odorata*), kosaciec syberyjski (*Iris sibirica*), groszek błotny (*Lathyrus palustris*), bagno zwyczajne (*Ledum palustre*), lilia złotogłów (*Lilium martagon*), listera jajowata (*Listera ovata*), wiciokrzew pomorski (*Lonicera periclymenum*), widłak goździsty (*Lycopodium clavatum*), bobek trójlistkowy (*Menyanthes trifoliata*), rukiew wodna (*Nasturtium officinale*), gnieźnik leśny (*Neottia nidus-avis*), krynicznik (*Nitella flexilis*), *Nitella opaca*, grążel żółty (*Nuphar lutea*), grzybień biały (*Nymphaea alba*), płonnik pospolity (*Polytrichum commune*), pierwiosnek lekarski (*Primula veris*), przygiętka biała (*Rhynchospora alba*), porzeczką czarna (*Ribes nigrum*), bagnica torfowa (*Scheuchzeria palustris*), marzyca ruda (*Schoenus ferrugineus*), torfowiec ostrolistny (*Sphagnum capillifolium*), torfowiec spiczastolistny (*Sphagnum cuspidatum*), torfowiec kończysty (*Sphagnum fallax*), torfowiec *Sphagnum fimbriatum*, torfowiec *Sphagnum flexuosum*, torfowiec magellański (*Sphagnum magellanicum*), torfowiec błotny (*Sphagnum palustre*), torfowiec nastroszony (*Sphagnum squarrosum*), pływacz średni (*Utricularia intermedia*), pływacz drobny (*Utricularia minor*), pływacz zwyczajny (*Utricularia vulgaris*), kalina koralowa (*Viburnum opulus*) oraz zamętnica (*Zannichellia palustris*).

Barłóżnia Wolsztyńska PLH 300028 (ostoja siedliskowa)

Ostoja obejmuje podmokłą, zatorfioną nieckę otoczoną lasami sosnowymi. Obszar zajmuje niewielką powierzchnię – 22,02 ha. Na terenie ostoi znajdują się 2 niewielkie zbiorniki wodne oraz bezodpływowe rowy. Zbiorniki powstały w wyniku dawnej eksploatacji złóż torfowych. Siedliskami wymienionymi w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG zinwentaryzowanymi na tym obszarze są:

- naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne (3160),
- torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji (7120).

Na terenie tym nie zinwentaryzowano wielu ważnych gatunków zwierząt. Obszar ten nie stanowi bardzo ważnej w skali Polski ostoi strzebli błotnej (*Phoxinus phoxinus*), czyli gatunku ryby wymienionego w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jednak ze względu na jego silną izolację oraz fakt, że jest on najbardziej na zachód wysuniętym stanowiskiem tego gatunku w Europie wymaga on pilnego zabezpieczenia i ochrony. Gatunkiem płaza wymienionego w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, a występującego na tym terenie jest traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*).

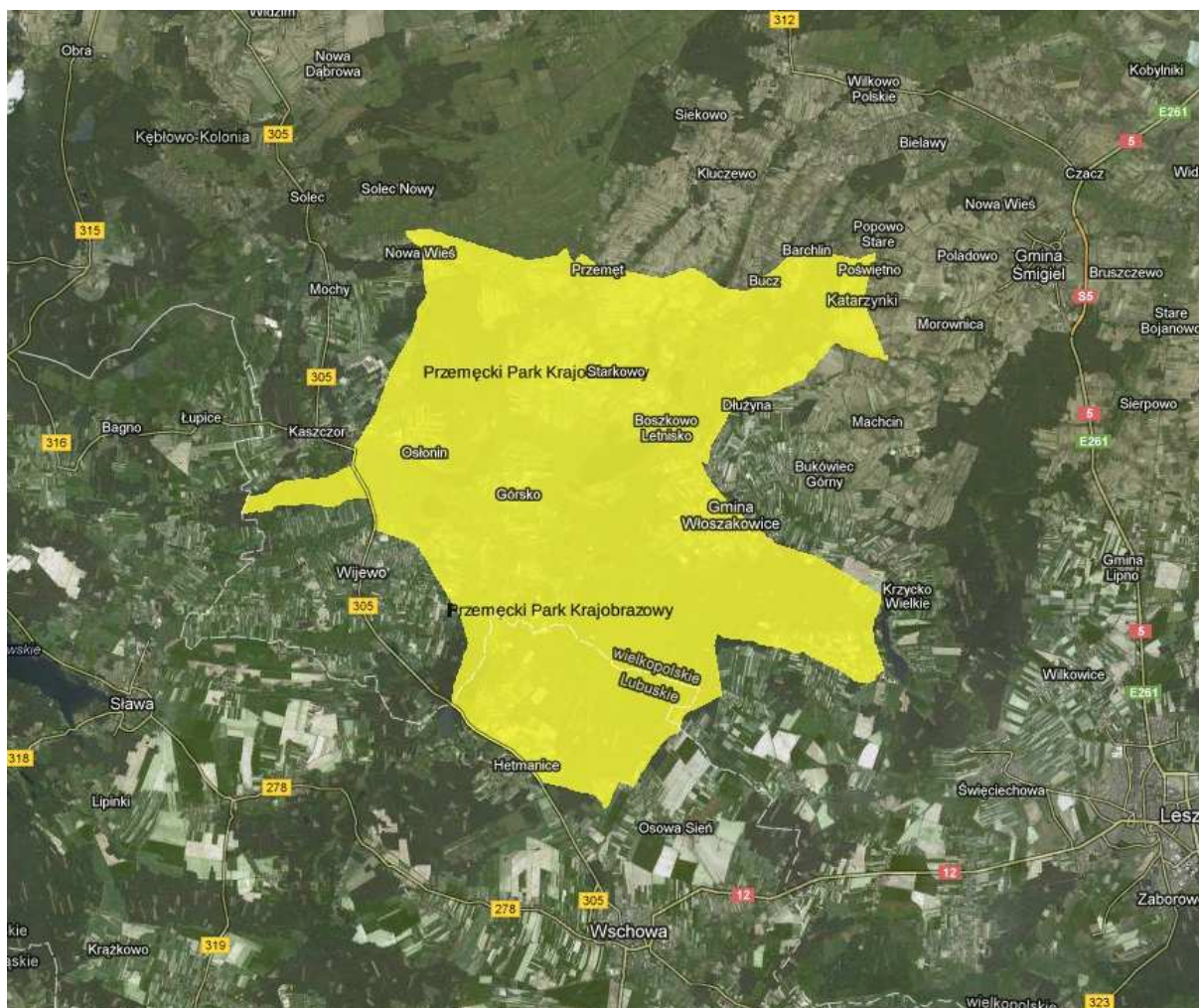
Ryc. 22. Zasięg obszarów NATURA 2000

Źródło: ekoportal.gov.pl, ekomapa

w sprawie Przemęckiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2008 r., Nr 14, poz. 341).

Na obszarze parku znajdują się 3 rezerваты przyrody: „Jezioro Trzebidzkie”, „Torfowisko nad Jeziorem Świętym” oraz „Wyspa Konwaliowa”.

Dla Przemęckiego Parku opracowany został projekt planu ochrony Przemęckiego Parku Krajobrazowego.

Ryc. 24. Zasięg Przemęckiego Parku Krajobrazowego

Źródło: ekoportal.gov.pl, ekomapa

3.9.2.3. Rezerwat przyrody

Na terenie Powiatu znajdują się następujące rezerваты przyrody:

1. **„Wyspa Konwaliowa”** – krajobrazowy rezerwat przyrody utworzony w 1957 r. położony na Jeziorze Radomierskim, zajmuje powierzchnię ok. 24,90 ha. Na zalesionej wyspie w drzewostanie dominują dęby bezszypułkowe w wieku ok. 150 lat, z domieszką sosny. Występują tu także rośliny rzadkie i chronione, w tym także występująca konwalia majowa w formie zwanej różowa, prócz tego kokoryczka wonna, lilia złotogłów i buławnik czerwony. Inne osobliwości florystyczne to: ciemiężyk białokwiatowy, groszek czerniejący, koniczyna dwukłosa, czyścica storzyszek i dziurawiec skąpolistny. Na wyspie gnieździ się wiele interesujących i rzadkich gatunków ptaków: kania czarna i kania rdzawa, czapla siwa, kilka

gatunków dzięciołów (np. czarny i zielony), szpak i gołąb siniak (pobyt na wyspie możliwy jest po uzyskaniu zgody Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody). Dla rezerwatu obowiązuje plan ochrony przyjęty Rozporządzeniem Nr 2/07 Woj. Wlkp. z dnia 10.01.2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Wyspa Konwaliowa” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 4, poz. 60). Obowiązującymi aktami prawnymi dla tego rezerwatu są:

- Zarządzenie Nr 1/12 RDOŚ w Poznaniu z dnia 17.04.2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Wyspa Konwaliowa” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r., poz. 2021),
 - Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 30.10.1957 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1957 r. Nr 96, poz. 560),
 - Obwieszczenie Woj. Wielkopolskiego z dnia 04.10.2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31.12.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2001 r. Nr 123, poz. 2401).
2. **„Torfowisko nad Jeziorem Świętym”** (koło Olejnicy) – rezerwat ścisły torfowiskowy o powierzchni 6,84 ha, obejmujący jezioro otoczone piaszczystymi wałami wydm porośniętych borem sosnowym. Rezerwat stanowi torfowisko przejściowe z charakterystyczną dla niego roślinnością. Do najciekawszych roślin rosnących w rezerwacie należą: rosiczka okrągłolistna, żurawina błotna, bobrek trójlistkowy, bagnica torfowa, modrzewnica zwyczajna, tojeść bukietowa, siedmiopalecznik błotny i bagno zwyczajne. Dla rezerwatu nie sporządzono do tej pory planu ochrony. Obowiązującymi aktami prawnymi dla rezerwatu są:
- Zarządzenie Nr 38/11 RDOŚ w Poznaniu z dnia 01.09.2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Torfowisko nad Jeziorem Świętym” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2011 r. Nr 274 poz. 4385),
 - Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 05.05. 1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1959 r. Nr 50, poz. 229),
 - Obwieszczenie Woj. Wielkopolskiego z dnia 04.10.2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31.12.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2001 r. Nr 123, poz. 2401),
3. **„Jezioro Trzebidzkie”** (niedaleko Bucza) – rezerwat faunistyczny, który wraz z przyległymi trzcinowiskami i lasami stanowi rezerwat ornitologiczny utworzony w roku 2000, o powierzchni 90,71 ha. Położony jest między miejscowościami Trzebidza, Charbielin i Dębina, na południowy - wschód od miejscowości Bucz. Stanowi miejsce zasiedleń dla wielu rzadkich okazów ptaków wodnych i lądowych, chronionych i rzadko występujących w Polsce. Należą do nich: gęsi gęgawy, żurawie, błotniaki zbożowe, wiele odmian dzikich kaczek. Poza tym na bagnach przy jeziorze osiedlono bobry europejskie. Rezerwat nie posiada jeszcze opracowanego planu ochrony. Obowiązującymi aktami prawnymi dla tego rezerwatu są:
- Zarządzenie Nr 19/11 RDOŚ w Poznaniu z dnia 12.04.2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Jezioro Trzebidzkie” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2011 r. Nr 162, poz. 2650),
 - Rozporządzenie Nr 33/2001 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 01.10.2001 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 123, poz. 2371), poprzedzone rozporządzeniem Wojewody Wielkopolskiego Nr 7/2000 z dnia 16.06.2000 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 44, poz. 512),

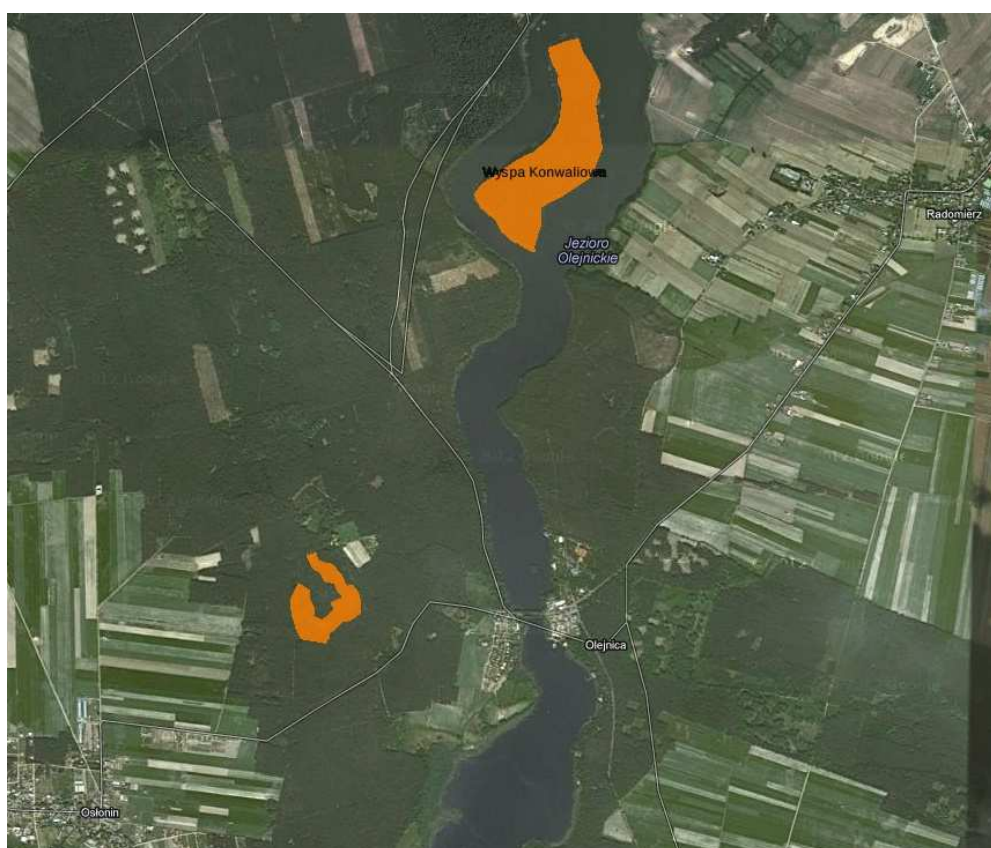

Ryc. 25. Zasięg terytorialny Rezerwatu Wyspa na Jeziorze Chobienickim
Źródło: ekoportal.gov.pl, ekomapa

Ryc. 26. Lokalizacja rezerwatu Bagno Chorzemińskie
Źródło: ekoportal.gov.pl, ekomapa

4. **„Wyspa na Jeziorze Chobienickim”** – rezerwat faunistyczny utworzony w 1959 r., o powierzchni 26,3 ha. Na wyspie znajduje się kolonia lęgowa czapli siwej. Spotykany jest tu kozioróg dębosz. Wyspa porośnięta jest aż 26 gatunkami drzew z przewagą sosny. Dla tego rezerwatu również nie ma opracowanej do tej pory dokumentacji planu ochrony. Obowiązującymi aktami prawnymi ustanawiającymi rezerwat są:
- Zarządzenie Nr 2/12 RDOŚ w Poznaniu z dnia 17.04.2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Wyspa na Jeziorze Chobienickim” (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2012 r., poz. 2022),
 - Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 02.07.1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1959 r. Nr 80, poz. 421),
 - Obwieszczenie Woj. Wielkopolskiego z dnia 04.10.2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31.12.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2001 r. Nr 123, poz. 2401).

Ryc. 27. Lokalizacja rezerwatów Wyspa Konwaliowa i Torfowisko nad Jeziorem Świętym

Źródło: ekoportal.gov.pl, ekomapa

5. **„Bagno Chorzeмиńskie”** to ścisły rezerwat torfowiskowy utworzony w 1959 r. Obejmuje 3,79 ha torfowiska przejściowego, położonego w bezodpływowej niecce otoczonej suchymi sosnowymi borami. Porasta go karłowaty i rzadki drzewostan: brzozy i sosnowy. Na obrzeżach występuje olsza czarna i pojedyncze świerki. W runie oprócz torfowców spotkać można welniankę pochwowatą, kilka gatunków turzyc, bagno zwyczajne, żurawinę błotną, bagnicę torfową. Dla tego rezerwatu nie ma jeszcze opracowanego planu ochrony. Obowiązującymi aktami prawnymi dla tego rezerwatu są:

- Zarządzenie Nr 1/10 RDOŚ w Poznaniu z dnia 25.01.2010 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Bagno Chorzemińskie” (Dz. Urz. Woj. Wlkp z 2010 r. Nr 64, poz. 1359),
- Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 05.05.1959 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (M. P. z 1959 r. Nr 50, poz. 227),
- Obwieszczenie Woj. Wielkopolskiego z dnia 04.10.2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31.12.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2001 r. Nr 123, poz. 2401).

Ryc. 28. Lokalizacja rezerwatu Jezioro Trzebidzkie

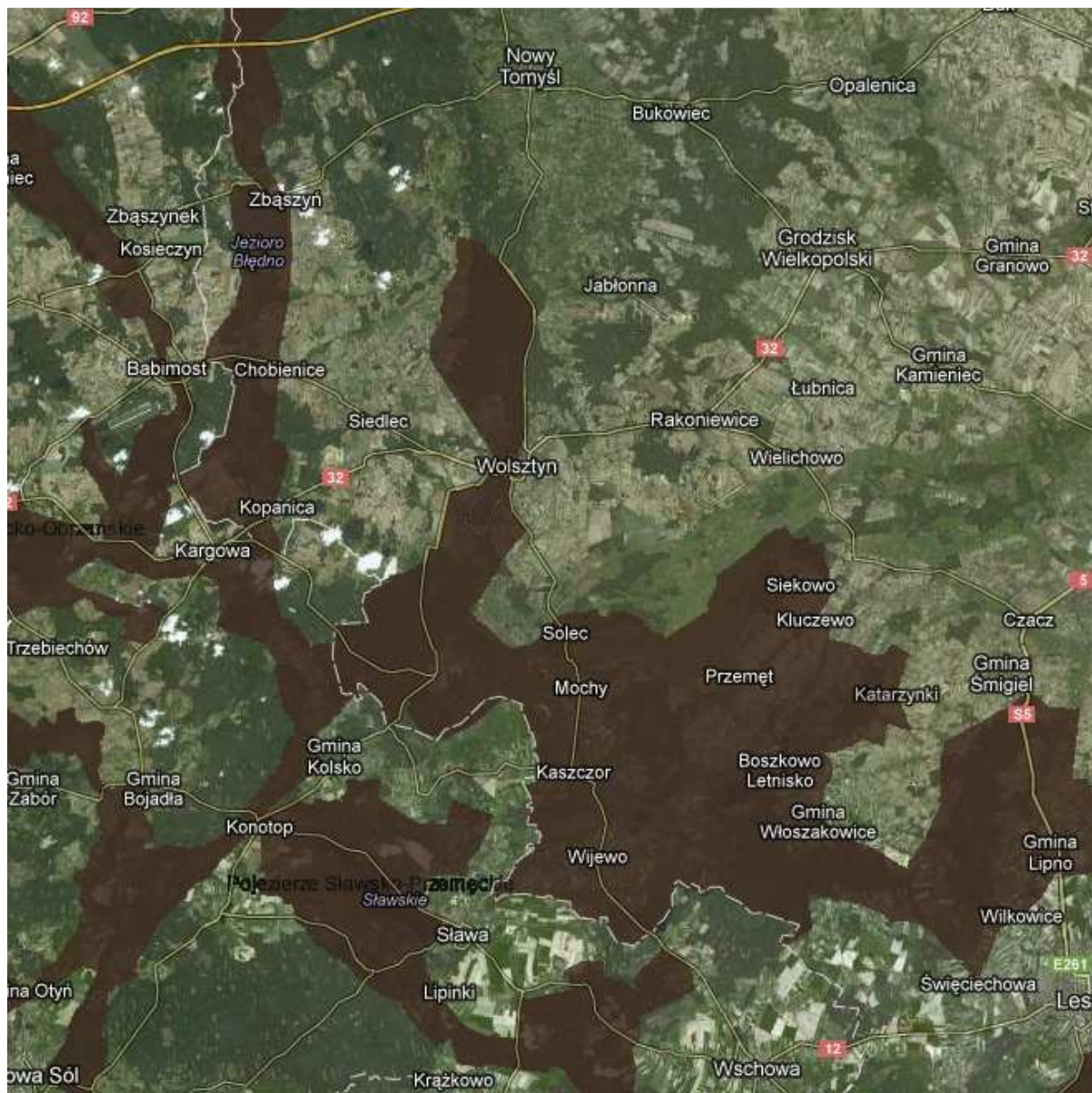
Źródło: ekoportal.gov.pl, ekomapa

3.9.2.4. Obszary chronionego krajobrazu

System obszarów chronionych na terenie Powiatu uzupełniają obszary chronionego krajobrazu. Pierwszy z nich to obszar pod nazwą „Przemęcko - Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice” (wyznaczony rozporządzeniem Nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dn. 01.08.1992 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa leszczyńskiego dotyczącego obszaru chronionego krajobrazu „Przemęcko-Wschowski i kompleks leśny Włoszakowice). Zajmuje on powierzchnię 41 225 ha.

Ponadto na terenie Powiatu Wolsztyńskiego znajduje się inny obszar chronionego krajobrazu: „Pojezierze Sławskie, Pradolina Obry i Rynna Zbąszyńska”. Obszar ten zajmuje powierzchnię 41 700 ha. Został on wyznaczony uchwałą nr VII/49/85 Wojewódzkiej Rady narodowej w Zielonej Górze z dnia 21.06.1985 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu na terenie województwa zielonogórskiego (Dz. Urz. Woj. Zielonogórskiego nr 7, poz. 188). Następnie Wojewoda Zielonogórski wydał rozporządzenie Nr 6 z dnia 10.07.1996 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zielonogórskiego Nr 12, poz. 117), które zostało zmienione rozporządzeniem:

Rozporządzenie nr 10 Wojewody Zielonogórskiego z dnia 10.07.1998 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu.

Ryc. 29. Zasięg obszarów chronionego krajobrazu na terenie Powiatu i okolic
Źródło: ekoportal.gov.pl, ekomapa

3.9.2.5. Użytki ekologiczne

Użytki ekologiczne są to niewielkie obszarowo, lecz zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej.

Przedmiotem takiej ochrony na terenie Powiatu jest pięć użytków ekologicznych o łącznej powierzchni 32 ha.

Cel ochrony to zachowanie cennych pod względem przyrodniczym obiektów, takich jak naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, płaty nieużytkowanej roślinności, stanowiska chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub sezonowego przebywania.

Na terenie gminy Wolsztyn ustanowiono sześć użytków ekologicznych rozporządzeniem Nr 14 Wojewody Zielonogórskiego z dn. 20.11.1997 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny (Dz. Urz. Woj. Zielonogórskiego Nr 19, poz. 185) oraz uchwałą Rady Miejskiej w Wolsztynie Nr XL/393/98 z dn. 21.05.1998 r. Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 07.12.2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. 2011 r. Nr 3, poz. 21) akty prawa ustanawiające te użytki ekologiczne utraciły moc prawną. Tym samym ustanowione użytki nie funkcjonują w obrocie prawnym jako formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. W celu ochrony tych obszarów, Rada Miejska w Wolsztynie powinna ponownie w drodze uchwały ustanowić użytki ekologiczne. Obszarami tymi są:

- „Torfowisko” – kompleks łąk kośnych, nieużytków, zadrzewień i szuwarów położonych w obrębie kanałów Środkowego Obry i Wroniawskiego o pow. 61,59 ha, powołanych dla ochrony miejsc lęgowania żurawia.
- „Rozlewisko przy Dojcy” – położone na terenie Nadleśnictwa Wolsztyn, Leśnictwa Nowe Tłoki, występują tu: pijawka lekarska, płazy i gady oraz rośliny objęte ochroną.
- „Żurawie bagno” – położone na terenie Leśnictwa Zacisze, na obszarze tym występuje m.in. bagno zwyczajne, chronione gady i płazy.
- „Karasiowy stawek” - bagno położone na terenie Leśnictwa Zacisze, rośnie tutaj m.in. rosiczka okrągłolistna oraz gniazduje jedna para żurawi.
- „Grzęzawisko Wilczewskie” – bagno położone na terenie Leśnictwa Marianice, występuje m.in. rosiczka okrągło listna i bagno zwyczajne.
- „Kobyle Błoto” – bagno położone na terenie Leśnictwa Nowe Tłoki, z roślin występują grzebień białe i grążele żółte.

Na terenie gminy Siedlec występują cztery użytki ekologiczne (uchwała Rady Gminy Siedlec Nr XXXII/238/06 z dn. 31.01.2006 r. w sprawie uznania gruntów za użytki ekologiczne, Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego Nr 28, poz. 719 z 2006 r.):

- „Wyspa na Jeziorze Chobienickim” - o powierzchni 4,43 ha, występuje olsza i wierzba w wieku ok. 50 lat oraz pojedyncze okazy dębów w wieku ok. 120 lat. Wyspy są miejscem lęgów ptaków wodnych i śpiewających.
- „Mieśniki” - o pow. 4,24 ha położony w Leśnictwie Wąchabno,
- „Bagno Małe Liny” – o pow. 4,52 ha położone na terenie Leśnictwa Linie, występuje tu bobrek trójlistkowy, a wśród roślinności o liściach pływających osoka aloesowa.
- „Żurawie błota” - położone na terenie Leśnictwa Chobienice, o pow. 5,12 ha.

3.9.2.6. Pomniki przyrody

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i неповtarzalnymi cechami.

Na terenie Powiatu znajdują się 84 pomniki przyrody, w tym:

- 40 pomników przyrody w Gminie Przemęt,
- 26 pomników przyrody w Gminie Wolsztyn,
- 18 pomników przyrody w Gminie Siedlec.

Pomniki przyrody to nie tylko drzewa, ale również gład narzutowy.

3.9.3. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.

Tabela 35. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – ustanowienie na obszarach o największej wartości przyrodniczej form ochrony przyrody, – objęcie części analizowanej jednostki formami powierzchniowymi ochrony przyrody, – formy ochrony przyrody związane z zasobami wodnymi i siedliskami lądowymi, – dobry stan zdrowotny lasów, – skuteczny system wykrywania pożarów lasów przez nadleśnictwa, – bieżące wykonywanie zabiegów zwalczających i ograniczających organizmy szkodliwe oraz zabiegów ochronnych na uprawach leśnych przeciw jeleniowatym i dzikom 	<ul style="list-style-type: none"> – teren zurbanizowany, zaludniony i przekształcony antropogenicznie zwłaszcza wokół Wolsztyna, – fragmentacja siedlisk; – brak aktualnej, specjalistycznej inwentaryzacji przyrodniczej, – brak planów ochrony dla wszystkich form ochrony przyrody, które tego wymagają, – możliwość zniszczenia siedlisk nietoperzy podczas modernizacji zabudowań, – spontaniczna sukcesja roślinna, zwiększanie się udziału gatunków synantropijnych, – zagrożenia biotyczne i abiotyczne lasów (gryzonie, chrząszcz drukarz, pędrak chrabąszcz, pożary, wiatrołomy, choroby grzybowe sosny - osutka), – zmniejszająca się ilość pomników przyrody.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód, – właściwa pielęgnacja szaty roślinnej, wzbogacanie gleb środkami glebotwórczymi (kompost), – przebudowa drzewostanów w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi, – zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, wód, – eutrofizacja siedlisk, – penetracja turystyczna wpływająca na częstotliwość występowania pożarów lasów oraz zakłócanie ciszy na terenach rezerwatów przyrody, – wypalanie traw, – brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu fauny i flory, – występowanie chorób i szkodników lasów - wysokie zagrożenie lasów przez szkodniki owadzie.

Źródło: opracowanie własne

3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska mianem poważnej awarii określa się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

W przypadku wystąpienia awarii Powiat oraz inne organy administracji mają obowiązek zabezpieczenia środowiska przed awariami. Główne obowiązki administracyjne ciążyą na władzach wojewódzkich i straży pożarnej.

Zagrożenie w postaci wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w powiecie jest niskie, gdyż nie działają tu zakłady objęte szczególnym nadzorem prewencyjnym, czyli zakłady dużego czy zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

Innym typem zagrożeń na terenie Powiatu są zagrożenia pochodzące z komunikacji. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Biorąc pod uwagę wymienione czynniki, za potencjalne źródło awarii można zatem uznać również ciągi komunikacyjne oraz stacje paliw jako miejsca wypadków drogowych i zagrożeń produktami ropopochodnymi dla gleb i wód.

Przez teren Powiatu przebiegają ponadto gazociągi wysokiego ciśnienia, które w razie awarii lub innych nieprzewidzianych zdarzeń mogą stać się potencjalnymi źródłami zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego. Obecność na terenie analizowanej jednostki gazociągów stwarza także zagrożenie pożarowe, a nawet wybuchowe. Ryzyko wystąpienia tego typu zagrożenia określa się również jako prawdopodobne. Względem istniejącej sieci należy zachować obowiązujące odległości podstawowe lokalizacji obiektów terenowych. Przebieg sieci zobrazowano na kolejnej rycinie.

Ryc. 30. Przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia
Źródło: OGP Gaz System

3.10.1. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 36. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	<ul style="list-style-type: none"> – aktualne procedury kryzysowe opracowywane przez Straż Pożarną i Starostwo Powiatowe, – brak zakładów ZDR i ZZR na terenie Powiatu. 	<ul style="list-style-type: none"> – znaczne natężenie ruchu tranzytowego (samochodowego i kolejowego), – podmioty narażone na wystąpienie awarii (stacje benzynowe), – gazociągi wysokiego ciśnienia.

Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	– opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.	– możliwość powstania zakładów ZDR i ZZR ze względu na gospodarczy rozwój Powiatu.

Źródło: opracowanie własne

IV. ZAŁOŻENIE PROGRAMOWE

Realizując lokalną politykę ochrony środowiska niniejszy program ochrony środowiska, a w nim harmonogram realizacyjny, sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych i rozwoju), wynikających z ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383 ze zm.).

W każdym z tych dokumentów znajduje się szereg zapisów, które były bazą dla potrzeb opracowania celów oraz kierunków działań niniejszego Programu.

Wiele z zaproponowanych zadań w założeniu powinno być realizowanych przez jednostki samorządowe, rzadko kiedy przez Powiat (w swoich kompetencjach nie posiada wiele możliwości inwestycyjnych, organizacyjnych, czy też administracyjnych mogących mieć bezpośredni wpływ na stan środowiska i jego poprawę) lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Powiat Wolsztyński będzie w nich często pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie bezpośrednio współdziałać, jedynie w konkretnych zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

4.1. DOKUMENTY MIĘDZYNARODOWE

Punktem wyjścia dla rozważań zgodności założeń POŚ z innymi dokumentami jest omówienie dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym do realizacji, których Polska jest zobowiązana. W 1992 roku opracowany został jeden z najważniejszych dokumentów, związanych ze zrównoważonym rozwojem tzw. „**Agenda 21**” - **Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego**. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na *konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju*.

Kolejnym najbardziej rozpowszechnionym dokumentem międzynarodowym, który narzuca Polsce działania w zakresie ochrony środowiska jest **Protokół z Kioto** w sprawie zmian klimatu. Stanowi znaczny postęp *w zakresie walki z globalnym ociepleniem, ponieważ zawiera cele wiążące i ilościowe, związane z ograniczeniem i redukcją emisji gazów cieplarnianych*.

Obecnie priorytetowe dla Polski jest dostosowanie swoich działań do polityki Unii Europejskiej. Główne założenia polityki Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego określone są w **Traktacie Ustanawiającym WE w Tytule XIX - Środowisko Naturalne**. Jego realizacja powinna się przyczynić do *zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty - ale również do ochrony zdrowia ludzkiego*.

Kolejnym ważnym dokumentem, wyznaczającym ramy realizacji polityki wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest **Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska**. W chwili obecnej obowiązuje już 7 Program, który określa działania polityki UE w dziedzinie ochrony środowiska i polityki klimatycznej na najbliższe siedem lat (od roku 2013). Określa on następujące cele priorytetowe:

- *ochrona, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,*
- *przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,*
- *ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu,*
- *maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu,*
- *zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast,*
- *lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.*

Jednym z kluczowych elementów programu jest także *adaptacja do zmian klimatu*, powiązana z wieloma innymi aspektami środowiskowymi, takimi jak *ochrona gleby, zrównoważone środowisko miejskie, zrównoważona ochrona wód i środowiska morskiego*.

Program ochrony środowiska to dokument, który powinien opierać się także na strategicznych dokumentach programujących nie tylko działania w zakresie stricte ochrony środowiska, ale również szeroko rozumianego rozwoju społeczno-gospodarczego. Tym samym kolejnym unijnym dokumentem mającym znaczenie dla rozwoju państw członkowskich jest unijna strategia wzrostu na okres od 2010 do 2020 r., **Europa 2020**. Strategia ta ma pomóc skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej inteligentny, zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu. Działania podejmowane są w ramach 5 obszarów:

- *zatrudnienie,*
- *badania i rozwój,*
- *zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii,*
- *edukacja,*
- *walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.*

4.2. DOKUMENTY KRAJOWE

W dalszej części zostały przytoczone najważniejsze strategiczne dokumenty krajowe, które wytyczają drogę do zrównoważonego rozwoju.

Długookresowa **Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”** – jest to dokument powstały na bazie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Głównym celem dokumentu Polska 2030 jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. Projekt kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: konkurencyjności

i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa. Strategia proponuje kierunki inwestycji przeprowadzonych do 2030 roku, które są podporządkowane schematowi trzech strategicznych obszarów, w skład których wchodzi: **konkurencyjność i innowacyjność gospodarki, równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywność i sprawność państwa.**

Z kolei **średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020** to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski. Strategia proponuje podejście dwukierunkowe, polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. Dokument wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju:

- konkurencyjna gospodarka,
- spójność społeczna i terytorialna,
- sprawne i efektywne państwo.

Wdrożenie **Strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”** przyczyni się do rozwoju nowoczesnego, przyjaznego środowiska sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne. Głównym celem Strategii jest stworzenie warunków dla rozwoju konkurencyjnego i efektywnego sektora energetycznego przy jednoczesnym poszanowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i dbałości o środowisko naturalne. Wśród ważnych wyzwań, które stoją przed sektorem energetycznym wymienione zostały m.in. *zmniejszenie energochłonności polskiej gospodarki poprzez modernizację energetyki i ciepłownictwa, dywersyfikację struktury wytwarzania energii poprzez wdrożenie i rozwijanie energetyki jądrowej oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.* Strategia za kluczowe dla rozwoju polskiej gospodarki i sektora energetycznego uznaje *stymulowanie „zielonego” wzrostu gospodarczego poprzez wyeliminowanie barier prawnych i administracyjnych, wykorzystanie innowacyjnych i przyjaznych środowisku technologii w rozwoju sektora energetycznego oraz konsekwentne i ustawiczne prowadzenie działań zwiększających konkurencję na rynku energetycznym.*

Z kolei **Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”** ma na celu stworzenie wysoce konkurencyjnej gospodarki (innowacyjnej i efektywnej) opartej na wiedzy i współpracy. Cel główny będzie realizowany w oparciu o cztery cele szczegółowe:

- dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,
- stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy,
- wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,
- wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Rozwój transportu jest jednym z podstawowych środków do osiągnięcia celów rozwojowych zakładanych zarówno na poziomie Unii Europejskiej, jak i poziomie krajowym. Przyjęcie **Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku** (z perspektywą do 2030 roku) zobowiązało Polskę do realizacji ambitnych celów określonych na poziomie UE, w tym celów w zakresie energii i klimatu oraz celów w zakresie transportu (np. *stworzenie inteligentnej,*

zmodernizowanej i w pełni wzajemnie połączonej infrastruktury transportowej, zapewnienie skoordynowanej realizacji projektów infrastrukturalnych w ramach sieci bazowej TEN-T, koncentracja na transporcie w miastach, które są źródłem zagęszczenia ruchu i emisji).

Głównym celem opracowania **Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020** jest określenie kluczowych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa, a tym samym właściwe adresowanie zakresu interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych. Długookresowy cel główny zdefiniowano w strategii w następujący sposób: *poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów, w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju*. Dążenie do osiągnięcia celu głównego będzie realizowane poprzez działania przypisane do pięciu celów szczegółowych:

- *Cel 1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego, zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.*
- *Cel 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej.*
- *Cel 3. Bezpieczeństwo żywnościowe.*
- *Cel 4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego.*
- *Cel 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.*

Kolejny dokument to **Polityka energetyczna Polski do 2030 roku**, której cel główny stanowi tworzenie warunków dla stałego i zrównoważonego rozwoju sektora energetycznego, przyczyniającego się do rozwoju gospodarki narodowej, zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa oraz zaspokojenia potrzeb energetycznych przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. Wyznaczono w niej trzy cele operacyjne, mające służyć realizacji celu głównego: **zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju; zwiększenie konkurencyjności i efektywności energetycznej gospodarki narodowej w ramach rynku wewnętrznego energii UE; ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.**

Dzięki **Krajowemu Programowi Ochrony Powietrza w Polsce** samorządy lokalne zyskują nowe narzędzia wspierające ich działania w dziedzinie ochrony powietrza. To ważne, gdyż jego jakość zależy od wielu działań będących w gestii różnych resortów i instytucji.

Projekt aktualizacji POŚ realizuje również wytyczne **Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych**, w zakresie rozwijania sieci kanalizacyjnej zgodnie z założeniami aglomeracji kanalizacyjnych:

- *konieczność osiągnięcia standardów jakości ścieków odprowadzanych do środowiska wodnego z oczyszczalni ścieków zgodnie z wymaganiami załącznika 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego,*
- *zapewnienie 75 % redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych pochodzących z całego terytorium państwa w celu ochrony wód powierzchniowych, w tym wód morskich, przed eutrofizacją,*

- wyposażenie aglomeracji w systemy kanalizacji zbiorczej zapewniające obsługę mieszkańców w dostosowaniu do występujących potrzeb i uwarunkowań ekonomicznych, a w miejscach, gdzie budowa systemów kanalizacyjnych nie przyniosłaby korzyści dla środowiska lub powodowałaby nadmierne koszty, stosowanie systemów indywidualnych,
- odpowiednie i zgodnie z ustawą o odpadach i rozporządzeniami wykonawczymi do tej ustawy, zagospodarowanie w środowisku osadów powstających w oczyszczalniach ścieków.

W nawiązaniu do strategicznych dokumentacji o charakterze krajowym, niniejszy dokument opiera się także o zapisy **Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030**. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska.
2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.
3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.
4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu.
5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Celem nadrzędnym **Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej** oraz Planu działań na lata 2014-2020 jest poprawa stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społeczno-gospodarczym kraju.

Na poziomie krajowym istotny jest również **Krajowy plan gospodarki odpadami** – przyjęty uchwałą Nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022 (M.P. 2016 poz. 784). Kpgo 2022 wpisuje się w strategiczne dokumenty przyjęte na poziomie UE i krajowym. Jednym z takich dokumentów jest decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1386/2013/UE z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie ogólnego unijnego programu działań w zakresie środowiska do 2020 r. „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety” (Dz. Urz. UE L 354 z 28.12.2013, str. 171), w której określono następujące zadania w zakresie gospodarki odpadami:

- *ochrona środowiska i zdrowia ludzi przez zapobieganie negatywnemu wpływowi wytwarzania odpadów i gospodarowania nimi, lub zmniejszanie go, oraz przez zmniejszenie ogólnych skutków użytkowania zasobów i poprawę efektywności takiego użytkowania dzięki stosowaniu następującej hierarchii sposobów postępowania z odpadami: zapobieganie, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku oraz unieszkodliwianie;*
- *pilne zwiększenie wysiłków, między innymi w celu zwalczania zanieczyszczenia i ustanowienia ogólnounijnego głównego celu ilościowego w zakresie ograniczenia ilości odpadów wyrzucanych do mórz, przy uwzględnieniu strategii morskich ustanowionych przez państwa członkowskie UE;*

- poprawa ZPO i gospodarki odpadami w Unii, aby zapewnić między innymi lepsze wykorzystanie zasobów;
- przekształcenie odpadów w zasoby, co wymaga pełnego wdrożenia unijnych przepisów dotyczących odpadów w całej Unii, opartego na bezwzględnym przestrzeganiu hierarchii sposobów postępowania z odpadami;
- ograniczenie odzyskiwania energii do materiałów nienadających się do recyklingu;
- stopniowe wycofywanie składowania odpadów nadających się do recyklingu lub odzysku;
- zapewnienie recyklingu najwyższej jakości, jeśli wykorzystanie materiału pochodzącego z recyklingu nie prowadzi do ogólnych negatywnych skutków dla środowiska lub zdrowia ludzi.

Kolejny dokument, **Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów** ma na celu zapobieganie powstawaniu odpadów, co powinno być postrzegane jako istotny element w kontekście realizacji celu strategicznego, przy zachowaniu swobody działalności gospodarczej i podejmowanych wyborów w granicach obowiązującego prawa. Zapobieganie powstawaniu odpadów powinno być wynikiem działań ukierunkowanych na kompleksową poprawę efektywności przy uwzględnieniu efektów ekologicznych, ekonomicznych i społecznych. Cele te odnoszą się do zapobiegania powstawaniu odpadów, natomiast działania służące realizacji tych celów podejmowane są na poziomie wyrobów, materiałów, substancji

Dokumenty strategiczne wskazują drogę rozwoju dla kraju. Biorąc pod uwagę okres programowania POŚ konieczne staje się również odniesienie do **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020**. Głównym celem programu na kolejne lata jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Do głównych priorytetów PO liŚ zalicza się:

- I. *Zmniejszenie emisyjności gospodarki.*
- II. *Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.*
- III. *Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.*
- IV. *Infrastruktura dla miast.*
- V. *Rozwój transportu kolejowego w Polsce.*
- VI. *Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach.*
- VII. *Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.*
- VIII. *Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.*
- IX. *Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.*
- X. *Pomoc techniczna.*

Głównym celem **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020** jest wzrost konkurencyjności rolnictwa z uwzględnieniem celów środowiskowych. PROW 2014 – 2020 realizuje wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020:

1. *Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie oraz na obszarach wiejskich.*
2. *Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami.*

3. *Wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt oraz zarządzania ryzykiem w rolnictwie.*
4. *Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem.*
5. *Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu.*
6. *Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.*

Strategia **Sprawne Państwo 2020** jest strategią rozwoju, wpisującą się w nowy model zarządzania rozwojem kraju zmierzający do zwiększenia skuteczności programowania i wdrażania polityki rozwoju oraz podniesienia jakości funkcjonowania instytucji publicznych. Głównym celem SSP jest zwiększenie skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami. Osiągnięcie wyznaczonych celów w powiązaniu ze zrównoważonym rozwojem pod kątem ochrony środowiska opiera się na następujących celach:

- a) *Cel 3. Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych*
 - *Kierunek interwencji 3.2. Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju*
 - *Przedsięwzięcie 3.2.1. Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,*
 - *Przedsięwzięcie 3.2.2. Zapewnienie ładu przestrzennego,*
 - *Przedsięwzięcie 3.2.3. Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych,*
- b) *Cel 5. Efektywne świadczenie usług publicznych*
 - *Kierunek interwencji 5.2. Ochrona praw i interesów konsumentów*
 - *Przedsięwzięcie 5.2.3. Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw,*
 - *Kierunek interwencji 5.5. Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych*
 - *Przedsięwzięcie 5.5.2. Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi,*
- c) *Cel 7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego*
 - *Kierunek interwencji 7.5. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego*
 - *Przedsięwzięcie 7.5.1. Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.*

Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie określa najważniejsze wyzwania, założenia i cele polityki regionalnej państwa. Wyznacza też zasady i mechanizmy współpracy pomiędzy rządem a samorządami wojewódzkimi oraz koordynacji działań obu szczebli. Strategia ta opiera się na najważniejszych z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju celach:

1. *Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów*

- a) *Kierunek działań 1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych*
 - *Działanie 1.1.1. Warszawa – stolica państwa,*
 - *Działanie 1.1.2. Pozostałe ośrodki wojewódzkie,*
- b) *Kierunek działań 1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi*
 - *Działanie 1.2.1. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów,*
 - *Działanie 1.2.2. Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych,*
 - *Działanie 1.2.3. Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich,*
- c) *Kierunek działań 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne*
 - *Działanie 1.3.5. Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne,*
 - *Działanie 1.3.6. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego*
- 2. *Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych*
 - a) *Kierunek działań 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe*
 - *Działanie 2.2.3. Zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych,*
 - *Działanie 2.2.4. Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,*
 - b) *Kierunek działań 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,*
 - c) *Kierunek działań 2.4. Przewycięzanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE*
 - d) *Kierunek działań 2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.*

4.3. DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE

Założenia opracowywanego Programu ochrony środowiska powinny opierać się na celach strategicznych wojewódzkiego programu ochrony środowiska - **Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016–2020**. W oparciu o diagnozę stanu środowiska województwa wielkopolskiego, zdefiniowane zagrożenia i problemy oraz mając na uwadze oczekiwane pozytywne zmiany w ochronie środowiska, zaproponowano cele i kierunki interwencji Programu dla poszczególnych obszarów interwencji:

1. *ochrona klimatu i jakości powietrza – cele: dobra jakość powietrza atmosferycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm - osiągnięcie poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza: pyłu PM10, pyłu PM2,5; osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu; osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu; ograniczenie emisji gazów cieplarnianych,*
2. *zagrożenie hałasem – cele: dobry stan klimatu akustycznego bez przekroczeń dopuszczalnych norm poziomu hałasu; zmniejszenie liczby osób narażonych na ponadnormatywny hałas,*

3. pola elektromagnetyczne – cel: utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych na poziomach nieprzekraczających wartości,
4. gospodarowanie wodami – cele: zwiększenie retencji wodnej województwa; ograniczenie wodochłonności gospodarki; osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód,
5. gospodarka wodno-ściekowa - cele: poprawa jakości wody; wyrównanie dysproporcji pomiędzy stopniem zwodociągowania i skanalizowania na terenach wiejskich,
6. zasoby geologiczne – cele: ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac geologicznych i eksploatacji kopalni; rekultywacja terenów poeksploatacyjnych;
7. gleby – cele: dobra jakość gleb; rekultywacja i rewitalizacja terenów zdegradowanych;
8. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – cele: ograniczenie ilości odpadów komunalnych przekazywanych do składowania; ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko;
9. zasoby przyrodnicze – cel: zwiększenie lesistości województwa; zachowanie różnorodności biologicznej;
10. zagrożenie poważnymi awariami – cel: utrzymanie e stanu bez incydentów o znamionach poważnej awarii.

Poza głównymi obszarami interwencji w strategii ochrony środowiska uwzględniono również zagadnienia horyzontalne takie, jak działania edukacyjne, czy monitoring środowiska:

- edukacja – cel: świadome ekologicznie społeczeństwo;
- monitoring środowiska - cel: zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska.

Kolejnym strategicznym dokumentem jest **Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 r.**, która stanowi wytyczne dla Strategii, na poziomie powiatów i gmin. Celem generalnym Strategii jest poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców. Będzie on realizowany poprzez poprawę stanu środowiska i racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi, w tym w szczególności takie działania jak:

- wspieranie działań zwiększających odporność środowiska,
- likwidację miejsc szczególnego zagrożenia – „gorących punktów”,
- działania na rzecz zwiększania dyspozycyjnych zasobów wodnych wraz z ochroną przeciwpowodziową,
- poprawa stanu, zwiększanie zasobów leśnych i ich produktywności,
- porządkowanie gospodarki odpadami,
- ograniczanie akustycznego zagrożenia środowiska,
- promocję racjonalnego użytkowania surowców, w tym wody,
- poprawa bilansu wodnego regionu, w tym wzrost retencji sztucznej,
- upowszechnianie edukacji ekologicznej,
- ograniczanie emisji substancji do atmosfery,
- przeciwdziałanie erozji gleb oraz zanieczyszczenia gruntu,
- zwiększanie zakresu i form ochrony oraz poprawa stanu przyrody,
- upowszechnianie stosowania norm ochrony środowiska w gospodarce,
- usuwanie negatywnych skutków eksploatacji surowców,

- zwiększanie udziału „energii czystej” w bilansie energetycznym, szczególnie poprzez eksploatację źródeł termalnych,
- dostosowanie zagospodarowania środowiska do bezpiecznego rozwoju usług turystycznych oraz rekreacji,
- wykorzystanie dróg wodnych Wielkopolski dla gospodarki i turystyki.

Niniejszy dokument jest zgodny z obowiązującymi aktami prawnymi z zakresu gospodarki odpadami oraz z Krajowym planem gospodarki odpadami 2014. Na poziomie województwa wielkopolskiego Uchwałą Nr XXV/440/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 sierpnia 2012 roku przyjęto **Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2012 – 2017**. Cele główne Planu to:

- gospodarowanie odpadami w województwie w oparciu o regionalne i zastępcze instalacje do przetwarzania odpadów,
- zamknięcie wszystkich składowisk odpadów niespełniających wymagań przepisów prawnych.
- zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.
- selektywne zbieranie odpadów ulegających biodegradacji i w konsekwencji ograniczenie składowania tych odpadów.
- zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych.
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.
- zwiększenie świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie kompleksowych i racjonalnych metod gospodarowania odpadami.

Dokumentem strategicznym na poziomie województwa jest również **Program Ochrony Powietrza**, który ma na celu przede wszystkim ochronę zdrowia mieszkańców, poprzez działania zmierzające do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych oraz pułapu stężenia ekspozycji lub osiągnięcia poziomów docelowych substancji w powietrzu. Zawiera m.in. dobre praktyki oraz działania naprawcze długoterminowe, ograniczające tzw. „niską emisję”, która w ostatnim czasie ma znaczący udział w emisji zanieczyszczeń do powietrza. Dla stref województwa wielkopolskiego Programy ochrony powietrza opracowano dla pyłu PM10, B(a)P oraz ozonu.

Niniejszy dokument został oparty również o inne ważne dokumenty strategiczne województwa wielkopolskiego, wpływające na jego realizację. Należy do nich naliczyć m.in.:

1. Energetyka odnawialna w Wielkopolsce – uwarunkowania rozwoju, Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu, 2010.
2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego 2010. Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu, 2010.
3. Obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji na terenie województwa wielkopolskiego.

4.4. DOKUMENTY LOKALNE

Na poziomie Powiatu aktualnie obowiązującym dokumentem jest **Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025**. W dokumencie tym określono szereg celów

nadrzędnych, a w odniesieniu do szeroko pojętej ochrony środowiska, celami odnoszącymi się do tego zakresu są przede wszystkim:

1. *Cel strategiczny – strefa gospodarcza – Konkurencyjna gospodarka Powiatu Wolsztyńskiego*
 - cel szczegółowy – całoroczna oferta turystyczna i kulturalno-rozrywkowa oparta o zmodernizowane zaplecze turystyczne, walory środowiska przyrodniczego i dziedzictwo kulturowe.
 - cel szczegółowy – nowoczesne rolnictwo.
2. *Cel strategiczny – strefa techniczna – Wysoka jakość infrastruktury technicznej na terenie Powiatu Wolsztyńskiego i czyste środowisko naturalne*
 - cel szczegółowy – nowoczesna i sprzyjająca środowisku infrastruktura techniczna
 - cel szczegółowy – efektywna promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii i ograniczenie niskiej emisji.

4.5. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

W celu przeanalizowania aktualności celów wyznaczonych w dotąd obowiązującym programie ochrony środowiska oraz problemów środowiskowych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego dokonano przeglądu ostatniego raportu z wykonania programu ochrony środowiska. Zaproponowany harmonogram realizacyjny wynika z wniosków płynących z oceny realizacji dotąd obowiązującego POŚ.

Jak wynika z analizy ostatniego raportu z realizacji programu ochrony środowiska dla Powiatu, za lata 2014-2015 większość zadań w nim zaplanowanych została zrealizowana, zarówno przez samorząd powiatowy, jak i wskazane samorządy gminne i inne podmioty gospodarcze. Przykładowo:

1. z zakresu **ZASOBY WODNE I GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA** zrealizowano inwestycje związane z rozbudową sieci wodociągowej, a także sieci kanalizacyjnej. Inwestycje były prowadzone albo przez jednostki samorządowe albo przez działające w ich imieniu zakłady. Rozwijana była sieć kanalizacyjna i deszczowa, co ma znaczący wpływ na długofalową poprawę jakości wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych. Potwierdzają to przeprowadzone inwestycje. Konieczne są jednak dalsze działania w zakresie oczyszczania odprowadzanych wód, gdyż stan jakości wód powierzchniowych nie uległ znaczącej poprawie. W szczególności wyróżnić w tym temacie należy działania podejmowane w ramach kanalizacji deszczowej, a konkretnie rozbudowy systemu urządzeń oczyszczających ścieki opadowe i roztopowe, które niosą ze sobą często duży ładunek zanieczyszczeń. Powiat w tym zakresie może podejmować działania administracyjne poprzez wydawane pozwolenia wodnoprawne. Natomiast inwestycje leżą po stronie gestorów sieci. jedną z ważnych inwestycji była kontynuacja rekultywacji wód jeziora Wolsztyńskiego, która jak pokazują wyniki badań przynosi wymierne efekty, jednak ze względu na ciągły dopływ zanieczyszczeń wraz z wodami rzeki Dojcy konieczne są dalsze działania w całej zlewni. Ze względu na notowane wskaźniki zanieczyszczeń wód w zakresie eutrofizacji konieczne są dalsze działania inwestycyjne i informacyjne na przykład dla rolników.

- Oprócz działań inwestycyjnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej prowadzone były również liczne działania dotyczące melioracji i utrzymania urządzeń przeciwpowodziowych.
2. z zakresu **POWIERZCHNIA ZIEMI – KOPALINY i GLEBY** zaplanowane działania realizowano głównie w oparciu o działania wynikające z zadań własnych gmin, a także współpracę z przedstawicielami Ośrodków Doradztwa Rolniczego w zakresie edukowania rolników oraz bieżącą ochronę powierzchni ziemi na poziomie opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na poziomie gminnym określone są zasady wykorzystania przestrzeni w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, co zabezpiecza cenne zasoby gleb przez zmianą użytkowania. Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Gorzowie Wielkopolskim prowadziła badania składników pokarmowych w glebie oraz stopnia ich zakwaszenia. Z badań wynika, że dominują gleby bardzo kwaśne i kwaśne. Wapniowanie w większości gleb jest zbędne. Zawartość fosforu i potasu w glebie jest bardzo wysoka. Systematyczne badania umożliwiają odpowiednie nawożenie, które poprawia stan i produktywność gleb. Nie zwiększyła się presja na zasoby kopalin, gdyż nie wydano nowych koncesji. Prowadzono częściową rekultywację składowiska odpadów w Powodowie.
 3. z zakresu **PRZYRODA** zrealizowano większość działań związanych z utrzymaniem lasów i terenów cennych pod względem przyrodniczym. Utrzymanie zasobów leśnych było prowadzone w oparciu o działania nadleśnictw oraz Starosty. Konieczna jest jednak dalsza realizacja działań, gdyż nie wszystkie zadania zostały zakończone. Przede wszystkim konieczne są dalsze działania w zakresie ochrony terenów zieleni urządzonej, w tym zabytkowych założeń i parków.
 4. z zakresu **POWIETRZE ATMOSFERYCZNE / ENERGIA ODNAWIALNA** najważniejszymi zrealizowanymi inwestycjami były praktycznie wszystkie zaplanowane termomodernizacje, wymiany instalacji, kotłów oraz wiele dodatkowych działań, takich jak ocieplenia budynków, remonty dachów na budynkach użyteczności publicznej, dotacje dla mieszkańców. Wiele z zadań realizowanych było poprzez inwestycje zakładu gazowniczego czy przedsiębiorstwa komunikacyjne. Cel ten był także realizowany poprzez bieżące modernizacje ciągów komunikacyjnych, które zapobiegają wtórnemu pyleniu z dróg oraz wspomagany przez akcje ekologiczne i informowanie mieszkańców. Działania jednostek przyczyniają się do popularyzacji, a tym samym wzrostu ruchu rowerowego.
 5. z zakresu **HAŁAS** w trakcie realizacji są praktycznie wszystkie zaplanowane działania związane z budową, rozbudową, modernizacją dróg wszystkich kategorii. Wszelkie działania inwestycyjne, w połączeniu z lokalnym planowaniem przestrzennym na poziomie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
 6. najmniej inwestycji zaplanowanych było z zakresu **PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE** i były to w większości zadania poza kompetencjami Powiatu i gmin. Cel jest realizowany na bieżąco poprzez właściwe wprowadzanie zapisów związanych z ograniczeniem ekspozycji mieszkańców na emisję pól elektromagnetycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. WIOŚ w swoich badaniach monitoringowych nie stwierdził w okresie sprawozdawczym przekroczeń emisji tych pól.

7. z zakresu **ODPADY** na bieżąco są realizowane działania związane z gminnymi obowiązkami związanymi z rozwojem systemu odbioru odpadów komunalnych i selektywnej zbiórki poprzez prężną działalność Związku Międzygminnego Obra. Wskaźniki pokazują pozytywny trend w tej dziedzinie. Ograniczono ilości odpadów zmieszanych przekazywanych do centrum zagospodarowania. Osiągnięto także wysoki poziom recyklingu.
W trakcie realizacji są jednak jeszcze działania dotyczące rekultywacji składowisk odpadów.

Tabela 37. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ, bazujące na informacjach zawartych w ostatnim dwuletnim raporcie z wykonania POŚ (za lata 2014-2015)

Zakładany cel strategiczny	Podjęte zadania (przykłady)	Efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
Obszar interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza		
Cel strategiczny: utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów gazów / racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych	<ul style="list-style-type: none"> - termomodernizacje budynków (w trakcie), - dotacje dla osób fizycznych na zmianę sposobu ogrzewania, - rozbudowa sieci gazowniczej, - remonty i modernizacje dróg (w trakcie), - budowa dróg rowerowych (w trakcie). 	Efekty pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> - spadek ilości zanieczyszczeń zatrzymanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, - rozwój transportu rowerowego, - wzrost długości sieci gazowej i ludności korzystającej z sieci gazowej, - wzrost liczby czynnych przyłączy gazowych. Brak zmian lub postępująca presja: <ul style="list-style-type: none"> - utrzymujący się stan jakości powietrza.
Obszar interwencji – zagrożenia hałasem		
Cel strategiczny: zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie mapy akustycznej, - podejmowane w ramach bieżących potrzeb zmiany organizacyjne w ruchu kołowym, - lokowanie w ramach bieżących potrzeb elementów infrastruktury ograniczającej emisję hałasu, - opracowywane na bieżąco miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. 	Brak zmian lub postępująca presja: <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby pojazdów, - brak nowych obwodnic.
Obszar interwencji – pola elektromagnetyczne		
Cel strategiczny: ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznym	<ul style="list-style-type: none"> - bieżący monitoring emisji. 	Efekty pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> - brak przekroczeń poziomów emisji pól elektromagnetycznych.

Zakładany cel strategiczny	Podjęte zadania (przykłady)	Efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
Obszar interwencji – gospodarowanie wodami		
<p>Cel strategiczny: modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodno – ściekowej dla zapewnienia lepszej ochrony środowiska oraz poprawy warunków życia mieszkańców / zapewnienie wystarczającej ilości wody o odpowiedniej jakości użytkowej oraz ochrona przed powodzią</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój systemu sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, - rozwój systemu kanalizacji deszczowej, budowa separatorów, - bieżące prace modernizacyjne na urządzeniach wodnych, - rekultywacja Jeziora Wolsztyńskiego podjęcie prac w zlewni rzeki Dojcy (współpraca regionalna). 	<p>Efekty pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymywanie się zadowolającego i dobrego stanu wód podziemnych, - poprawa jakości wód Jeziora Wolsztyńskiego, - zmniejszenie ilości ładunków azotu i fosforu w ściekach komunalnych, - zmniejszenie ilości ładunków zanieczyszczeń w ściekach przemysłowych, - wzrost długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, wzrost liczby przyłączy, wzrost procentu skanalizowania i zwodociągowania jednostki, zwiększenie liczby ludności korzystających z sieci wodno-kanalizacyjnej, - zwiększenie przepustowości oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów. <p>Brak zmian lub postępująca presja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utrzymujący się zły stan wód powierzchniowych.
Obszar interwencji – zasoby geologiczne / gleby		
<p>Cel strategiczny: ograniczenie przekształceń ziemi w wyniku procesów naturalnych oraz antropogenicznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie bieżącej rekultywacji składowisk odpadów i terenów eksploatacji kopalni, - bieżące prace nad zmianami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 	<p>Brak zmian lub postępująca presja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększająca się presja na eksploatację kopalni.
Obszar interwencji – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
<p>Cel strategiczny: racjonalny i systemowy rozwój gospodarki odpadami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie edukacji mieszkańców, - przygotowanie rekultywacji składowisk odpadów, - bieżąca realizacja wojewódzkiego planu gospodarki odpadami, - w trakcie realizacji dostosowywanie nowego systemu odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców, - prowadzono demontaż i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. 	<p>Efekty pozytywne:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie ilości zebranych zmieszanych odpadów komunalnych, - zwiększenie ilości zebranych odpadów w sposób selektywny, - zmniejszenie ilości odpadów wytworzonych.

Zakładany cel strategiczny	Podjęte zadania (przykłady)	Efekt wraz z przypisanym wskaźnikiem
Obszar interwencji – zasoby przyrodnicze		
Cel strategiczny: zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie i przywracanie do stanu właściwego składników przyrody	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie bieżącego utrzymania lasów przez nadleśnictwa i Starostę, - prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych. 	Brak zmian lub tendencja negatywna: <ul style="list-style-type: none"> - likwidacja pomników przyrody, - brak zmian lesistości.
Obszar interwencji – zagrożenia poważnymi awariami		
Cel strategiczny: minimalizacja wpływu na środowisko oraz eliminacja ryzyka dla zdrowia ludzi w miejscach największego oddziaływania na środowisko i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego lub biologicznego	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie bieżących kontroli na terenie jednostki, - bieżąca edukacja mieszkańców w zakresie postępowania w sytuacjach kryzysowych, - wspieranie jednostki straży pożarnych, - rekultywacja składowiska odpadów w Siekówku (gm. Przemęt i w Reklinku (gm. Siedlec). 	Efekty pozytywne: <ul style="list-style-type: none"> - brak zdarzeń mających cechy poważnych awarii.

Źródło: opracowanie własne

W harmonogramie realizacyjnym zaplanowanych było wiele działań i inwestycji spoza kompetencji samego Powiatu, należących do samorządów gminnych, ale także do innych jednostek, tj. nadleśnictw, eksploatatorów infrastruktury czy największych podmiotów gospodarczych.

Program ochrony środowiska zakładał również podejmowanie wielu działań organizacyjnych, administracyjnych, także w koordynacji z różnymi jednostkami działającymi na terenie Powiatu. Były one realizowane w miarę możliwości finansowych oraz kompetencyjnych samego Powiatu.

Ważna jest kontynuacja wielu z tych działań, ale tylko w zakresie możliwości kompetencyjnych, finansowych i koordynacyjnych samego samorządu powiatowego.

Samorząd powiatowy odpowiedzialny jest w szerokim zakresie za ustalanie zasad korzystania ze środowiska, tak więc współpraca czy wytyczanie działań programowych dla innych jednostek jest ważnym elementem niniejszego Programu. Wszystkie wskazane obszary interwencji oraz słabe strony i zagrożenia wynikające z analizy SWOT powinny stanowić wytyczne dla dokumentów gminnych.

4.6. SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne mające wpływ na środowisko przyrodnicze jednostki zostały wyszczególnione w poszczególnych rozdziałach tematycznych niniejszego opracowania.

Powiat posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, w mniejszym stopniu kanalizacyjną, jak również dobrze zorganizowany system gospodarki odpadami oparty o działalność Związku Międzygminnego Obra. Zurbanizowany krajobraz samego miasta Wolsztyn jest urozmaicony przez tereny leśne na południu i zachodzie obszaru i tereny użytkowane rolniczo w północnej i wschodniej części.

O ile system gospodarki odpadami komunalnymi jest na bieżąco dostosowywany do lokalnych potrzeb i problemów, to nadal konieczna jest rekultywacja obiektu w Powodowie, w jego pozostałej części.

Funkcjonowanie dużych gospodarstw rolnych oraz zakładów górniczych (podmiotów zajmujących się eksploatacją kopalni) na terenie Powiatu to jedno z najważniejszych uwarunkowań wewnętrznych wpływających na stan środowiska. Na jakość zasobów przyrodniczych, a także funkcjonowanie człowieka w tym środowisku wpływ mają także przebiegające ciągi komunikacyjne.

Ze względu na jakość środowiska pozytywnym działaniem jest ciągły rozwój sieci gazowniczej oraz w miejscu zagęszczenia zabudowy w Wolsztynie, rozwój sieci ciepłowniczej. Pozytywnym uwarunkowaniem wewnętrznym jest także rozwój odnawialnych źródeł energii.

Położenie Powiatu na tle województwa i regionu stanowi podstawę do rozważań na temat uwarunkowań zewnętrznych jednostki. Wolsztyn jest jednym z głównych miast tej części województwa. Położenie jednostki często warunkuje jej stan środowiska oraz konieczność podejmowanych działań ekologicznych.

Notowane tendencje urbanizacyjne i społeczne wskazują na postępującą presję w zakresie zabudowy terenów mieszkaniowych na obszarach wiejskich, co wiąże się koniecznością rozbudowy infrastruktury i zajmowania nowych terenów pod zabudowę.

Właściwe planowanie przestrzenne pozwoli na ograniczenie rozprzestrzeniania się zabudowy na terenach do tego niewłaściwych, bliskich liniom energetycznym, drogom szybkiego ruchu, obszarom działalności gospodarczej, czy zagrożonym ruchom masowych lub podtopieniami.

Dla standardów jakości powietrza zagrożeniem dla jednostki może być niska emisja z zabudowy jednorodzinnej na terenach wiejskich. Znaczna część zanieczyszczeń atmosferycznych może napływać również spoza Powiatu.

Na jakość wód notowanych w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Powiatu ma wpływ nie tyle sama działalność podmiotów działających w granicach Powiatu, ale również wszystkich działań i presji (punktów odprowadzania ścieków, użytkowania rolniczego) występujących wzdłuż całej rzeki Obry i Dojcy, co przekłada się na jakość wód w tym rejonie, także wód stojących.

Na tle uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych warto wymienić najważniejsze problemy jednostki na polu kształtowania i ochrony środowiska. Przedstawiono je w kolejnej tabeli.

Tabela 38. Najważniejsze problemy Powiatu Wolsztyńskiego z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu jako wskazania dla gminnych programów ochrony środowiska

Stan aktualny	Cel poprawy
Przekroczenia dopuszczalnych norm powietrza w zakresie stężeń benzo(α)pirenu i pyłu PM 10 w strefie wielkopolskiej	Brak przekroczeń
Mała liczba instalacji OZE	Zwiększenie udziału OZE
Zły i umiarkowany stan wód podziemnych w poszczególnych punktach monitoringu wód podziemnych	Poprawa jakości jednolitych części wód podziemnych w punktach pomiarowych
Zły stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych	Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych, w tym zanieczyszczeń komunalnych powodujących eutrofizację
Brak pełnego skanalizowania jednostek	Objęcie wszystkich mieszkańców siecią kanalizacyjną, tam gdzie znajduje to uzasadnienie ekonomiczne i ekologiczne
Przewaga zmieszanych odpadów komunalnych w ogóle zebranych odpadów	Zwiększenie udziału odpadów zbieranych w sposób selektywny
Eksploatowane składowisko w Powodowie	Rekultywacja obiektu
Duży udział ruchu tranzytowego	Wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w organizacji ruchu
Niewystarczające ograniczenia przestrzenne i organizacyjne powodujące przekroczenia dopuszczalnych norm emisji hałasu wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych	Zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego i ograniczenie liczby osób narażonych na ponadnormatywną emisję hałasu
Kontynuacja edukacji ekologicznej w zakresie ograniczania niskiej emisji, segregacji odpadów, unieszkodliwiania azbestu.	Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców celem zmniejszenia zagrożeń środowiska

Źródło: opracowanie własne

Wskazane najważniejsze problemy jednostki odnoszą się do czterech głównych zagadnień horyzontalnych, którymi są:

1. adaptacja do zmian klimatu.
2. nadzwyczajne zagrożenia środowiska.

3. działania edukacyjne.
4. monitoring środowiska.

ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

Wyniki prognoz pokazują, że do roku 2030 zmiany klimatu będą miały dwojaki, pozytywny i negatywny wpływ na gospodarkę i społeczeństwo.

Wzrost średniej temperatury powietrza będzie miał pozytywne skutki m.in. w postaci wydłużenia okresu wegetacyjnego, skrócenia okresu grzewczego oraz wydłużenia sezonu turystycznego. To w konsekwencji będzie miało swoje przełożenie na ograniczenie zużycia paliwa do celów grzewczych, rozwój rolnictwa, wprowadzanie nowych gatunków upraw oraz rozwój turystyki w obrębie obszarów cennych przyrodniczo, zbiorników wodnych, lasów.

Dominujące są jednak przewidywane negatywne konsekwencje zmian klimatu. Ze zmianami klimatycznymi wiążą się niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych. Wprawdzie roczne sumy opadów nie ulegają zasadniczym zmianom jednak ich charakter staje się bardziej losowy i nierównomierny, czego skutkiem są dłuższe okresy bezopadowe, przerywane gwałtownymi i nawałnymi opadami. Poziom wód gruntowych będzie się obniżał, co negatywnie wpłynie na różnorodność biologiczną i formy ochrony przyrody, w szczególności na zbiorniki wodne i tereny podmokłe. Zmiany będzie można zaobserwować również w porze zimowej, gdzie skróci się okres zalegania pokrywy śnieżnej i jej grubość, oraz nasili się proces ewaporacji, co może wpłynąć na spadek zasobów wodnych jednostki.

Jednocześnie efektem zmian klimatu będzie zwiększanie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof, które będą miały istotny wpływ na obszary wrażliwe i gospodarkę regionu. Podstawowe znaczenie będą miały ulewne deszcze niosące ryzyko powodzi i podtopień lub osuwisk – głównie na zboczach dolin rzecznych. Coraz częściej będzie można zaobserwować silne wiatry, a nawet towarzyszące im incydentalnie trąby powietrzne i wyładowania atmosferyczne, które mogą znacząco wpłynąć m.in. na budownictwo oraz infrastrukturę energetyczną i transportową.

Bezpośrednie negatywne skutki zmian klimatu to również nasilenie się zjawiska eutrofizacji wód śródlądowych i wód przybrzeża, zwiększenie zagrożenia dla życia i zdrowia w wyniku stresu termicznego i wzrostu zanieczyszczeń powietrza, większe zapotrzebowanie na energię elektryczną w porze letniej, zmniejszenie potencjału chłodniczego elektrowni czego skutkiem będzie spadek mocy produkcyjnej.

NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska było zdefiniowane w ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska. Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż można stwierdzić, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowanej w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska i należy rozumieć jako zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Zarówno jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, jak i poważną awarię należy traktować zdarzenia, takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów

transportowych, wybuch, awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska mieści się także pojęciu tzw. innych miejscowych zagrożeń w rozumieniu ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej i jest definiowane jako zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków.

W kontekście Powiatu Wolsztyńskiego zagrożenia poważnymi awariami oraz nadzwyczajnymi zagrożeniami środowiska są istotnym elementem koniecznym do uwzględniania w planowaniu strategicznym, ze względu na rozwinięty system transportowy (Główny Inspektor Ochrony Środowiska wskazuje, że w najwięcej poważnych zdarzeń ma miejsce w transporcie drogowym), zagrożenie pożarowe i powodziowe, a także w kontekście przebiegających gazociągów.

Występowanie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska związane jest z zanieczyszczeniem różnych elementów środowiska i może dotyczyć zanieczyszczenia powietrza, gruntu i wody, co obserwuje się lokalnie na terenie jednostki.

DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Wszelkie działania mające na celu ochronę środowiska prowadzone przez samorząd powiatowy i gminne, a także podmioty korzystające ze środowiska powinny być poprzedzone lub uzupełnione o działania edukacyjne skierowane do mieszkańców Powiatu. Przedsięwzięcia edukacyjne, przyczyniające się do realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, wsparcia w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, powinny dotyczyć w szczególności:

- ochrony atmosfery i klimatu,
- bezpieczeństwa ekologicznego,
- ochrony przed hałasem,
- ochrony przed promieniowaniem jonizującym,
- gospodarki odpadami,
- różnorodności biologicznej lub gospodarowania na obszarach prawem chronionych,
- ochrony krajobrazu,
- racjonalnego gospodarowania zasobami,
- racjonalnego zagospodarowania terenów zurbanizowanych,
- ochrony wód i gospodarki wodnej.

Kształtowanie postaw społeczeństwa można prowadzić z wykorzystaniem mediów tradycyjnych i Internetu, poprzez zorganizowane i kompleksowe projekty, uwzględniające zespół powiązanych ze sobą działań, angażujące szereg odbiorców, wykorzystujące różnorodne narzędzia edukacyjne i nośniki informacyjne (media tradycyjne - telewizję, radio, prasę, oraz elektroniczne np. internet, aplikacje mobilne). Działania te mają na celu wykreowanie pożądanych postaw i zachowań u relatywnie największej liczby osób.

Aktywizację społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju można również prowadzić w oparciu o zorganizowane, kompleksowe projekty, bezpośrednio angażujące odbiorcę, wyzwalające jego długofalową aktywność w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju realizowane w formie działań warsztatowych, konkursowych, imprez edukacyjnych i innych tego typu narzędzi popularyzujących.

Kolejnym ważnym aspektem w działaniu horyzontalnym dotyczącym edukacji ekologicznej jest kształcenie i wymiana najnowszej wiedzy oraz wsparcie systemu edukacji

w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju poprzez wsparcie rozwoju specjalistycznych kompetencji grup mających największy wpływ na kształtowanie środowiska, organizację konferencji, szkoleń, seminariów, e-learningu, studiów podyplomowych.

Wsparcie systemu edukacyjnego powinno następować także poprzez budowę, rozbudowę, adaptację, remonty, wyposażenie i doposażenie obiektów infrastruktury służącej edukacji ekologicznej, czyli tworzenie i wyposażenie oraz doposażenie centrów edukacji ekologicznej, mających wpływ na unowocześnienie i uatrakcyjnienie oferty programowej obiektu lub regionu w dostosowaniu do odbiorców.

MONITORING ŚRODOWISKA

Monitoring środowiska jest realizowany poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo - skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Monitoring środowiska prowadzony na terenie Powiatu oraz w regionie wielkopolskim, a tym samym informacje wytworzone w ramach PMŚ wykorzystywane powinny być przez jednostki administracji samorządowej dla potrzeb operacyjnego zarządzania środowiskiem za pomocą instrumentów prawnych, takich jak: postępowanie w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, programy ochrony środowiska, plany zagospodarowania przestrzennego itp.

Informacje wytworzone w ramach PMŚ wykorzystywane powinny być również do monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju na wszystkich poziomach zarządzania, co ma już miejsce na terenie Powiatu poprzez ścisłą współpracę z inspekcją ochrony środowiska dotyczącą lokalnych miejsc występowania zanieczyszczeń wód czy gruntu.

Na podstawie dostępnych danych monitoringu środowiska można wykonywać badania wskaźników charakteryzujących poszczególne elementy środowiska, prowadzić wieloletnią obserwacją elementów przyrodniczych i analizować wyniki badań i obserwacji, oceniać stan i trendy zmian jakości poszczególnych elementów środowiska, identyfikować obszary przekroczeń standardów jakości środowiska w powiązaniu z analizami przyczynowo-skutkowymi.

Przy wykorzystywaniu badań monitoringowych ważna jest cykliczność wykonywanych pomiarów, tak aby publikowane i udostępniane mieszkańcom jednostki materiały były miarodajne i wskazywały trendy zmian środowiska w ujęciu lokalnym.

4.7. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO

W celu wytyczenia najważniejszych kwestii dotyczących działań programowych dla Powiatu Wolsztyńskiego wynikających z analizy stanu i zagrożeń środowiska jest określenie obszarów interwencji dla jednostki, czyli obszarów nadal stwarzających problemy.

W oparciu o przeprowadzoną analizę stanu środowiska i infrastruktury Powiatu Wolsztyńskiego, wskazano 10 obszarów interwencji, w ramach których wyznaczono 10 celów do realizacji. Cele będą realizowane poprzez kierunki interwencji i konkretne zadania według schematu:

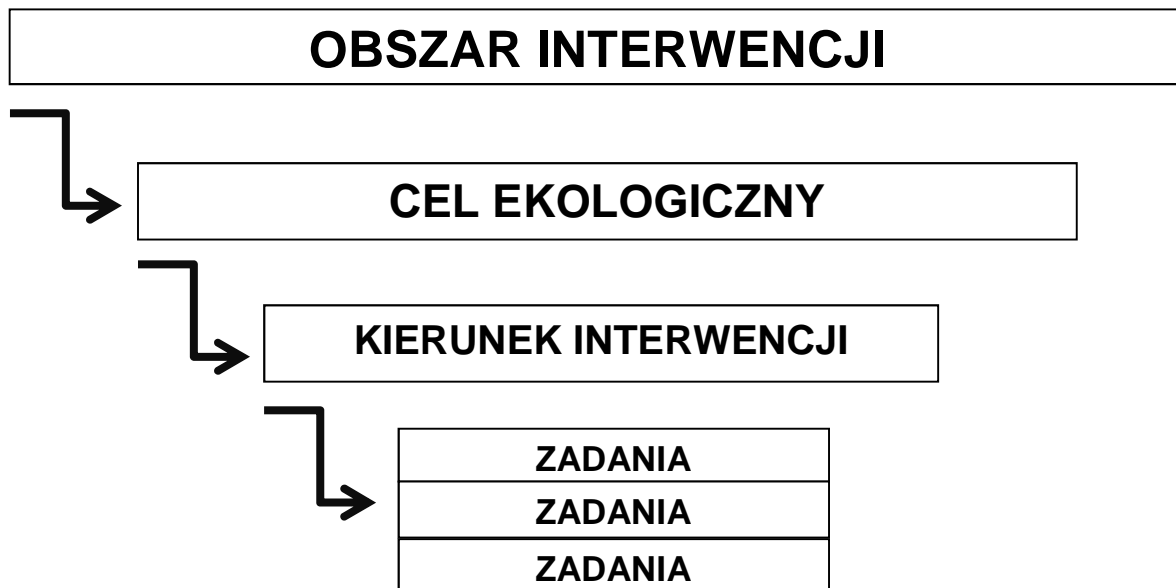

Tabela 39. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów	liczba wykonanych termomodernizacji obiektów [szt.]	brak danych	możliwie wszystkie budynki publiczne, komunalne, zbiorowego zamieszkania	zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji powierzchniowej	termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania (placówki oświatowe, sale wiejskie, budynki straży pożarnej)	organy gmin, Starosta, SM, zarządcy obiektów	brak środków finansowych, brak programów dotacyjnych, skomplikowane procedury dotacyjne
			kotłownie ogółem [szt.]	48	zmniejszenie liczby kotłowni indywidualnych		wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych, modernizacja ogrzewania	organy gmin, właściciele nieruchomości, obiektów	brak środków finansowych, brak programów dotacyjnych, skomplikowane procedury dotacyjne
			liczba zlikwidowanych indywidualnych palenisk domowych / kotłowni zastąpionych niskoemisyjnymi źródłami ciepła [szt.]	brak możliwości oszacowania	zwiększenie liczby zlikwidowanych kotłowni oraz wymiana na niskoemisyjne źródła				
			liczba skontrolowanych nieruchomości i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej		zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony powietrza, poprzez kontrole obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła	organy gmin	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli
			liczba udzielonych dotacji [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej		wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE	organy gmin, Starosta	brak środków finansowych, brak chęci współpracy, brak programów dotacyjnych

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	poprawa standardów jakości powietrza poprzez stałą redukcję emisji pyłów, gazów	sprzedaż energii cieplnej w ciągu roku ogółem [GJ]	73 704,0	zwiększenie wartości	zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji powierzchniowej	rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione - zwiększenie produkcji energii cieplnej przy jednoczesnym zmniejszeniu zużycia energii pierwotnej	PSG, przedsiębiorstwa energetyczne	brak możliwości przestrzennych i technicznych
			długość sieci ciepłej przyłączy do budynków [km]	3,4	zwiększenie wartości				
			długość czynnej sieci gazowej rozdzielczej [km]	255,252	zwiększenie wartości				
			czynne przyłącza gazowe do budynków [szt.]	1 834	zwiększenie wartości				
			zużycie gazu [tys. m ³]	7 702,6	zwiększenie wartości				
			liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji punktowej	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	Starosta, Marszałek, WIOŚ	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli
			liczba zgłoszonych instalacji [szt.]	3	brak możliwości określenia wartości docelowej				
			liczba przeprowadzonych modernizacji ciągów komunikacyjnych	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej				
			drogi lokalne o nawierzchni twardej [km]	349,5	zwiększenie wskaźnika	zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w zakresie emisji liniowej	bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego (poprawa nawierzchni i warunków bezpieczeństwa ruchu, modernizacja i rozbudowa dróg, modernizacja oświetlenia ulicznego) oraz utrzymanie czystości na drogach	zarządców dróg	brak środków finansowych, odległe w czasie terminy realizacji założonych inwestycji
drogi lokalne o nawierzchni gruntowej [km]	210,0	zmniejszenie wskaźnika							

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
2.	zagrożenia hałasem	zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	ograniczenie emisji hałasu na drogach lokalnych [dB, opis]	przekroczenia hałasu lokalnie o 15 dB	brak notowanych przekroczeń poprzez wyprowadzenie ruchu poza centra miejscowości	zmniejszenie emisji hałasu komunikacyjnego	wprowadzanie zabezpieczeń w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe (nasadzenia zieleni izolacyjnej, zmiany w MPZP, ekrany akustyczne)	zarządcy dróg	brak dofinansowania ze środków zewnętrznych
			liczba przeprowadzonych zmian organizacyjnych [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej		podejmowanie działań organizacyjnych i inwestycyjnych związanych z utrzymaniem ruchu (m. Bełęcin, Kiełpiny, Chobienice, Godziszewo, Tuchorza, Żodyń, Jażyniec, Grójec mały, Siedlec, Kiełkowo, Nowa Tuchorza, Jaromierz, Marianice, Kopanica, Wolsztynie, w tym drogi wojewódzkie i krajowe, Stara Dąbrowa, Gościeszyn, obwodnica Wolsztyna)		brak egzekwowania przepisów przez użytkowników dróg

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
2.	zagrożenia hałasem	zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	długość ścieżek rowerowych [km]	34,4	brak możliwości określenia wartości docelowej		zwiększenie długości ścieżek rowerowych (rozbudowa ciągów relacji: Wielka Wieś – Kopanica, Żodyń, Siedlec – Powodowo, Siedlec – Chobienice – Grójec Wielki, Bełęcin – Zakrzewo – Godziszewo, Bełęcin – Mariankowo – Boruja, Karpicko – Barłożnia Gościeszyńska, Stary Widzim – Wroniawy, Obra – Świętno – Wilcze, Rudno, Stara Dąbrowa – Gościeszyn, Stary Widzim - Kębłowo)	organy gmin, Starosta, zarządcy dróg	brak możliwości administracyjnych, brak środków finansowych, przedłużające się procedury wyznaczania przebiegu tras, brak możliwości rozwoju ścieżek w dogodnych miejscach
							promocja transportu alternatywnego	organy gmin, Starosta, zarządcy dróg	brak środków finansowych, brak zainteresowania wśród mieszkańców
			liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak przekroczeń wśród podmiotów gospodarczych	utrzymanie wskaźnika	zmniejszenie emisji hałasu przemysłowego	kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu	Starosta, Marszałek, WIOŚ	brak możliwości administracyjnych, brak środków, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli
			ilość wydanych decyzji określających dopuszczalny poziom emisji hałasu [szt.]	brak	w zależności od bieżących potrzeb				

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
3.	pola elektromagnetyczne	ochrona mieszkańców przed polami elektromagnetycznymi	liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	ograniczenie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	monitoring emisji pól elektromagnetycznych	WIOŚ	brak możliwości administracyjnych, brak środków
			wyniki pomiarów wartości promieniowania elektromagnetycznego [V/m]	brak przekroczeń	utrzymywanie się poniżej dopuszczalnej normy				
			liczba zgłoszonych instalacji [szt.]	16	brak możliwości określenia wartości docelowej		kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne		
4.	gospodarowanie wodami	zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego	długość zmodernizowanych urządzeń wodnych [km]	108,05	100 % wszystkich istniejących urządzeń wodnych	ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi	wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych	ZZMiUW, właściciele gruntów, Starosta	brak środków finansowych
			powierzchnia objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego [ha]	brak danych	100 % powierzchni powiatu	zabezpieczenie przestrzenne obszarów pod kątem ochrony przeciwpowodziowej	objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego oraz zabezpieczenie miejsc narażonych na podtopienia	organy gmin, Starosta	brak środków finansowych, przedłużające się procedury opracowywania planów zagospodarowania przestrzennego, brak aktualnych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
4.	gospodarowanie wodami	ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń do wód	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	organy gmin, Starosta, WIOŚ	brak środków finansowych, brak możliwości administracyjnych
			minimalizacja przekraczanych wskaźników jakości wód [opis]	zły stan wód powierzchniowych	jakość wód zgodna z rozporządzeniem (dobry stan wód)		likwidacja zanieczyszczeń dopływających do wód	organy gmin w zlewni rzeki Dojcy i jeziora Wolsztyńskiego	brak możliwości przeprowadzenia zmian technologicznych, konstrukcyjnych, wysokie koszty
			poprawa jakości wód w obszarze współpracy	ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do jeziora Wolsztyńskiego	brak możliwości określenia wartości docelowej		realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych (w szczególności dalsza rekultywacja jeziora Wolsztyńskiego oraz współpraca z zlewni rzeki Dojcy)	organy gmin, Starosta, przedstawiciele gmin	brak możliwości porozumienia ponadregionalnego, brak środków finansowych
			liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej		edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	Ośrodki Doradztwa Rolniczego	brak świadomości mieszkańców, brak środków finansowych
			liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	racjonalne zużycie zasobów wód	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	Starosta, Marszałek	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
4.	gospodarowanie wodami	ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	długość sieci wodociągowej [km]	478,3	zwiększenie wskaźnika	racjonalne zużycie zasobów wód	rozbudowa sieci wodociągowej (w tym: gmina Przemęt: sieć wodociągowa w m. Ostonin Kaszczor ul. Pod Lipami gmina Siedlec: budowa wodociągu w m. Bełęcin, łącznika Stara Tuchorza – Tuchorza, m. Boruja, Tuchorza i Siedlec, Chobienice w kierunku na Godziszewo i Grójec Mały, Jaromierz – Marianice, Grójec Wielki w kierunku na Nową Wieś Zbąską oraz w m. Wielka Wieś wraz z łącznikiem Mała Wieś i Wielka Wieś gmina Wolsztyn: modernizacja sieci w ul. Bohaterów Bielnika, Lipowa - od Gajewskich do Nowej, Kościelnej, Roberta Kocha i Strzeleckiej, sieć wodociągowa za kanałem w Obrze, we wsi Rudno i Wilcze, dla wsi Chorzemin, we wsi Karpicko, Kębłowo i Obra, wymiana sieci wodociągowej wykonanej z azbestu i cementu) oraz modernizacją SUW (m.: Wielka Wieś, Wroniawy)	zarządcy sieci	brak środków finansowych
			liczba gospodarstw zwodociągowanych [szt.]	10 880	zwiększenie wskaźnika				
			procent zwodociągowania [%]	90,4	zwiększenie wskaźnika				

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
4.	gospodarowanie wodami	ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	eksploatacja sieci wodociągowej - gospodarstwa domowe [dam ³]	1 806,8	zmniejszenie wskaźnika		zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe (wdrożenie nowych technologii)	podmioty gospodarcze, zarządcy sieci	niewystarczająca świadomość ekologiczna części mieszkańców, wodochłonne technologie przemysłowe
			zużycie wody na potrzeby przemysłu [dam ³]	399,0	zmniejszenie wskaźnika				
			ilość wykonanych inwestycji [szt.]	zgodnie z harmonogramem Planu	realizacja założonych planów		utrzymywanie wód publicznych w ramach działań wynikających z Planu utrzymania wód w regionie wodnym Warty	RZGW, WZMiUW, właściciele wód, Gmina	brak środków finansowych
			ilość wykonanych inwestycji [szt.]	zgodnie z harmonogramem Planu	realizacja założonych planów		realizacji założeń Programu Małej Retencji Wodnej na lata 2016-2030 dla województwa wielkopolskiego	WZMiUW, właściciele wód, Gmina	brak środków finansowych

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
5.	gospodarka wodno-ściekowa	rozbudowa systemu wodociągo-wo-kanalizacyjnego	długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	436,9	zwiększenie wskaźnika	zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód	rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej (w tym: <u>gmina Przemęt</u> : budowa kan. san. w m. Bucz, Bucz Nowy, cz. m. Kaszczor ul. Pod Lipami i Jana Kazimierza, cz. m. Nowa Wieś w rejonie ul. Sosnowa i Spokojna, w m. Sączkowo, Solec, Solec Nowy, Siekówko, Kluczewo , budowa kolektora tłoczego łączącego m. Wieleń i Perkowo, rozbudowa oczyszczalni ścieków w Przemęcie <u>gmina Siedlec</u> : w m. Chobienice w kierunku na Grójec Mały, uzupełnienie/rozbudowa kan. san. w m. Siedlec, Kopanica, Jaromierz, Mała Wieś, Żodyń, Tucharza, Chobienice, Grójec Wielki, Kielkowo wraz z kolektorem tłocznym do Jażyńca; Zakrzewo wraz z kolektorem tłocznym do Belęcina, Godziszewo wraz z kolektorem tłocznym do Zakrzewa, w Wąchabnie i Wielkiej Wsi wraz z kolektorami tłocznymi do Kopanicy, Belęcin, Boruja i Nowa Tucharza wraz z kolektorem tłocznym Boruja – Nowa Tucharza,	zarządcy sieci	niewystarczająca ilość środków finansowych, brak uzasadnienia ekonomicznego i technicznego
			liczba przyłączy prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	9 161	zwiększenie wskaźnika				
			procent skanalizowania [%]	63,6	zwiększenie wskaźnika				

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
5.	gospodarka wodno-ściekowa	rozbudowa systemu wodociągo-wo-kanalizacyjnego	j.w.	j.w.	j.w.	zmniejszenie doływu zanieczyszczeń komunalnych do wód	c.d. powyższego zadania: w m. Reklin, Reklinek, budowa kolektora tłoczego Stara Tuchorza – Kiełpiny – Chorzelemin rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Tuchorza gmina Wolsztyn: modernizacja sieci w ul. Wschowska, Strzelecka, Drzymały, Parkowa i Fabryczna w Wolsztynie, przebudowa przesyłu z m. Obra wraz ze ściekami z gminy Siedlec) oraz budowa indywidualnych rozwiązań w miejscach gdzie budowa kanalizacji jest niemożliwa	j.w.	j.w.
			długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej i zamontowanych urządzeń [km / szt.]	brak danych	zwiększenie wskaźnika		rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i separatorów (w szczególności w Wolsztynie oraz na terenach zwartej zabudowy w miejscowościach wiejskich)		

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
5.	gospodarka wodno-ściekowa	rozbudowa systemu wodociągowo-kanalizacyjnego	liczba podjętych kontroli i zlikwidowanych zbiorników [szt.]	brak	zwiększenie wskaźnika	zmniejszenie dopływu zanieczyszczeń komunalnych do wód	likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców	gminy	brak bieżących działań po stronie samorządów gminnych, brak środków finansowych, brak koordynacji systemu rozwoju kanalizacji i rozbudowy systemów indywidualnego odbioru ścieków
			długość zlikwidowanej sieci [km]	brak	100 %	wymiana infrastruktury	likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych	zarządcy sieci	brak środków finansowych, pozostawianie w gruncie sieci
6.	zasoby geologiczne	racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	ograniczenie presji na wykorzystanie zasobów powierzchni ziemi	rekultywacja obszarów zdegradowanych oraz kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych czy nielegalnej eksploatacji kopalin	Starosta, Marszałek, Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli
			powierzchnia zrehabilitowanych gruntów	4,0013	100 %				

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
7.	gleby	ochrona gleb	wykonanie rejestru	brak	posiadanie rejestru	ochrona zasobów gleb przed degradacją mechaniczną	wykonanie rejestru obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych	Starosta	brak środków finansowych, brak szczegółowych badań geologicznych i gruntowych
			zmniejszenie obecnej powierzchni składowisk odpadów [ha]	3,10	100 %		rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów (czynnej kwatery III w Powodowie oraz monitoring zamkniętych składowisk)	zarządzający składowiskami odpadów	długotrwała eksploatacja obiektów, brak uregulowania stanu prawnego i przeciągające się procedury
			powierzchnia dzikich składowisk odpadów [ha]	440	100 %, brak takich miejsc		ograniczenie miejsc powodujących skażenie gleb, w tym unieszkodliwienie odpadów składowanych w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych (np. w m. Adamowo)	podmioty gospodarcze, właściciele nieruchomości, organy gmin, Starosta	brak środków finansowych, brak możliwości ustalenia sprawcy, nieuregulowany stan prawny nieruchomości
8.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	skuteczny rozwój systemu gospodarki odpadami	liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych [szt.]	8	brak możliwości określenia wartości docelowej	poprawa świadomości ekologicznej wśród mieszkańców	kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych, w tym edukacja ekologiczna	organy gmin, ZM Obra	brak środków finansowych, brak świadomości mieszkańców
			liczba skontrolowanych nieruchomości i podjętych działań [szt.]	brak d	brak możliwości określenia wartości docelowej		kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	organy gmin, ZM Obra	brak możliwości administracyjnych, brak możliwości dotarcia do nieruchomości

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji		
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa						
8.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	skuteczny rozwój systemu gospodarki odpadami	liczba podjętych zmian systemowych - zaktualizowanych aktów prawa miejscowego [szt.]	brak konieczności	brak możliwości określenia wartości docelowej	dostosowanie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi	weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb	organy gmin, ZM Obra	brak wystarczających środków pochodzących z opłaty za zagospodarowanie odpadów, brak możliwości odbioru odpadów od wszystkich nieruchomości		
			ilość zdemontowanego i unieszkodliwionego azbestu [Mg]	1 148,711	100 % 10 022,723				intensyfikacja działań związanych z unieszkodliwianiem odpadów pozakomunalnych	kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest	organy gmin, właściciele nieruchomości, ZM Obra
			liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	Starosta, Marszałek, WIOŚ	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli, niekontrolowane zwiększanie ilości odpadów			
			ilość wytworzonych odpadów gospodarczych [tys. Mg]	26,7	brak wartości docelowej (wskazane zmniejszenie wskaźnika)						
			ilość odzyskanych odpadów gospodarczych [%]	ok. 12	brak wartości docelowej (wskazane zwiększenie wskaźnika)						

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
9.	zasoby przyrodnicze	ochrona zasobów przyrodniczych	zwiększenie powierzchni obszarowych form ochrony przyrody [ha]	43 733,2	utrzymanie wskaźnika lub zwiększenie	ochrona obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym ograniczenie do minimum wycinki drzew	rozbudowa terenów czynnych biologicznie oraz utrzymanie właściwego stanu siedlisk	organy gmin, organy powołujące formy ochrony przyrody	brak środków finansowych, brak chęci rozbudowy obszarów, brak możliwości realizacji działań ze względu na własność gruntów
			zwiększenie liczby punktowych form ochrony przyrody [szt.]	84	utrzymanie wskaźnika lub zwiększenie				
			wykonanie inwentaryzacji	brak aktualnych inwentaryzacji	aktualna inwentaryzacja		wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki	organy gmin, RDOŚ	brak środków finansowych
			liczba obowiązujących planów ochrony [szt.]	brak	10		wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody	RDOŚ, organy gmin, Starosta	brak środków finansowych, przedłużające się procedury sporządzania dokumentów, brak weryfikacji stopnia wdrażania założeń, brak znajomości założeń dokumentów
			liczba usuniętych drzew [szt.]	33	minimalizacja		pielęgnacja terenów zieleni urządzonej oraz ograniczenie do minimum wycinki drzew	Starosta, organy gmin	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do wydania negatywnej decyzji
			wykonanie inwentaryzacji	brak	aktualna inwentaryzacja		aktualizacja inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	Starosta	brak środków finansowych
			liczba obowiązujących PUL [ilość obrębów]	64 / wszystkie PUL są aktualne	brak notowanych nieprawidłowości, zachowanie ciągłości PUL		aktualizacja uproszczonych planów urządzania lasów	Nadleśnictwa, RDLP, Starosta	brak możliwości administracyjnych

Lp.	obszar interwencji	cel	wskaźnik			kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka realizacji
			nazwa	wartość bazowa (rok 2014)	wartość docelowa				
9.	zasoby przyrodnicze	ochrona zasobów przyrodniczych	liczba pożarów [szt., powierzchnia]	brak danych	0	ochrona zasobów leśnych przed ich nadmiernym użytkowaniem i szkodnikami	zmniejszenie liczby notowanych pożarów	straż pożarna	brak możliwości ograniczenia pożarów
			wskaźnik lesistości [%]	33,7	zwiększenie wskaźnika		realizowanie zadań gospodarczych wynikających z Planu Urządzenia Lasu	Starosta, RDLP, nadleśnictwa, właściciele lasów	brak środków finansowych, wieloczynnikowe zagrożenia ze strony zagrożeń biotycznych i abiotycznych, narażenie zasobów leśnych na czynniki meteorologiczne (susze, opady nawalne, silne wiatry) i biologiczne (choroby, szkodniki)
			powierzchnia lasów (w tym publicznych i prywatnych) [ha]	20 575,76 (publ. – 18 015,16 prywat. – 2 560,6)	zwiększenie wskaźnika		zwiększenie lesistości powiatu	Starosta, RDLP, nadleśnictwa, właściciele lasów	
			powierzchnia gruntów zalesionych (w tym publicznych i prywatnych) [ha]	0	zwiększenie wskaźnika				
10.	zagrożenia poważnymi awariami	przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii	liczba skontrolowanych podmiotów i podjętych działań [szt.]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	zminimalizowanie możliwości wystąpienia poważnych awarii	kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	Starosta, Marszałek, straż pożarna WIOŚ, zakłady przemysłowe	brak możliwości administracyjnych, brak podstaw do przeprowadzenia kontroli
			liczba zgłoszeń awarii [szt.]	0	utrzymanie wskaźnika				
			ilość kontroli gazociągu [szt.]	brak	brak możliwości określenia wartości docelowej, brak nieprawidłowości				
			liczba dotowanych jednostek zakres pomocy [szt., opis]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnej	kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej	organy gmin, Starosta	brak środków finansowych
			liczba podejmowanych działań [szt., opis]	brak danych	brak możliwości określenia wartości docelowej	zwiększenie wsparcia dla jednostek straży pożarnej	współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców	organy gmin, Starosta	brak środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

Zadania własne Powiatu to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji samorządu. Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków gmin, przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla gminnego, powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie regionu, a które Powiat będzie częściowo finansował, kontrolował, bądź monitorował.

Proces zarządzania środowiskiem w postaci planowania konkretnych inwestycji niewątpliwie spoczywa głównie na władzach samorządowych.

Władze Powiatu pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze i kontrolne. Pożądane jest, aby władze Powiatu pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz funkcje kreujące działania ukierunkowane na poprawę środowiska przyrodniczego.

V. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Wyznaczone cele ekologiczne, a w ich ramach działania, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie Powiatu Wolsztyńskiego, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych inwestycji i przedsięwzięć na przestrzeni kilkunastu lat. Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na tym terenie i podzielone na zadania typowo własne Powiatu oraz koordynowane.

Tabela 40. Harmonogram realizacji zadań własnych przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania (termomodernizacja budynku internatu ZSRiT w Powodowie)	Starosta w odniesieniu do budynków powiatowych	brak szczegółowych danych kosztowych (ZSRiT – ok. 20 tys. zł)	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ
		wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE	Starosta	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ
		kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	Starosta w zakresie kompetencji	-	koszty administracyjne
		monitorowanie zgłaszanych nowych instalacji technologicznych, z których emisja nie wymaga pozwolenia	Starosta	-	koszty administracyjne
		bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego	Zarząd Dróg Powiatowych	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ
2.	zagrożenia hałasem	podejmowanie działań organizacyjnych i inwestycyjnych związanych z utrzymaniem ruchu	Zarząd Dróg Powiatowych	-	koszty administracyjne
		zwiększenie długości ścieżek rowerowych	Zarząd Dróg Powiatowych	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ
		promocja transportu alternatywnego	organy gmin, Starosta, zarządcy dróg	brak szczegółowych danych kosztowych, w ramach działań zarządców dróg	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ
		kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego	Starosta w zakresie kompetencji	-	koszty administracyjne
3.	pola elektro-	monitoring emisji pól elektromagnetycznych	Starosta	-	koszty administracyjne

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
	magnetyczne	kontrola zgłaszanych instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne	Starosta	-	koszty administracyjne
4.	gospodarowanie wodami	wzrost długości liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych	Starosta w zakresie kompetencji	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego oraz zabezpieczenie miejsc narażonych na podtopienia	Starosta w ramach opiniowania	-	koszty administracyjne
		kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych	Starosta w zakresie kompetencji	-	koszty administracyjne
		realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych	Starosta w zakresie koordynacji	-	koszty administracyjne
		kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych	Starosta w zakresie kompetencji	-	koszty administracyjne
		rozbudowa sieci wodociągowej (budowa sieci wodociągowej w Wolsztynie – Ogrody działkowe przy ul. Powstańców Wlkp.)	Starosta	25 tys. zł	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO LiŚ
5.	gospodarka wodno-ściekowa	rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i separatorów (w szczególności w Wolsztynie oraz na terenach zwartej zabudowy w miejscowościach wiejskich)	Zarząd Dróg Powiatowych	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
6.	zasoby geologiczne	rekultywacja obszarów zdegradowanych oraz kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych czy nielegalnej eksploatacji kopalni	Starosta w zakresie kompetencji	-	koszty administracyjne
7.	gleby	wykonanie rejestru obszarów narażonych na występowanie ruchów masowych	Starosta	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		unieszkodliwienie odpadów składowanych w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych	Starosta w zakresie kompetencji	-	koszty administracyjne / środki własne / NFOŚiGW
8.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymania zapisów decyzji administracyjnych	Starosta w zakresie kompetencji	-	koszty administracyjne

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
9.	zasoby przyrodnicze	wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody	Starosta w zakresie opiniowania	-	koszty administracyjne
		pielęgnacja terenów zieleni urządzonej oraz ograniczenie do minimum wycinki drzew	Starosta	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		aktualizacja inwentaryzacji stanu lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	Starosta w zakresie kompetencji	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
		aktualizacja planów urządzania lasów	Starosta w zakresie kompetencji	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
		realizowanie zadań gospodarczych wynikających z Planu Urządzenia Lasu	Starosta w zakresie kompetencji	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
		zwiększenie lesistości Powiatu	Starosta w zakresie kompetencji	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
10.	zagrożenia poważnymi awariami	kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	Starosta w zakresie kompetencji	-	koszty administracyjne
		kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej	Starosta	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców	Starosta	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne, środki własne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 41. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych (monitorowanych) przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
1.	ochrona klimatu i jakości powietrza	termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania (placówki oświatowe, sale wiejskie, budynki straży pożarnej)	organy gmin, zarządcy obiektów	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ
		wsparcie osób fizycznych i prawnych w zakresie instalacji OZE	organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ
		zwiększanie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony powietrza poprzez kontrole obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła	organy gmin	-	koszty administracyjne
		wymiana indywidualnych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych, modernizacja ogrzewania	organy gmin, właściciele nieruchomości, obiektów	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, POliŚ
		kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	Marszałek, WIOŚ	-	koszty administracyjne
		bieżąca modernizacja układu komunikacyjnego (poprawa nawierzchni i warunków bezpieczeństwa ruchu, modernizacja i rozbudowa dróg, modernizacja oświetlenia ulicznego, w tym WZDW: przebudowa i rozbudowa DW 305, przebudowa DW 315 oraz GDDKiA: przebudowa skrzyżowania DK 32 z DW 305) oraz utrzymanie czystości na drogach	zarządcy dróg	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ
		rozbudowa systemu gazowniczego i ciepłowniczego w miejscach gdzie jest to ekonomicznie uzasadnione - zwiększenie produkcji energii cieplnej przy jednoczesnym zmniejszeniu zużycia energii pierwotnej (w tym: dokumentacja techniczna sieci gazowniczej Śmigiel – Bucz)	PSG, przedsiębiorstwa energetyczne	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, POliŚ
2.	zagrożenia hałasem	wprowadzanie zabezpieczeń w miejscach gdzie jest to ekonomicznie i przestrzennie możliwe (nasadzenia zieleni izolacyjnej, zmiany w MPZP, ekrany akustyczne)	zarządcy dróg	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ
		podejmowanie działań organizacyjnych związanych z utrzymaniem ruchu (m. Bełęciny, Kiełpiny, Chobienice, Godziszewo, Tuchorza, Żodyń, Jażyniec, Grójec mały, Siedlec, Kiełkowo, Nowa Tuchorza, Jaromierz, Marianice, Kopanica, Wolsztynie, w tym drogi wojewódzkie i krajowe, Stara Dąbrowa, Gościeszyn, obwodnica Wolsztyna)	zarządcy dróg	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO liŚ

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
2.	zagrożenia hałasem	zwiększenie długości ścieżek rowerowych (w tym WZDW: budowa ścieżki rowerowej w m. Wilcze – DW 314 oraz GDDKiA: ciąg pieszo-rowerowy Kopanica-Żodyń, Żodyń-Powodowo oraz zadania gminne: Wielka Wieś – Kopanica, Żodyń, Siedlec – Powodowo, Siedlec – Chobienice – Grójec Wielki, Bełęcín – Zakrzewo – Godziszewo, Bełęcín – Mariankowo – Boruja, Karpicko – Barłożnia Gościeszńska, Stary Widzim – Wroniawy, Obra – Świętno – Wilcze, Rudno, Stara Dąbrowa – Gościeszyn, Stary Widzim - Kęłtowo)	organy gmin, zarządcy dróg	brak szczegółowych danych kosztowych	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO IiŚ
		promocja transportu alternatywnego	organy gmin, Starosta, zarządcy dróg	brak szczegółowych danych kosztowych, w ramach działań zarządców dróg	budżet jednostki (środki własne) + WFOŚiGW + NFOŚiGW + PO IiŚ
		kontrola w zakresie dopuszczalnych norm emisji hałasu przemysłowego	Marszałek, WIOŚ	-	koszty administracyjne
3.	pola elektromagnetyczne	monitoring emisji pól elektromagnetycznych	WIOŚ, Enea	-	koszty administracyjne
		ograniczanie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	organy gmin	-	koszty administracyjne
4.	gospodarowanie wodami	wzrost długości i liczby zmodernizowanych (odbudowanych) urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych (w tym rzeka Szarka – odbudowa, Stacja pomp nr 9 Obra – modernizacja, Kanał Północny Obry - modernizacja jazu nr 8 Jażyniec, rzeka Dojca - odbudowa)	ZMiUW, właściciele gruntów	brak szczegółowych danych kosztowych (koszty ZMiUW – 20 180,00 zł)	środki własne
		objęcie całej jednostki miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego uwzględniając mapy zagrożenia powodziowego oraz zabezpieczenie miejsc narażonych na podtopienia	organy gmin	-	koszty administracyjne
		kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	organy gmin, Starosta, WIOŚ	-	koszty administracyjne
		likwidacja zanieczyszczeń dopływających do wód (w tym monitoring jakości wód Jeziora Wolsztyńskiego i rzeki Dojcy oraz kontynuacja rekultywacji zbiornika)	organy gmin w zlewni rzeki Dojcy i jeziora Wolsztyńskiego	-	koszty administracyjne

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
4.	gospodarowanie wodami	realizacja współpracy ponadregionalnej w zakresie ochrony zasobów wodnych (w szczególności dalsza rekultywacja jeziora Wolsztyńskiego oraz współpraca z zlewni rzeki Dojcy)	organy gmin w zlewni rzeki Dojcy i jeziora Wolsztyńskiego	-	koszty administracyjne
		edukacja rolników w zakresie stosowania nawozów sztucznych	Ośrodki Doradztwa Rolniczego	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	Marszałek	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		rozbudowa sieci wodociągowej (w tym: <u>gmina Przemęt</u> : sieć wodociągowa w m. Osłonin Kaszczor ul. Pod Lipami <u>gmina Siedlec</u> : budowa wodociągu w m. Bełęcín, łącznika Stara Tuchorza – Tuchorza, m. Boruja, Tuchorza i Siedlec, Chobienice w kierunku na Godziszewo i Grójec Mały, Jaromierz – Marianice, Grójec Wielki w kierunku na Nową Wieś Zbąską oraz w m. Wielka Wieś wraz z łącznikiem Mała Wieś i Wielka Wieś <u>gmina Wolsztyn</u> : modernizacja sieci w ul. Bohaterów Bielnika, Lipowa - od Gajewskich do Nowej, Kościelnej, Roberta Kocho i Strzeleckiej, sieć wodociągowa za kanałem w Obrze, we wsi Rudno i Wilcze, dla wsi Chorzemin, we wsi Karpicko, Kębłowo i Obra, wymiana sieci wodociągowej wykonanej z azbestu i cementu) oraz modernizacja SUW (m.: Wielka Wieś, Wroniawy)	zarządcy sieci	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, środki zewnętrzne
		zmniejszenie zużycia wody na cele komunalne i przemysłowe (wdrożenie nowych technologii)	podmioty gospodarcze, zarządcy sieci	-	koszty administracyjne
		utrzymywanie wód publicznych w ramach działań wynikających z Planu utrzymania wód w regionie wodnym Warty	RZGW, WZMiUW, właściciele wód, Gmina	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, środki zewnętrzne
		realizacji założeń Programu Małej Retencji Wodnej na lata 2016-2030 dla województwa wielkopolskiego	WZMiUW, właściciele wód, Gmina	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, środki zewnętrzne

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
5.	gospodarka wodno-ściekowa	rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej (w tym: <u>gmina Przemęt</u> : budowa kan. san. w m. Bucz, Bucz Nowy, cz. m. Kaszczor ul. Pod Lipami i Jana Kazimierza, cz. m. Nowa Wieś w rejonie ul. Sosnowa i Spokojna, w m. Sączkowo, Solec, Solec Nowy, Siekówko, Kluczewo , budowa kolektora tłoczego łączącego m. Wieleń i Perkowo, rozbudowa oczyszczalni ścieków w Przemęcie <u>gmina Siedlec</u> : w m. Chobienice w kierunku na Grójec Mały, uzupełnienie/rozbudowa kan. san. w m. Siedlec, Kopanica, Jaromierz, Mała Wieś, Żodyń, Tuchorza, Chobienice, Grójec Wielki, Kiełkowo wraz z kolektorem tłocznym do Jażyńca; Zakrzewo wraz z kolektorem tłocznym do Bełęcina, Godziszewo wraz z kolektorem tłocznym do Zakrzewa, w Wąchabnie i Wielkiej Wsi wraz z kolektorami tłocznymi do Kopanicy, Bełęcina, Boruja i Nowa Tuchorza wraz z kolektorem tłocznym Boruja – Nowa Tuchorza, w m. Reklin, Reklinek, budowa kolektora tłoczego Stara Tuchorza – Kiełpiny – Chorzemin <u>gmina Wolsztyn</u> : modernizacja sieci w ul. Wschowska, Strzelecka, Drzymały, Parkowa i Fabryczna w Wolsztynie, przebudowa przesylu z m. Obra wraz ze ściekami z gminy Siedlec) oraz budowa indywidualnych rozwiązań w miejscach gdzie budowa kanalizacji jest niemożliwa	zarządcy sieci	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, WFOŚiGW, NFOŚiGW, POliŚ, PROW, RPO
		rozbudowa sieci kanalizacji deszczowej i separatorów (w szczególności w Wolsztynie oraz na terenach zwartej zabudowy w miejscowościach wiejskich)	zarządcy dróg, podmioty gospodarcze	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
		likwidacja zbiorników bezodpływowych i kontrola mieszkańców	gminy	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		likwidacja sieci wodociągowej z materiałów cementowo-azbestowych	zarządcy sieci	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
6.	zasoby geologiczne	rekułtywacja obszarów zdegradowanych oraz kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych czy nielegalnej eksploatacji kopalni	Marszałek, Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego	-	koszty administracyjne

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
7.	gleby	rekultywacja obszarów zdegradowanych przez składowanie odpadów (czynnej kwatery III w Powodowie oraz monitoring zamkniętych składowisk)	zarządzający składowiskami odpadów	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		ograniczenie miejsc powodujących skażenie gleb, w tym unieszkodliwienie odpadów składowanych w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych (np. w m. Adamowo)	podmioty gospodarcze, właściciele nieruchomości, organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
8.	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	kontynuacja działań w zakresie potrzeb segregacji odpadów komunalnych, w tym edukacja ekologiczna	organy gmin, ZM Obra	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, WFOŚiGW
		kontynuacja działań administracyjnych i kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	organy gmin, ZM Obra	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		weryfikacja systemu gminnego zbierania odpadów komunalnych do faktycznych potrzeb	organy gmin, ZM Obra	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		kontynuacja działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest	organy gmin, właściciele nieruchomości, ZM Obra	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania zapisów decyzji administracyjnych	Marszałek, WIOŚ	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
9.	zasoby przyrodnicze	rozbudowa terenów czynnych biologicznie oraz utrzymanie właściwego stanu siedlisk	organy gmin, organy powołujące formy ochrony przyrody	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		wykonanie inwentaryzacji przyrodniczej dla każdej jednostki	organy gmin, RDOŚ	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne, środki zewnętrzne
		wykonanie planów ochrony dla obszarów objętych formami ochrony przyrody	RDOŚ, organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		pielęgnacja terenów zieleni urządzonej oraz ograniczenie do minimum wycinki drzew	organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		aktualizacja uproszczonych planów urządzania lasów	Nadleśnictwa, RDLP	-	koszty administracyjne
		zmniejszenie liczby notowanych pożarów	straż pożarna	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne
		realizowanie zadań gospodarczych wynikających z Planu Urządzenia Lasu	RDLP, nadleśnictwa, właściciele lasów	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne / środki własne

lp.	obszar interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	szacunkowe koszty realizacji	źródła finansowania
9.	zasoby przyrodnicze	zwiększenie lesistości Powiatu	RDLP, nadleśnictwa, właściciele lasów	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
10.	zagrożenia poważnymi awariami	kontrole zakładów mogących mieć negatywny wpływ na stan środowiska i bezpieczeństwa mieszkańców	Marszałek, straż pożarna WIOŚ, zakłady przemysłowe	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		bieżący monitoring gazociągu przesyłowego	OGP Gaz System	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne
		kontynuacja dofinansowania Straży Pożarnej	organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	środki własne
		współdziałanie w zakresie doskonalenia systemu zarządzania kryzysowego i edukacji mieszkańców	organy gmin	brak szczegółowych danych kosztowych	koszty administracyjne, środki własne

Źródło: opracowanie własne

VI. KONCEPCJA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

6.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Edukacja ekologiczna znalazła stosowną rangę zarówno w Konstytucji RP, jak i sektorowych uregulowaniach prawnych, przede wszystkim w ustawach: Prawo ochrony środowiska, o ochronie przyrody i w ustawie o systemie oświaty. Istotne znaczenie dla edukacji ekologicznej wynika również z podpisanych przez Polskę dokumentów międzynarodowych przede wszystkim Agendy 21.

Podstawowym celem edukacji ekologicznej jest upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej, czyli korzystającej z różnych dziedzin nauki i poruszającej różne aspekty życia społecznego. Ważnym celem jest również kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa sprawami środowiska, rozpatrując jego walory w ramach ekonomii, ekologii i wartości społecznych. Ponadto należy umożliwić każdemu człowiekowi zdobywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska i zachęcać mieszkańców do angażowania się w sprawy ochrony środowiska i właściwego korzystania z jego zasobów.

6.2. POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Edukacja ekologiczna jest koncepcją kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „**myśleć globalnie, działać lokalnie**”. Ważnym elementem jest łączenie wiedzy przyrodniczej z humanistyczną oraz działaniami praktycznymi.

Potrzeba wdrożenia ekorozwoju, m. in. poprzez edukację ekologiczną, pojmowanego jako całościowy kształt harmonijnych działań człowieka, korzystającego z zasobów środowiska przyrodniczego w sposób racjonalny, odpowiedzialny oraz gwarantujący ich zachowanie dla przyszłych pokoleń jest obecnie sprawą pilną, godną stawiania jej ponad wszelkimi podziałami. Dlatego też edukacyjne działania proekologiczne powinny integrować całe społeczeństwo.

Obejmuje ona uwzględnianie, we wszystkich działaniach, tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska. Zagadnienia szeroko pojętej ekologii, powinny docierać do wszystkich grup społecznych i wiekowych. W związku z tym ważne jest znalezienie odpowiednich środków przekazu tak, aby w jak najprostszym i najskuteczniejszym sposobie przekazywać informację ekologiczną.

Niewiele osób rozumie, jaki wpływ na stan i jakość środowiska mają zachowania poszczególnych osób, rodzin i grup społecznych, jak również ich przyzwyczajenia, styl życia, sposoby wypoczynku lub odżywiania. Dlatego też edukacja ekologiczna, wspomagająca zrozumienie zależności między człowiekiem, jego wytworami i przyrodą, obejmować musi wszystkich ludzi bez wyjątku, w pierwszej kolejności najmłodszych, którzy mogą skutecznie przekazywać osobom starszym wzorce zachowań proekologicznych. Jedynie wspólny wysiłek wszystkich ludzi razem i każdego z osobna, podejmowany codziennie, w każdym miejscu: w domu, w pracy, podczas wypoczynku, jest w stanie zahamować degradację środowiska, wpłynąć na poprawę jakości życia i zdrowia oraz zapewnić perspektywę godziwego funkcjonowania przyszłym pokoleniom.

Przewidziany do realizacji program edukacji ekologicznej powinien zawierać następujące zagadnienia:

- potrzebę edukacji ekologicznej, cel edukacji ekologicznej,
- uwzględnianie we wszystkich działaniach tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska,
- znalezienie i różnicowanie form i treści przekazu, aby w najprostszy i najskuteczniejszy sposób przekazywać informację ekologiczną,
- podział mieszkańców na grupy, do których trafiać będą odpowiednio przygotowane formy edukacyjne (np. pracowników samorządowych, dziennikarzy i nauczycieli, dzieci i młodzież, dorosłych mieszkańców oraz przedsiębiorców).

Należy równocześnie wyznaczyć cele i efekty, jakie ma przynieść prowadzona akcja edukacyjno - informacyjna. Właściwie opracowany program edukacji ekologicznej powinien również uwzględniać nakłady finansowe oraz możliwości finansowania zadań edukacyjnych przewidzianych harmonogramem programu. Istotna jest również spójność tego programu z założeniami programów edukacyjnych wszystkich szczebli (gminnych, powiatowym i wojewódzkim).

Akcje ekologiczne powinny być prowadzone cyklicznie oraz angażować coraz więcej mieszkańców. Ważne jest także, aby Powiat działał wspólnie z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej. Współpraca pozwala na osiągnięcie szerszych celów, pozyskanie większych środków finansowych na inwestycje.

6.3. DZIAŁANIA W ZAKRESIE EDUKACJI EKOLOGICZNEJ PROWADZONE NA TERENIE POWIATU WOLSZTYŃSKIEGO

W ostatnich latach Powiat prowadził edukację ekologiczną na różnych szczeblach, za pomocą szkoleń, akcji ekologicznych czy promocyjnych, w tym: przeprowadził szkolenia „ABC biogazowni rolniczych”, zawody wędkarskie połączone z piknikiem ekologicznym, akcja sprzątania świata.

Działania edukacyjne na szeroką skalę prowadzi ZM Obra. W roku 2014 prowadzono akcję „Nie śmiećmy”. Program składał się m.in. z: druku kalendarza odpadowego, realizacji przedstawień teatralnych dla dzieci, wycieczek ekologicznych, organizacji Dnia Ziemi i akcji sprzątanie świata, organizacji zbiórek zużytego sprzętu rtv i agd. Ponadto na bieżąco prowadzi się akcje:

- artykuły w prasie lokalnej, informacje na nośnikach informatycznych kalendarze odpadowe dostarczane do każdej posesji,
- wycieczki edukacyjne Szlakiem odpadowym – m.in: punkty segregacji, PSZOK-i, składowiska,
- festyny z konkursami połączone ze zbiórką odpadów problemowych w zamian za sadzonki do ogrodów,
- przedstawienia teatralne dla dzieci z zakresu prawidłowego segregowania odpadów i nie śmiecenia,
- szkolne konkursy wiedzy o postępowaniu z odpadami, konkursy na zbiórkę wybranych odpadów,
- akcje sprzątania okolic szkoły lub miejsca zamieszkania cennych przyrodniczo obszarów,
- dostarczanie do szkół i przedszkoli specjalistycznych pojemników na segregację,

- tworzenie gminnych punktów segregacji,
- promowanie kompostowania odpadów biodegradowalnych.

Także poszczególne jednostki oświatowe prowadzą bieżącą edukację ekologiczną na każdym szczeblu. Wśród najważniejszych działań podejmowanych przez szkoły czy przedszkola wymienić należy np.:

- akcja Sprzątanie Świata, obchody Dni Ziemi,
- konkursy ekologiczne,
- Międzyszkolne Warsztaty Ekologiczno – Artystyczne,
- Piknik ekologiczny,
- gry terenowe pod hasłem „Po Wolsztynie wędrujemy i zagadki w terenie rozwiązujemy”. współpraca z Gminnym Centrum Informacji w Wolsztynie i stowarzyszeniem „Przyjaciel Piątki”,
- lekcje ekologiczne, sadzenie lasu, wyjazdy po Przemęckim Parku Krajobrazowym, wycieczki do Nadleśnictw, ścieżka dydaktyczna „Bagna Chorzemińskie”, rajdy rowerowe,
- współpraca z Kołem Łowieckim Drop, dokarmianie zwierząt leśnych, dokarmiania ptaków,
- konkurs plastyczny np. „Zabawka z odpadka”,
- zbiórka makulatury, współpraca z REBA.

VII. SYSTEM FINANSOWANIA INWESTYCJI

Po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej pojawiły się nowe możliwości i szanse na lepszy rozwój gospodarczy zgodny z ideą ekorozwoju. Uzyskanie funduszy pochodzących ze źródeł unijnych bądź innych organizacji międzynarodowych jest obecnie możliwe poprzez przystępowanie zainteresowanych stron do konkretnych programów i projektów. Bardzo ważnym jest, aby władze lokalne podejmowały próby uzyskania tych funduszy, a tym samym wykorzystały szansę na rozwój zrównoważony swojego regionu i polepszenie w nim warunków życia ludności.

Aktualne programy tzn. na lata 2014 - 2020, dotyczące działań w zakresie ochrony oraz kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, dzięki którym możliwe jest uzyskanie środków na konkretne projekty rozwojowe, zostały już zatwierdzone przez Komisję Europejską.

7.1. PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Źródłem funduszy na ochronę środowiska jest przede wszystkim Program Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020. To właśnie z niego będzie dotowanych najwięcej inwestycji z zakresu ochrony środowiska. Głównym celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Cel ten zostanie oparty na równowadze oraz wzajemnym uzupełnianiu się działań w trzech podstawowych obszarach:

1. czystej i efektywnej energii, w tym efektywności energetycznej, ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, rozwoju energii ze źródeł odnawialnych oraz integracji i poprawy funkcjonowania europejskiego rynku energii;

2. adaptacji do zmian klimatu oraz efektywnego korzystania z zasobów, wzmocnieniu odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom (zwłaszcza zagrożeniom naturalnym) i reagowania na nie;
3. konkurencyjności, w tym wnoszeniu istotnego wkładu w utrzymanie przez UE prowadzenia na światowym rynku technologii przyjaznych środowisku, zapewniając jednocześnie efektywne korzystanie z zasobów i usuwając przeszkody w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.

Do głównych priorytetów PO liŚ zalicza się:

- I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki.
- II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.
- III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.
- IV. Infrastruktura dla miast.
- V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce.
- VI. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.
- VII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.
- VIII. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.
- IX. Pomoc techniczna.

7.2. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

W zakresie ochrony środowiska ważny jest także Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego. Jest to program, którego celem jest podjęcie wyzwań rozwojowych stojących przed województwem wielkopolskim w sferze gospodarczej, edukacji, aktywności zawodowej i społecznej, wykorzystania specyficznych potencjałów poszczególnych obszarów, systemu transportowego, energii i środowiska.

Poszczególne osie priorytetowe określone zostały następująco (rozwinęto tylko te osie, które powiązane są z inwestycjami w ochronę środowiska):

- 1) Oś priorytetowa 1. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka.
- 2) Oś priorytetowa 2. Społeczeństwo informacyjne.
- 3) Oś priorytetowa 3. **Energia:**
 - Działanie 3.1. Wytwarzanie i dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych.
 - Działanie 3.2. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym.
 - Wspieranie strategii niskoemisyjnych w tym mobilność miejska.
- 4) Oś priorytetowa 4 **Środowisko:**
 - Działanie 4.1. Zapobieganie, likwidacja skutków klęsk żywiołowych i awarii środowiskowych.
 - Działanie 4.2. Gospodarka odpadami.
 - Działanie 4.3. Gospodarka wodno – ściekowa.
 - Działanie 4.4. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.
 - Działanie 4.5 Ochrona przyrody.
- 5) Oś priorytetowa 5. **Transport:**
 - Działanie 5.1. Infrastruktura drogowa regionu.
 - Działanie 5.2. Transport kolejowy.
- 6) Oś priorytetowa 6. Rynek pracy.

- 7) Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne.
- 8) Oś priorytetowa 8. Edukacja.
- 9) Oś priorytetowa 9. **Infrastruktura dla kapitału ludzkiego:**
 - Działanie 9.2. Rewitalizacja obszarów problemowych.
 - Działanie 9.3. Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej.
- 10) Oś priorytetowa 10. Pomoc techniczna.

Z nowymi programami można zapoznać się na stronach funduszy europejskich oraz poszczególnych jednostek odpowiadających za zarządzanie programami.

7.3. PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

Głównym celem Programu jest wzrost konkurencyjności rolnictwa z uwzględnieniem celów środowiskowych. PROW 2014 – 2020 realizuje wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020:

1. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie oraz na obszarach wiejskich.
2. Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami.
3. Wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt oraz zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
4. Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem.
5. Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami i wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmiany klimatu.
6. Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

7.4. PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ ŚRODOWISKA I KLIMATU LIFE

Środki Programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE ustanowionego na lata 2014 - 2020 będą dystrybuowane w ramach dwóch podprogramów:

1. Działania na rzecz środowiska, gdzie wsparcie mogą uzyskać przedsięwzięcia dotyczące ochrony środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami, przyrody i różnorodności biologicznej oraz zarządzania i informacji w zakresie środowiska.
2. Działania na rzecz klimatu, w którym wspierane mogą zostać inicjatywy dotyczące łagodzenia i dostosowania do skutków zmiany klimatu oraz zarządzania i informacji w zakresie klimatu.

Beneficjentami programu mogą być podmioty zarejestrowane na obszarze Unii Europejskiej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) będzie pełnił funkcję krajowego punktu kontaktowego dla programu LIFE. Wzorem lat poprzednich, przedsięwzięcia realizowane przez beneficjentów z Polski, oprócz dofinansowania ze środków LIFE, będą mogły uzyskać dodatkowe wsparcie finansowe pochodzące ze środków NFOŚiGW.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad przygotowania wniosków publikowane będą na stronie NFOŚiGW.

7.5. FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu oferują możliwość dofinansowania szerokiej gamy projektów w ramach różnych programów priorytetowych ogłaszanych często jako konkursy. Są także podmiotami, które koordynują dofinansowanie z innych instrumentów finansowych. Działanie jednostek opiera się na Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013 - 2016 z perspektywą do 2020 roku. Zgodnie z nią, misją instytucji jest *skuteczne wspieranie działań na rzecz środowiska*, natomiast celem generalnym jest *Poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku*. Zakłada się, że osiągnięcie celu generalnego będzie realizowane w ramach priorytetów środowiskowych tj.:

1. **Ochrona wód i gospodarka wodna, a w szczególności:**

- *Budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków oraz budowa kanalizacji sanitarnych dociążających istniejące oczyszczalnie, zawartych w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych.*
- *Porządkowanie gospodarki ściekowej zgodnie z właściwymi programami dla zlewni, powiatów lub gmin,*
- *Retencja zgodnie z programem małej retencji,*
- *Budowa lub modernizacja urządzeń i budowli zwiększających bezpieczeństwo przeciwpowodziowe,*
- *Budowa, rozbudowa i modernizacja instalacji związanych z gospodarką osadami ściekowymi,*

2. **Ochrona powietrza, a w szczególności:**

- *Ograniczenie niskiej emisji: w strefach i aglomeracjach dla których opracowano programy ochrony powietrza, na terenach zwartej zabudowy, w obiektach zabytkowych i na terenach chronionych,*
- *Zwiększenie wykorzystania energii z odnawialnych źródeł,*
- *Wdrażanie kompleksowych działań w zakresie oszczędności energii i poprawy efektywności energetycznej.*
- *Ochrona powierzchni ziemi i zagospodarowanie odpadów zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Wielkopolskiego,*
- *Wdrażanie ponadlokalnych systemów gospodarki odpadami innymi niż obojętne i niebezpieczne,*
- *Zabezpieczanie i rekultywacja nieczynnych oraz niespełniających wymagań składowisk na terenach objętych ponadlokalnymi systemami gospodarki odpadami oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.*
- *Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.*

3. **Ochrona przyrody, a w szczególności:**

- *Sporządzanie i wdrażanie planów ochrony lub planów zadań ochronnych dla obszarów NATURA 2000 i innych form obszarowych ochrony przyrody.*

- *Czynna ochrona przyrody na terenach prawnie chronionych z uwzględnieniem zachowania różnorodności biologicznej zgodnie z zapisami planów ich ochrony lub planów zadań ochronnych.*
- *Przyrodnicza rewaloryzacja parków zabytkowych.*
- *Tworzenie i uzupełnianie zadrzewień i zakrzewień w krajobrazie rolniczym.*
- *Działania na rzecz utrzymania i odbudowy populacji zagrożonych i zanikających rodzimych gatunków flory i fauny.*

4. Edukacja ekologiczna, a w szczególności:

- *Rozwój ośrodków edukacyjnych i przyrodniczych, tworzenie i rozwój ścieżek dydaktycznych, przyrodniczych i ekologicznych.*
- *Upowszechnianie wśród społeczeństwa zachowań przyjaznych środowisku poprzez publikacje wydawane drukiem i w wersji elektronicznej, audycje radiowe lub telewizyjne, dotyczące obszaru województwa wielkopolskiego.*
- *Podnoszenie kwalifikacji specjalistów na szczeblu województwa w zakresie ochrony środowiska, w szczególności w odniesieniu do obszarów objętych priorytetami A-D.*
- *Konkursy, olimpiady i inne imprezy upowszechniające wiedzę ekologiczną i przyrodniczą obejmujące znaczącą liczbę uczestników.*
- *Seminaria, konferencje, warsztaty, szkolenia i sympozja z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej.*

5. Inne zadania, a w szczególności:

- *Wspomaganie realizacji zadań Państwowego Monitoringu Środowiska.*
- *Realizacja przedsięwzięć związanych z zapobieganiem i likwidacją skutków klęsk żywiołowych i poważnych awarii istotnych w skali regionalnej.*
- *Ekspertyzy wdrożeniowe oraz wymagane ustawowo plany i programy.*
- *Wsparcie systemu kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, w szczególności tworzenia baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat.*
- *Badanie jakości wody kąpielisk wykonywane w ramach obowiązków nałożonych na organizatorów kąpielisk ustawą Prawo wodne.*

Dodatkowo, Fundusze co roku ogłaszają listę programów priorytetowych na rok kolejny, które pomagają im zrealizować zadania zgodnie z przyjętą Strategią. Strategie NFOŚiGW, jak i WFOŚiGW w Poznaniu, a także listy priorytetowe zamieszczone są na ich stronach internetowych (www.nfosigw.gov.pl i www.wfosgw.poznan.pl).

7.6. BANK OCHRONY ŚRODOWISKA

Jednostki samorządowe, a także osoby prawne i fizyczne mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków Banku Ochrony Środowiska. Udziela on następujących kredytów proekologicznych:

- Kredyt Dom EnergoOszczędny,
- Słoneczny EkoKredyt,
- Kredyt z Dobrą Energią,
- Kredyty z dopłatami NFOŚiGW,
- Kredyty na urządzenia i wyroby służące ochronie środowiska,
- Kredyt EkoMontaż,
- Kredyty na zaopatrzenie wsi w wodę,

- Kredyt EnergoOszczędny,
- Kredyt EkoOszczędny,
- Ekologiczne kredyty hipoteczne,
- Kredyt z Klimatem,
- Kredyty we współpracy z WFOSiGW,
- Kredyt EKOodnowa dla firm (ze środków Banku KfW),
- Kredyty z linii kredytowej NIB.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania, do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

VIII. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

8.1. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA

Program ochrony środowiska, jako narzędzie koordynacji działań podejmowanych na danym obszarze w zakresie ochrony środowiska, pełni istotną funkcję we wdrażaniu zasad zrównoważonego rozwoju. W realizacji programu uczestniczą grupy podmiotów:

- biorące udział w organizacji i zarządzaniu Programem,
- realizujące zadania Programu, w tym również podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska,
- nadzorujące przebieg realizacji i efekty Programu,
- społeczność lokalna i organy pozarządowe (ekologiczne).

Realizatorem zadań określonych w Programie w przeważającej części jest Powiat Wolsztyński jako jednostka samorządu terytorialnego wraz z podległymi jej jednostkami organizacyjnymi, a także samorządy gminne, przedsiębiorcy, inspekcje, straż, organizacje społeczne oraz mieszkańcy powiatu.

Wśród podmiotów nadzorujących przebieg realizacji i efekty wdrażania Programu jest przede wszystkim administracja samorządowa i rządowa, posiadające instrumenty kontroli i monitoringu. Podmioty kontrolują respektowanie prawa, prowadzą monitoring stanu środowiska. Ostatecznymi odbiorcami przedsięwzięć podejmowanych w ramach Programu będą mieszkańcy powiatu.

Komórką monitorującą proces wdrażania i realizacji programu ochrony środowiska będzie Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Wolsztyński. Naczelnik Wydziału wraz z pozostałymi jednostkami organizacyjnymi Starostwa Powiatowego (pozostałymi Wydziałami), pod kierownictwem Starosty Powiatowego i Zarządu Powiatu Wolsztyńskiego będzie współpracował w zakresie realizacji zadań własnych Powiatu. Naczelnik Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa w ramach prowadzonych w odstępach dwuletnich raportów z realizacji programu ochrony środowiska będzie koordynował pozyskiwanie informacji oraz prace nad sporządzeniem podsumowania wdrażanego programu ochrony środowiska. Jednostkami odpowiedzialnymi za realizację wskazanych działań będą przede wszystkim podmioty wskazane w harmonogramie realizacyjnym, zgodnie z aktualnymi planami inwestycyjnymi.

Warunkiem realizacji Programu Ochrony Środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym Programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W odniesieniu do Programu ochrony środowiska jednostką, na której spoczywać będą główne zadania zarządzania będzie Powiat Wolsztyński. Mimo to całościowe zarządzanie środowiskiem w Powiecie będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla powiatowego jest jeszcze poziom poszczególnych gmin, a także wojewódzki oraz jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska.

Starosta Powiatowy będzie współdziałał z organami administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego, które dysponują instrumentami prawnymi wynikającymi z ich kompetencji, a także z instytucjami administracji niespolonej, w dyspozycji których znajdują się instrumenty kontroli i monitoringu (instytucje, które kontrolują respektowanie prawa oraz prowadzą monitoring stanu środowiska, WIOŚ, GIOŚ, WSSE, PIG-PIB).

Instytucje działające w ramach administracji, a odpowiedzialne za wykonanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń i instalacji ochrony środowiska.

Na innych zasadach odbywa się natomiast zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem (efektami) ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć powszechne staje się także uwzględnianie głosu opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzane środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizację stosowanych technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stała kontrola zanieczyszczeń.

Instrumenty służące do zarządzania Programem Ochrony Środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych (np. Prawo ochrony środowiska, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, o lasach, Prawo geologiczne i górnicze, Prawo wodne itp.).

W celu wdrożenia strategii działań przedstawionych w dokumencie, niezbędna jest realizacja procedur mających na celu określenie zasad współpracy i finansowania między wszystkimi jednostkami uczestniczącymi w działaniach na rzecz ochrony środowiska. Dla sprawnego wdrożenia POŚ zachodzi konieczność optymalizacji stosowania dostępnych narzędzi i instrumentów zarządzania ochroną środowiska, które można podzielić na instrumenty:

- prawne (prawno-administracyjne),
- finansowe,
- społeczne,
- strukturalne (planistyczne).

8.1.1. Instrumenty prawne

Instrumentami prawnymi są wszystkie konkretne rozwiązania ukierunkowane, na osiągnięcie celu ekologicznego, z których Powiat może korzystać i jednocześnie mają one odniesienie prawne – wynikają z obowiązujących przepisów prawnych. Instrumenty prawne dają jednostkom samorządu terytorialnego i instytucjom działającym w ochronie środowiska możliwość nałożenia na podmioty określonych obowiązków i postanowień.

Do instrumentów prawnych zalicza się:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- decyzje związane z gospodarką odpadami,
- koncesje geologiczne,
- raporty oddziaływania na środowisko planowanych czy istniejących inwestycji,
- uchwały zatwierdzające plany zagospodarowania przestrzennego,
- decyzje o warunkach zabudowy lub ustalające lokalizacje inwestycji celu publicznego,
- strategiczne oceny oddziaływania inwestycji oraz opracowywanych planów i programów na środowiska.

Szczególnym instrumentem prawnym jest od niedawna monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących, czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

8.1.2. Instrumenty finansowe

Posiadanie odpowiednich środków finansowych na realizację Programu jest niezbędnym warunkiem wdrożenia polityki środowiskowej Powiatu. Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zalicza się:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisje zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych.

8.1.3. Instrumenty społeczne

Uzgodnienia ze społeczeństwem poprzez udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i uchwalaniu dokumentacji są ważnym elementem skutecznego zarządzania, opartego o zasady zrównoważonego rozwoju i uwzględnianie racji społecznych. Można je podzielić na:

1. Narzędzia dla usprawnienia współpracy i budowania partnerstwa tzw. „uczenie się poprzez działanie”. Można w nich wyróżnić dwie kategorie dotyczące:

- działań samorządów (doksztalcanie profesjonalne i system szkoleń, interdyscyplinarny model pracy, współpraca i partnerstwo w systemach sieciowych),
 - powiązań między władzami samorządowymi, a społeczeństwem (udział społeczeństwa w zarządzaniu poprzez system konsultacji i debat publicznych, wprowadzenie mechanizmów, tzw. budowania świadomości – kampanie edukacyjne).
2. Narzędzia dla formułowania, integrowania i wdrożenia polityk środowiskowych:
- środowiskowe porozumienia, karty, deklaracje, statuty,
 - strategie i plany działań,
 - systemy zarządzania środowiskiem,
 - ocena wpływu na środowisko (udział społeczeństwa w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko),
 - ocena strategii środowiskowych.
3. Narzędzia włączające mechanizmy rynkowe w realizację zrównoważonego rozwoju:
- opłaty, podatki, grzywny (na rzecz środowiska),
 - regulacje cenowe,
 - regulacje użytkowania, oceny inwestycji,
 - środowiskowe zalecenia dla budżetowania,
 - kryteria środowiskowe w procedurach przetargowych.
4. Narzędzia dla pomiaru, oceny i monitorowania skutków zrównoważonego rozwoju:
- wskaźniki równowagi środowiskowej,
 - ustalenie wyraźnych celów operacyjnych,
 - monitorowanie skuteczności procesów zarządzania.

Kolejnym, bardzo istotnym elementem instrumentów społecznych jest edukacja ekologiczna. Podstawą jest tu rzetelne i ciągłe przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych.

Ważna dla ochrony środowiska jest również współpraca pomiędzy służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi. Wzajemne relacje powinny opierać się na partnerstwie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Niezbędne jest, aby prowadzona komunikacja społeczna objęła swym zasięgiem wszystkie grupy społeczeństwa. Bardzo ważną sprawą jest właściwe, rzetelne i odpowiednio wczesne informowanie tych mieszkańców, których planowane inwestycje będą dotyczyły w sposób bezpośredni.

Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane, bowiem dobra i właściwa informacja potęguje proces edukacji.

8.1.4. Instrumenty strukturalne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2011 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672 ze zm.), polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Jest ona prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne, np. strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego wraz z programami sektorowymi, a także program ochrony środowiska i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego, infrastrukturalnego i ochrony środowiska. Nadrzędnym dokumentem niniejszego projektu powinna być Strategia rozwoju, którą Powiat posiada. Aktualnie obowiązującym dokumentem jest Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025. Dokument ten powinien być bazą dla opracowania programów sektorowych w dalszej perspektywie.

W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej wytyczone pewne ramy tego rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska. Oznacza to, że ochrona środowiska na terenie Powiatu wymaga podejmowania pewnych działań w określonych dziedzinach gospodarki, jak i codziennego życia jego mieszkańców.

Każda jednostka decyduje o kształtowaniu swojej przestrzeni geograficznej, sposobie zarządzania środowiskiem i tworzeniu lepszego modelu życia swoich mieszkańców. Program ochrony środowiska jest jednym z elementów prowadzenia ekorozwoju Powiatu, który powinien nawiązywać do:

- programów ekologicznych wyższego szczebla,
- lokalnych wartości zasobów i zagrożenia środowiskowego,
- lokalnej świadomości, chęci i możliwości działania.

Lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne.

Podstawowe założenie ekorozwoju wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu i mieszkańców (wspomniane wcześniej rozmowy z mieszkańcami i edukacja ekologiczna). Nie tyle na poziomie Powiatu, ale w szczególności na poziomie poszczególnych gmin tej jednostki, wspólny interes jest szczególnie ważny i musi uwzględniać potrzeby wszystkich mieszkańców. Jest to model życia, w którym ludzie starają się żyć w zgodzie z przyrodą i mieć wpływ na otaczającą ich rzeczywistość społeczną i gospodarczą.

Dobre warunki środowiskowe wpływają na rozwój gospodarczy Powiatu i poprawę warunków zdrowotnych. Droga ich osiągnięcia powinien być program ekorozwoju jednostki, którego częścią jest Program ochrony środowiska oraz przestrzeganie jego założeń.

8.2. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

8.2.1. Zasady monitoringu

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania oraz będą mogły być dokonane modyfikacje Programu.

System kontroli środowiska, jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do

oceny całej polityki ochrony środowiska. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie których tworzona jest nowa polityka.

Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu.

Stały monitoring wdrażania zapisów Programu może opierać się na tzw. cyklu Deminga. Opiera się na ciągłym monitorowaniu zaplanowanych działań w myśl następującego ciągu przyczynowo – skutkowego:

1. Zaplanuj - zaplanuj lepszy sposób działania, lepszą metodę.
2. Wykonaj, zrób - zrealizuj plan na próbę.
3. Sprawdź - zbadaj, czy rzeczywiście nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty.
4. Zastosuj - jeśli nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty, uznaj go za normę (obowiązującą procedurę), zestandaryzuj i monitoruj jego stosowanie.

Ryc. 31. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ

Źródło: opracowanie własne

8.2.2. Sprawozdawczość

W ocenie postępu wdrażania Programu ochrony środowiska oraz jego faktycznego wpływu na środowisko pomocna jest analiza i monitorowanie założonych efektów ekologicznych. Powinno być ono realizowane przy pomocy wskaźników (mierników) stanu środowiska i zmian presji na środowisko.

Organ stanowiący Powiatu powinien oceniać co dwa lata stopień wdrożenia Programu. W związku z tym Rada Powiatu będzie oceniać co dwa lata stopień wdrożenia Programu (na podstawie sporządzanych przez Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Wolsztynie raportów z realizacji programu ochrony środowiska). Raportowanie zapewnia ciągły nadzór nad wykonaniem Programu. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny.

Proces wdrażania programu wymaga kontroli, której najważniejszym elementem jest ocena realizacji zadań z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Rezultaty oceny będą z kolei podstawą korekt i aktualizacji programu. Wdrażanie Programu Ochrony Środowiska będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania przedsięwzięć/ działań,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,

- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Wolsztynie będzie przygotowywał dla Zarządu Powiatu Wolsztyńskiego co dwa lata raport z realizacji programu ochrony środowiska, który następnie będzie oceniany przez Radę Powiatu Wolsztyńskiego.

Najistotniejsze wskaźniki monitorowania realizacji celów ekologicznych i założonych działań, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i może być modyfikowana, zaprezentowano przy poszczególnych zadaniach określonych w rozdziale 4.7.

Dla oceny wdrażania Programu szczególną rolę ma monitoring stanu środowiska prowadzony w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, stanowiący system pozyskiwania, gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji w zakresie pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Informacje dostępne w ramach PMŚ wykorzystywane są przez jednostki administracji samorządowej i rządowej dla potrzeb operacyjnego zarządzania środowiskiem oraz do monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska. Dane PMŚ będą jednym z elementów koniecznych do analizy w ramach wskaźników realizacji POŚ.

Zgromadzone informacje służą wspomaganie działań na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, spełnianiu standardów jakości środowiska lub innych poziomów określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów lub innych wymagań,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych, przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo-skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

W cyklu czteroletnim będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (w niniejszym dokumencie obejmujących okres do 2024 r.). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji w kolejnych latach. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie Prawo ochrony środowiska dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska, a także systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

Kolejnymi etapami wdrażania programu ochrony środowiska są:

1. Ocena postępów we wdrażaniu programu ochrony środowiska, w tym przygotowanie raportu (co dwa lata).
2. Opracowanie listy przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w kolejnych latach.
3. Aktualizacja celów ekologicznych i kierunków interwencji (na kolejne lata w powiązaniu z innymi dokumentami strategicznymi lata).

Tabela 42. Harmonogram wdrażania Programu ochrony środowiska

Zadania	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Realizacja celów i działań na lata 2017-2020 oraz w perspektywie do roku 2024	X	X	X	X	X	X	X	X
Aktualizacja celów i kierunków interwencji				Cele i kierunki na lata 2021-2024				Cele i kierunki na kolejne lata
Aktualizacja listy przedsięwzięć w perspektywie czteroletniej				Lista na lata 2021-2024				Lista na kolejne lata
Monitoring stanu środowiska	X	X	X	X	X	X	X	X
Ocena realizacji listy przedsięwzięć		X		X		X		X
Raporty z realizacji programu		X		X		X		X

Rada Powiatu Wolsztyńskiego przyjmuje uchwałę program ochrony środowiska, w następstwie której Starosta Powiatowy, co 2 lata przedstawia raporty z realizacji POŚ. Starosta odpowiada za realizację i zarządzanie programem ochrony środowiska, prowadzenie monitoringu stopnia realizacji działań zawartych w programie, a także za przygotowywanie aktualizacji programu.

Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie Prawo ochrony środowiska dotyczących celu, dla którego jest przyjmowany program ochrony środowiska, a także systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska.

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne:

Stan prawny na listopad 2016 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego Programu, należy zaliczyć:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672 ze zm.),
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469),
- ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2100 ze zm.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290 ze zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 250),
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2015 r. poz. 139),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1989),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 lipca 2014 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru i granic aglomeracji (Dz. U. z 2014 r. poz. 995),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1800),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 85),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. z 2003 r. Nr 192 poz. 1883),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2003 r. Nr 5 poz. 58).

Literatura i wybrane dokumenty programowe:

- Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, sierpień 2015 r.,
- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Europa 2020,
- Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”,
- średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”,
- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020,
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Krajowy Program Ochrony Powietrza w Polsce,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej,
- Krajowy plan gospodarki odpadami,
- Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów,
- Sprawne Państwo 2020,
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie,
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2016–2020,
- Plan gospodarki odpadami dla województwa wielkopolskiego na lata 2016 – 2022,
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 r.,
- Program Ochrony Powietrza,
- Strategia Rozwoju Powiatu Wolsztyńskiego na lata 2015-2025,
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla powiatu wolsztyńskiego na lata 2012 – 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019,
- Raport z wykonania Programu ochrony Środowiska dla powiatu wolsztyńskiego za lata 2014-2015 (projekt),
- raporty i informacje o stanie środowiska województwa wielkopolskiego, WIOŚ Poznań,
- standardowe formularze danych dla obszarów NATURA 2000,
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Wielkopolskiego,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- Program Działań Na Rzecz Środowiska i Klimatu Life.

Materiały przekazane przez instytucje:

- Starostwo Powiatowe w Wolsztynie,
- gminy Powiatu (Wolsztyn, Przemęt, Siedlec),
- Urząd Marszałkowski w Poznaniu,
- Generalną Dyрекcyję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Poznaniu,
- Wielkopolski Zarząd Dróg Wojewódzkich w Poznaniu,
- Zarząd Dróg Powiatowych w Wolsztynie,
- Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu,
- Polską Spółkę Gazowniczą Sp. z o.o.,
- Gaz System SA Operatora Gazociągów Przesyłowych,
- Związek Międzygminny OBRA,
- zarządców sieci wodociągowo – kanalizacyjnych,
- Regionalną Dyрекcyję Ochrony Środowiska w Poznaniu,
- Powiatową Państwową Straż Pożarną w Wolsztynie,
- Nadleśnictwa Grodzisk Wlkp., Sława Śląska, Wolsztyn, Kościan,
- Okręgową Stację Chemiczno-Rolniczą w Poznaniu i Gorzowie Wlkp.,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu i Wrocławiu,
- Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w Poznaniu,
- placówki oświatowe.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczby ludności Powiatu w latach 2011-2015.....	14
Tabela 2. Szczegółowa struktura użytkowania gruntów	15
Tabela 3. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie wielkopolskiej w 2012-2015	19
Tabela 4. Klasyfikacja strefy wielkopolskiej ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony roślin w 2015 r.....	20
Tabela 5. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego	24
Tabela 6. Natężenie ruchu pojazdów na drodze krajowej i wojewódzkich.....	34
Tabela 7. Natężenie ruchu pojazdów na drogach powiatowych.....	35
Tabela 8. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem	36
Tabela 9. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne	38
Tabela 10. Ocena stanu JCW na podstawie wyników badań z lat 2013-2015.....	40
Tabela 12. Informacje o ilościach odprowadzonych ścieków komunalnych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.....	43
Tabela 13. Ładunki zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach przemysłowych.....	43
Tabela 14. Zużycie nawozów na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.....	43
Tabela 16. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami.....	48
Tabela 17. Ujęcie wód na cele komunalne eksploatowane na terenie Powiatu Wolsztyńskiego	50
Tabela 18. Eksploatacja wodociągów	52
Tabela 19. Dane dotyczące sieci wodociągowej w Powiecie.....	53
Tabela 20. Wykaz oczyszczalni ścieków funkcjonujących na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.....	54
Tabela 21. Dane dotyczące sieci kanalizacyjnej i odprowadzania ścieków	55
Tabela 22. Informacje o ilościach odprowadzonych ścieków przemysłowych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.....	56
Tabela 23. Liczba szamb i przydomowych oczyszczalni	57
Tabela 24. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa.....	57
Tabela 25. Wykaz obowiązujących koncesji na terenie Powiatu.....	60
Tabela 26. Analiza SWOT – zasoby powierzchni ziemi.....	63

Tabela 27. Analiza SWOT – gleby	65
Tabela 28. Ilości odpadów wysegregowanych trzech podstawowych frakcji.....	68
Tabela 28. Zestawienie informacji na temat lokalizacji istniejącej instalacji MBP w Regionie IV wraz z mocami przerobowymi.....	71
Tabela 29. Regionalne instalacje do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów w Regionie IV	71
Tabela 30. Składowiska RIPOK do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych w Regionie IV	72
Tabela 31. Składowiska IŻ – instalacje zastępcze do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych w Regionie IV	73
Tabela 32. Gospodarowanie odpadami z wyłączeniem odpadów komunalnych	74
Tabela 33. Wykaz wyrobów zawierających azbest na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.....	74
Tabela 37. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	77
Tabela 38. Struktura gruntów leśnych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego (ha)	79
Tabela 39. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze	96
Tabela 40. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami.....	97
Tabela 41. Efekty realizacji dotychczasowego POŚ, bazujące na informacjach zawartych w ostatnim dwuletnim raporcie z wykonania POŚ (za lata 2014-2015)	111
Tabela 42. Najważniejsze problemy Powiatu Wolsztyńskiego z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu jako wskazania dla gminnych programów ochrony środowiska	115
Tabela 43. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji.....	120
Tabela 44. Harmonogram realizacji zadań własnych przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania.....	136
Tabela 45. Harmonogram realizacji zadań koordynowanych (monitorowanych) przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania.....	139
Tabela 42. Harmonogram wdrażania Programu ochrony środowiska.....	159

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Powiatu Wolsztyńskiego	14
Ryc. 2. Użytkowanie terenu Powiatu Wolsztyńskiego	16
Ryc. 3. Strefy energetyczne wiatru w Polsce	22
Ryc. 4. Wartości nasłonecznienia w Polsce	23
Ryc. 5. Emisja hałasu wyrażona wskaźnikiem L_{DWN} (dla pory dnia)	26
Ryc. 6. Emisja hałasu wyrażona wskaźnikiem L_N (dla pory nocy)	27
Ryc. 7. Imisja hałasu wyrażona wskaźnikiem L_{DWN} (dla pory dnia)	28
Ryc. 8. Imisja hałasu wyrażona wskaźnikiem L_N (dla pory nocy)	29
Ryc. 9. Mapa wrażliwości hałasowej obszarów wyrażona wskaźnikiem L_{DWN} (dla pory dnia)	30
Ryc. 10. Mapa wrażliwości hałasowej obszarów wyrażona wskaźnikiem L_N (dla pory nocy)	31
Ryc. 11. Mapa terenów zagrożonych hałasem wyrażona wskaźnikiem L_{DWN} (dla pory dnia)	32
Ryc. 12. Mapa terenów zagrożonych hałasem wyrażona wskaźnikiem L_N (dla pory nocy).....	33
Ryc. 13. Zasięg terytorialny JCWPd	44
Ryc. 14. Zasięg obszarów GZWP na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.....	45
Ryc. 15. Wyniki monitoringu jakości wód podziemnych w roku 2013 (po lewej) i 2014 (po prawej)	46
Ryc. 16. Obszary zagrożenia powodzią na terenie Powiatu Wolsztyńskiego	47
Ryc. 17. Powierzchnia czwartorzędowa okolic Powiatu Wolsztyńskiego.....	59
Ryc. 18. Lokalizacja obszarów górniczych na terenie Powiatu Wolsztyńskiego.....	60
Ryc. 19. Lokalizacja składowiska odpadów na tle wsi Powodowo	76
Ryc. 20. Lokalizacja piezometrów na składowisku odpadów.....	76
Ryc. 21. Korytarze ekologiczne przebiegające przez Powiat Wolsztyński.....	80
Ryc. 22. Zasięg obszarów NATURA 2000.....	87

Ryc. 23. Zasięg obszaru NATURA 2000	88
Ryc. 24. Zasięg Przemęckiego Parku Krajobrazowego	89
Ryc. 25. Zasięg terytorialny Rezerwatu Wyspa na Jeziorze Chobienickim.....	91
Ryc. 26. Lokalizacja rezerwatu Bagno Chorzemińskie	91
Ryc. 27. Lokalizacja rezerwatów Wyspa Konwaliowa i Torfowisko nad Jezioro Świętym	92
Ryc. 28. Lokalizacja rezerwatu Jezioro Trzebidzkie	93
Ryc. 29. Zasięg obszarów chronionego krajobrazu na terenie Powiatu i okolic	94
Ryc. 30. Przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia.....	97
Ryc. 31. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ	157

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Zmiany liczby ludności w latach 2011-2014.....	15
Wykres 2. Zużycie wody w Powiecie w latach 2011-2014 (dam ³)	52
Wykres 3. Odczyn gleb powiatu.....	64
Wykres 4. Potrzeby wapnowania	64
Wykres 5. Zawartość związków mineralnych w glebach.....	64
Wykres 6. Ilość zebranych odpadów komunalnych ogółem (Mg).....	67
Wykres 7. Ilość zebranych odpadów komunalnych w roku 2015 (Mg).....	67